

EESTI
STATISTIKA

KUUKIRI

1923

Recueil mensuel
du
Bureau
Central Statistique
de l'Estonie

Nr. 19(8)

Riigi
Statistika
Keskbüroo
väljaanne

Nr. 19(8)

TALLINN.

TRÜKIVEAD — ERRATA.
Eesti Statistika Kuukiri Nr. 19/8.

Lhk. Page	lahter rubrique	rida ligne	lugeda: à corriger:
11	juuli, juillet	6, 7, 8, 9 alt, d'en bas	arvud ülekanada l. „Juuni“ vastav. ridadele — faire passer les chiffres sur les lignes correspond. de la rubr. „Juin“.
15	Vene, Russie		Peale selle veesõiduriistu: 30,1 reg. t. ülekanade l. „Soome“ — Embarcations: 30,1 reg. t. faire passer sous la rubr. „Finlande“.
24	Daani (mah.), Danemark (ton.)	8 ülevalt, d'en haut	263
28		dernière, Recettes en 1923	Recettes en 1922
40	6 (I-sest veer., II sorte),	12 alt, d'en bas	7
42	24	5 „ „	11
62	(Tab. 2) 100.000 elan.peale,	Jaapanis „	20,7
62	„	Ungaris	19,2
63	(Tab. 3) 1918 a.,	Soomes	15,5
63	„ 1921 a.,	Daanis	14,5

EESTI STATISTIKA

KUUKIRI

RECUEIL MENSUEL

DU

*BUREAU CENTRAL STATISTIQUE
DE L'ESTONIE*

1923

OKTOOBER

(AUGUSTI KUU JOOKSVAD ANDMED)

Nr. 19 (8)

TALLINN

Nr. 19 (8)

RIIGI STATISTIKA KESKBÜROO
VÄLJAANNE

Kaan, tiitel, sisukord ja 1—3 poognad trükitud Tallinna Eesti Kirj.-Ühis. trükik. Pikk t. 2.
4—6 poognad trükitud M. Minis'e trükikojas, Narvas.

SISUKORD — TABLE DES MATIÈRES.

	Lhk.		Page
Eessõna	5	<i>Préface</i>	5
Diagrammid tähtsamate Eesti majandus- elu ilmutuste üle	6	<i>Diagrammes concernant la vie écono- mique de l'Estonie</i>	6
Tähtsamad Eesti majandus- ja ühiskond- lise elu ilmutused 1922—1923 a. augusti kuuni	8	<i>Données principales concernant la vie économique et sociale de l'Estonie en 1922—1923</i>	8
1. Tähtsamad sisseveoained augusti kuul	12	1. <i>Principaux articles d'importation en août</i>	12
2. Tähtsamad väljaveoained augusti kuul	13	2. <i>Principaux articles d'exportation en août</i>	13
3. Sissevedu augusti kuul	14	3. <i>Importation en août</i>	14
4. Väljavedu augusti kuul	16	4. <i>Exportation en août</i>	16
5. Väliskaubandus augusti kuul (prot- sentides	18	5. <i>Commerce extérieur en août (en ‰‰)</i>	18
6. Väliskaubandus augusti kuul (tolli- ametite järele)	20	6. <i>Commerce extérieur en août (par les bureaux de douane)</i>	20
7.—8. Tallinna sadama tegevus augusti kuul:		7.—8. <i>Mouvement du port de Tallinn en août:</i>	
sisse tulnud	22	<i>entrées</i>	22
välja läinud	24	<i>sorties</i>	24
9. Teiste sadamate tegevus (peale Tal- linna) augusti kuul	26	9. <i>Mouvement des autres ports (Tallinn exclu) en août</i>	26
10. Riigi sissetulekud juunis	28	10. <i>Recettes de l'État, juin 1923</i>	28
11. Tapamajade tegevus augusti kuul	29	11. <i>Fonctionnement des abattoirs en août</i>	29
12. Pankade äriseis 1 augustil	30	12. <i>Établissements financiers, situation au 1 août</i>	30
13. Valuutahinnad augusti kuul	38	13. <i>Cours du change à Tallinn en août</i>	38
14. Laevaprahtide hinnad augusti kuul	38	14. <i>Marché des frets en août</i>	38
15. Liikumas olev paberraha	39	15. <i>Circulation fiduciaire en Estonie</i>	39
16. Turuhinnad augusti kuul	40	16. <i>Prix de détail en août</i>	40
17. Loomahaigused Eestis augusti kuul 1923	44	17. <i>Épizooties en Estonie, août 1923</i>	44
Märkused tööstatistika alal mahu- tatud tabelite (Nr. 18—20) kohta	45	<i>Quelques remarques concernant les tableaux Nr. 18—20</i>	45
18. Suurtööstuse ettevõtete isiklik koos- seis juuli kuul 1923	46	18. <i>Mouvement des ouvriers, employés et service des entreprises principales en juillet 1923</i>	46
19. Tööpäevade ja töötundide arv suur- tööstuse ettevõtetes <u>juuli</u> kuul 1923	48	19. <i>Nombre des jours et des heures du travail (entrepr. princ.) en juillet 1923</i>	48
20. Teenitud palk rahas juuli kuul 1923	50	20. <i>Salaires (entrepr. princ.) en juillet 1923</i>	50
21. Tööstõrsede tegevus augustis	52	21. <i>Activité des bourses du travail en août</i>	52
22.—23. Elanikkude arvu liikumine lin- nades augusti kuul:		22.—23. <i>Mouvement de la population dans les villes en août:</i>	
vanaduse järele	54	<i>par âge</i>	54
rahvuse järele	55	<i>par nationalité</i>	55

ENESETAPMISED EESTIS. H. Reiman	Lhk	<i>SUICIDES EN ESTONIE. H. Reiman</i>	Page
1. Kirjatöö ülesanne ja piirid	59	1. <i>Introduction</i>	59
2. Kasutada olnud andmed enesetap- miste kohta Eestis	59	2. <i>Caractère des renseignements</i>	59
3. Enesetapmiste üldarv ja sagedus Eestis	59	3. <i>Nombre total et fréquence des cas de suicides en Estonie</i>	59
4. Enesetapmiste üldarv ja sagedus Eestis võrreldes teiste maadega	62	4. <i>Nombre total et fréquence des cas de suicides en Estonie comparati- vement aux autres pays</i>	62
5. Enesetapmised Eesti linnades ja maal	63	5. <i>Suicides, en villes et à la campagne</i>	63
6. Enesetapjate elukutse ja varandus- line seisukord	65	6. <i>Profession et conditions matérielles des suicidés</i>	65
7. Enesetapmised soo järele	67	7. <i>Suicides d'après le sexe</i>	67
8. Enesetapmised Eestis vanuse ja pe- rekondlise seisu järele	69	8. <i>Suicides d'après l'âge et l'état civil</i>	69
9. Enesetapjate rühmitus hariduse jä- rele	71	9. <i>Répartition des suicidés d'après l'instruction</i>	71
10. Enesetapjate jagunemine usu järele	72	10. <i>Répartition des suicidés d'après la confession</i>	72
11. Eesti enesetapjate jagunemine rah- vuse järele	73	11. <i>Répartition des suicidés d'après la nationalité</i>	73
12. Enesetapmised Eestis aastaegade ja nädalapäevade järele	74	12. <i>Suicides par saisons et jours de semaine</i>	74
13. Enesetapmise põhjused	74	13. <i>Causes des suicides</i>	78
14. Enesetapmise täidesaatmise viisid	78	14. <i>Genre de la mort des suicidés</i>	80
		<i>Résumé français</i>	80

Tallinn, oktoober 1923.

Käesolevas numbris on laiendatud tööstatistika kohta käiv ala.

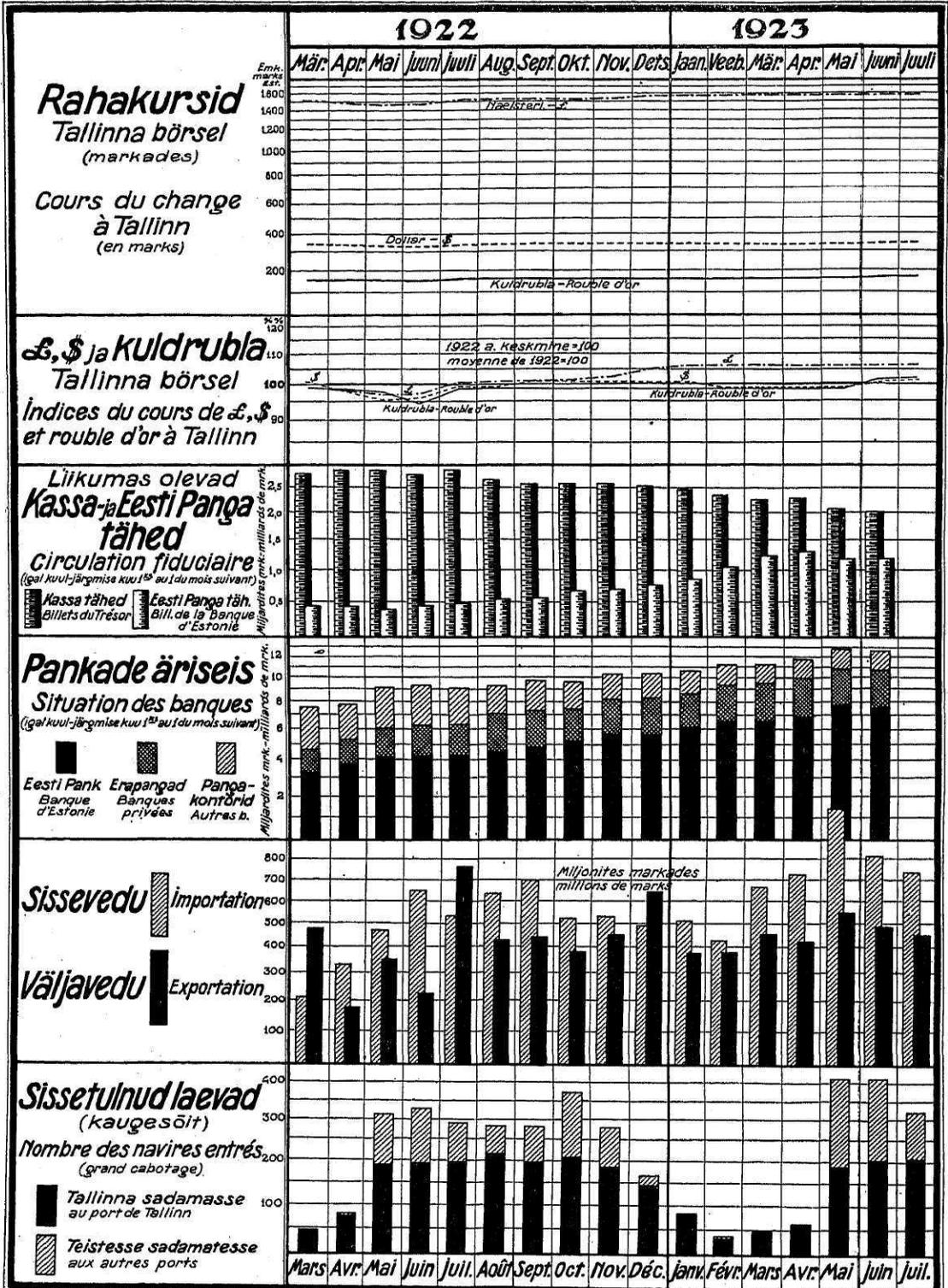
Kuna seni tööstatistika ala kuukirjas ainult tööjõu arvu liikumise, streikide ja õnnetute juhtumiste kohta käivate andmetega ja tööbörsede tegevuse kokkuvõtetega piirdus, laieneb see osa käesolevast Statistika kuukirja numbrist alates ühtlasi ka tööpäevade ja töötundide arvu ning kuu jooksul palkadeks väljamaksetud rahasummade kokkuvõtete näol. Lähemas tulevikus on kavatsus anda ka üksikasjalisemaid andmeid tööliste palkade kohta üksikute riigiosade, tööharude ja ametite järele.

Toodud andmete põhimaterjaaliks on laiendatud Keskbüroo teatelehed, millega tööstusettevõtted töökaitsse komissaride kaudu Keskbüroole teateid saadavad. Uute teatelehtede järele on kõik ettevõttes töötavad isikud jaotatud 4 rühma: töölistes, tehniline personaal, ametnikud ja teenijad. Uus jaotus võimaldab täielikumana ülevaate sellest, kui palju isikuid on üksikutes tööstusharudes seotud tegelikult tööstus-produktisiooniga ja kui palju on tegevuses administratsiooni ja muudel aladel. Täiesti uued on teatelehes küsimused kõigi kuu jooksul ettevõtte teenistuses olnud isikute tehtud tööpäevade ja töötundide arvu üle; need andmed näitavad paremini, kui tööliste arv, tööstuse tegevust võrreldes teiste tööstusharudega. Samuti uus on ka küsimus üldise kuu jooksul palgana väljamaksetud rahasumma üle: see võimaldab ülevaadet meie tööstuse kulude üle palkade osas ja ühenduses üldise töötundide arvuga välja arvata keskmist töötasu suurust päevas või tunnis üksikutes tööstusharudes üle riigi.

Harjumatus tagajärjel nõuab uute teatelehtede täitmine ettevõtetelt esialgu rohkem aega ja sellepärast jääb andmete avaldamine kuukirjas esialgu hiljemaks, kuid tulevikus on lootus igakuulisi tööstatistilisi andmeid avaldada ühes teiste jooksvate andmetega.

Eriosana on toodud Keskbüroo üldise (demograafia) osakonna juhataja h-ra H. Reiman'i ülevaade enesetapmistele kohta Eestis, kus kõik eelmiste aastate kohta saadaval olevad materjaalid kasutamist leidnud.

Red.

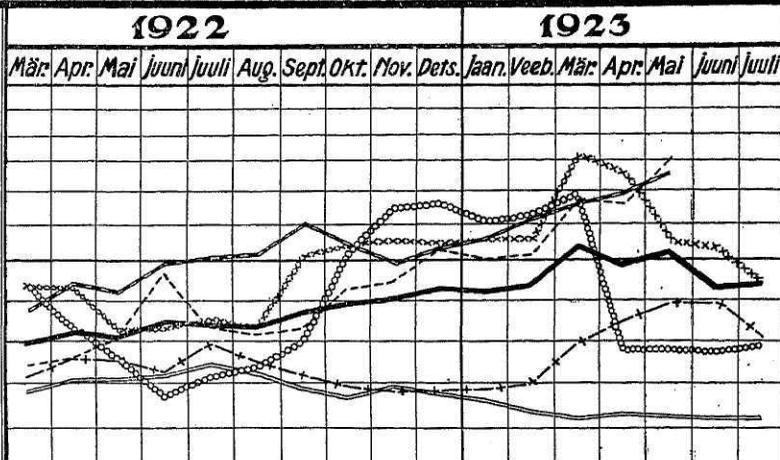
Turuhindade indeksid

(alus: 1921 a. keskmine)

Nombres-indices des prix des articles d'alimentation

(base: moyen. de 1921)

- Üldindeks
Indice général
- Jahu-ja viljained
Blés et farines
- - - Keeduvili
Légumes
- Lih ja kala
Viandes et poissons
- xxxxxxx Rasvad
Graisses
- ooooo Piim ja munad
Lait et oeufs
- + - Sool ja suhkur
Sel et sucre

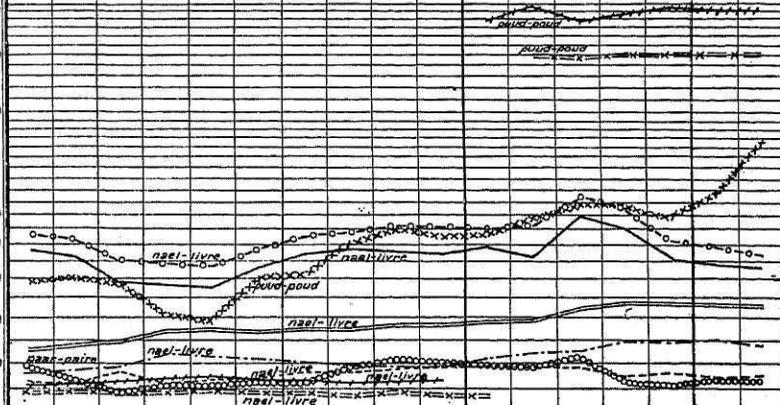
Tähtsamate ainete turuhinnad Tallinnas

(markades)

Prix de détail à Tallinn

(en marks)

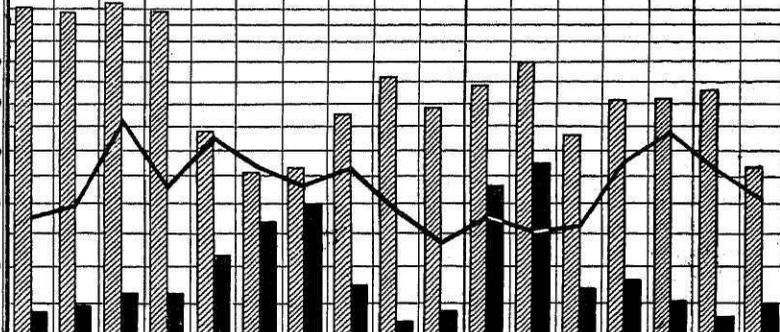
- ==x==x== Rukkijahu - farine de seigle
- + + + + + Nisujahu - farine de froment
- xxxxxxx Kartulid - pommes de terre
- Sealih - porc
- - - Loomallha - viande de boeuf
- Kõõgiviiv - beurre
- o-o-o-o Rõõsakõõreivi - beurre frais
- - - Piim - lait
- ooooo Munad - oeufs de poule

Töörõrsete tegevus

Activité des bourses de travail

- ▨ Tööotsijaid kuu lõpuks
Chômeurs au fin du mois
- Vaba kohtasid kuu lõpuks
Places vacantes au fin du mois
- Tööd muretssetud kuu jooksul
Occupés actuellement pendant le mois

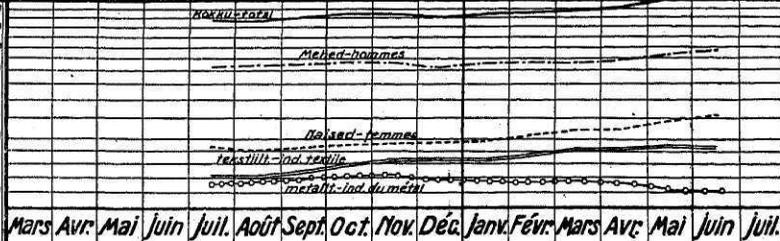
Töölise arvu liikumine

suurtööstuse ettevõtetes

(igal kuul järgmise kuu 1st)

Mouvement du nombre des ouvriers dans les entreprises de la grande industrie

(au 1 du mois suivant)

TÄHTSAMAD EESTI MAJANDUS- JA
Données principales concernant la

	1922 a.			
	August Août	September Septembre	Oktoober Octobre	November Novembre
RAHANDUS (kuu 1-ks) — FINANCES (au 1 du mois)(1000)				
Liikumas oleva paberraha arv — <i>Circulation fiduciaire</i>	3 531 184	3 402 555	3 410 782	3 689 268
Sellest: Riigikassa tähed — <i>Dont billets du Trésor</i>	2 901 794	2 661 145	2 577 577	2 599 305
„ Eesti pangatähed — <i>Dont billets de la banque d'Estonie</i>	629 390	741 410	833 205	1 089 963
BÖRSEHINNAD — Cours du change (moyen. par mois):				
dollar — dollar	338	341	342	341
naelsterling — <i>livre sterl.</i>	1 512	1 513	1 515	1 525
kuldrubla — <i>rouble-d'or</i>	165	165	165	165
				<i>en marks</i>
PANKADE ÄRISEIS — BILANS DES BANQUES	9 076 553	9 405 025	9 836 250	9 693 803
Sellest: Eesti panga äriseis — <i>Dont: de la banque d'Estonie</i>	4 130 890	4 607 985	4 876 064	5 143 948
Erapankade — <i>des banques privées</i>	2 279 744	2 448 639	2 511 505	2 575 495
Pangakontorite äriseis — <i>des autres banques</i>	2 665 919	2 348 401	2 448 681	1 974 360
RIIGI SISSETULEKUD — Recettes de l'État (1000 mk.)	392 297	629 399	492 842	671 874
VÄLISKAUBANDUS — COMMERCE EXTÉRIEUR				
Sisseveo väärtus (1000) — <i>Valeur d'importation (en 1000)</i>	637 926,4	700 290,5	523 575,5	525 626,2
Väljaveo väärtus (1000) — <i>Valeur d'exportation (en 1000)</i>	423 406,3	427 920,5	383 292,7	454 951,2
Väljaveo %/o sisseveost — <i>% d'export. à l'import.</i>	66,5	61,0	73,2	86,5
Tähtsamad väljaveoained (markades) —				
<i>Articles principaux d'export. (en marks)</i>				
Linad ja takud — <i>Lin et étoupe</i>	87 195 200	38 255 350	39 400 000	57 642 400
Linaseeme — <i>Semences de lin</i>	3 989 600	80 000	41 500	10 711 200
Metsamaterjal — <i>Bois</i>	97 180 724	81 396 465	90 705 105	65 608 806
Ajalehe- ja trükipaber — <i>Papier</i>	60 486 600	4 946 500	13 409 537	22 615 770
Tera- ja jahvatat, villi — <i>Blés et farines</i>	20 317 262	13 236 875	2 699 490	6 966 715
Vineer (plated ja toolipõhjad) — <i>Placages (feuillés etc.)</i>	16 432 300	17 030 000	48 112 000	14 548 000
Või — <i>Beurre</i>	34 144 200	52 087 500	36 319 400	32 688 000
Kartulid — <i>Pommes de terre</i>	84 720	808 220	23 078 980	14 374 620
Liha ja lihakaubad — <i>Viandes</i>	4 406 240	24 962 070	3 716 400	11 335 150
Tsement — <i>Ciment</i>	12 159 440	5 537 670	28 098 206	11 497 610
Tähts. sisseveoained — Articles principaux d'import.				
Teravili — <i>Blés</i>	16 723 500	28 863 800	9 671 950	7 680 600
Jahu — <i>Farines</i>	38 769 045	26 161 940	43 591 500	57 086 060
Heeringad — <i>Harengs</i>	13 093 700	30 736 100	8 940 300	22 277 800
Suhkur — <i>Sucre</i>	49 842 250	55 542 930	43 292 700	55 530 220
Puuvill — <i>Coton</i>	10 349 000	16 880 500	19 632 800	11 693 200
Puuvillane riie — <i>Tissus de coton</i>	10 011 665	33 344 480	25 076 910	24 175 450
Villane riie — <i>Tissus de laine</i>	26 435 900	39 024 500	27 330 000	21 336 600
Raud — <i>Fer</i>	25 207 750	39 336 660	17 853 450	16 454 200
Kivistüsi, koks — <i>Houille, coke</i>	25 110 830	20 236 080	12 759 400	7 990 850
RAUDTEED — CHEMINS DE FER (de l'État)				
Reisijate arv riigiraudteedel — <i>Nombre des voyageurs</i>	403 687	343 749	292 193	267 535
Sellest laiaroopalistel — <i>Dont à voie large</i>	383 944	328 657	279 522	255 393
Reisikilomeetrite arv — <i>Voyageurs-kilomètres</i>	22 179 858	19 537 743	16 724 654	15 109 224
Veetud kaup, riigiraudt. — tonnides (ton.)	58 647	73 423	64 275	76 178
<i>Trafic des marchandises</i> tonnikilomeetr. (ton.-km.)	6 939 065	6 836 309	7 196 091	7 668 312
Sellest laiaroopalistel — tonnides (ton.)	56 691	71 035	62 580	73 894
<i>Dont à voies larges</i> tonnikilomeetr. (ton.-km.)	6 905 904	6 781 664	7 156 248	7 595 713
LAEVANDUS — NAVIGATION				
(Sissetulnud laevade arv ja mahut. (tn.) — <i>Nombre des navires entrés et leur tonnage</i>)				
Kaugesõit — Grand cabotage				
Tallinna vana-sadamasse — <i>Port de Tallinn</i> — arv	216	199	206	187
„ „ „ — net. ton.	70 931	67 531	62 451	54 302
Teistesse sadamatesse — <i>Autres ports</i> — arv	71	89	167	95
„ „ „ — net. ton.	12 354	10 180	10 471	10 883
Rännasõit — Petit cabotage				
Tallinna vana- ja uus-sadamasse — <i>Port de Tallinn</i> — arv.	903	603	286	138
„ „ „ — net. ton.	21 280	15 279	12 458	7 725
Teistesse sadamatesse — <i>Autres ports</i> — arv.	363	312	374	178
„ „ „ — net. ton.	22 487	17 112	20 759	16 880

ÜHISKONDLISE ELU ILMUVUSED 1922—1923 a.
vie économique et sociale de l'Estonie 1922—1923.

1922 a.	1923 a.							
Detsember Décembre	Jaanuvar Janvier	Veebruar Février	Märts Mars	Aprill Avril	Mai Mai	Juuni Juin	Juuli Juillet	August Août
3 634 537	3 726 408	3 647 782	3 719 838	3 886 156	3 932 157	3 675 585	3 676 946	3 592 320
2 565 110	2 516 959	2 445 171	2 342 699	2 283 992	2 294 239	2 052 729	2 010 569	1 948 289
1 069 427	1 209 449	1 202 611	1 377 139	1 602 164	1 637 918	1 622 856	1 666 377	1 644 031
341	341	338	337,5	337,5	338,6	342,5	345	346
1 566	1 585	1 589	1 588	1 575	1 571	1 586	1 587	1 579
165	165	165	165	165	165	168	170	170
10 539 912	10 357 665	10 802 162	11 356 749	11 295 361	11 858 545	12 888 687	12 766 047	12 720 257
5 540 422	5 633 264	6 046 304	6 592 866	6 502 417	6 968 831	7 733 509	7 459 141	7 240 454
2 645 746	2 726 171	2 804 288	2 840 511	2 951 124	3 038 660	3 189 774	3 264 807	3 325 884
2 353 744	1 998 230	1 951 570	1 923 372	1 841 820	1 851 054	1 965 404	2 042 099	2 153 919
918 002	581 373	361 623	502 783	373 717	596 353	506 159	...	...
497 245,4	509 838,0	428 020,0	675 239,9	727 746,5	1 087 116,5	812 274 395	726 661 172	958 403 149
641 827,1	384 116,5	388 352,2	459 634,8	423 177,6	540 945,9	491 882 530	447 755 964	627 291 519
129,1	75,1	90,7	68,0	58,5	49,7	60,5	61,6	65,4
159 408 700	168 858 900	209 595 100	170 486 100	155 807 000	152 911 000	82 805 000	52 492 800	36 249 200
19 639 200	4 459 200	1 012 000	724 000	—	—	—	—	—
64 125 101	27 450 000	15 387 500	17 937 775	33 033 630	67 322 300	103 418 300	124 664 600	162 404 400
95 011 450	11 770 812	14 053 000	26 298 000	55 475 000	31 905 400	35 670 100	21 376 600	97 938 200
8 729 080	13 080	229 866	38 970	15 725	25 400	413 600	239 700	2 300
72 159 000	26 356 000	15 500 000	15 833 000	18 550 000	17 589 200	18 750 000	15 964 800	19 662 400
19 452 000	20 650 320	26 578 320	39 972 600	34 964 000	28 228 000	48 563 400	54 611 600	82 556 000
96 160	49 830	13 356	240 500	1 305 740	13 601 100	6 702 600	3 790 700	11 072 300
22 904 580	11 932 040	14 164 420	10 523 125	2 759 440	4 604 400	1 339 600	851 800	1 989 100
59 500	678 600	405 405	4 898 160	5 637 264	7 596 900	144 000	324 900	36 178 800
27 255 000	54 042 000	20 726 000	23 444 200	15 789 900	109 784 680	22 614 000	46 095 000	52 722 400
44 795 700	34 321 950	37 121 900	46 478 940	31 892 657	42 625 400	25 259 000	32 443 600	28 132 800
12 607 500	7 503 250	10 324 200	19 054 000	24 557 350	17 592 330	12 467 700	16 644 600	38 270 400
53 285 800	47 115 935	58 243 220	52 575 000	34 248 750	43 687 770	36 048 400	51 874 700	38 535 400
21 193 100	28 542 000	48 464 850	495 100	30 655 000	144 762 000	69 164 000	60 296 000	132 536 000
14 703 850	15 107 600	11 904 400	36 594 000	36 245 500	80 273 400	21 581 500	31 023 000	28 320 500
8 925 750	11 503 500	13 715 000	42 217 700	29 241 000	10 531 700	6 585 900	6 207 300	21 003 300
16 740 087	21 041 900	4 465 000	15 159 500	27 398 900	15 108 210	16 913 900	12 558 600	28 343 600
28 230 000	35 223 160	4 474 800	18 891 400	11 729 800	30 522 838	24 310 000	10 165 500	34 496 200
302 332	283 107	254 956	339 371	376 135	480 602	...	...	...
287 338	269 956	242 404	323 061	362 816	458 741	...	...	...
17 677 787	15 538 184	14 172 240	17 798 073	19 320 155	23 083 693	...	...	...
61 718	74 212	83 002	91 274	...	...	...	...	...
6 632 764	8 465 734	9 451 479	11 741 133	...	...	...	...	...
59 017	71 317	77 129	82 075	...	...	...	...	...
6 562 934	8 371 238	9 281 962	11 505 249	...	...	...	...	...
147	80	39	48	60	189	206	210	174
53 692	31 409	26 285	42 110	35 535	79 098	75 175	66 530	73 203
29	—	1	—	—	223	211	126	63
7 151	—	549	—	—	15 469	10 966	12 405	11 227
73	23	7	—	23	247	432	547	538
6 492	979	443	—	747	10 925	21 328	25 180	23 093
52	—	—	4	24	398	462	488	427
3 051	—	—	2 580	2116	22 675	27 805	26 684	30 725

	1922 a.			
	August Août	September Septembre	Oktoober Octobre	November Novembre
TÖÖSTUS — INDUSTRIE				
Töökaitse komissari järevalve all ettevõtteid:				
suurtööstuse — <i>Nombre des grandes entreprises</i> . . .	164	169	171	173
kesktööstuse — " " <i>moyennes entreprises</i> . . .	461	491	506	530
väiketööstuse — " " <i>petites entreprises</i> . . .	377	377	379	386
Tööliste, ametnikkude ja teenijate arv suurtööstuse ettevõtetes (viimasel kuup.) — <i>Nombre des ouvriers, empl. et service dans les entreprises</i>	27 856	28 219	28 836	28 797
Neist: tekstiiltööstuses — <i>Ind. textile</i>	7 030	7 477	7 985	8 307
paberitööstuses — <i>Ind. du papier</i>	3 318	3 258	3 300	3 345
puutööstuses — <i>Ind. du bois</i>	3 310	3 311	3 328	2 772
nahatööstuses — <i>Ind. du cuir</i>	858	908	967	990
kivi- ja muldade tööstuses — <i>Ind. du ciment, schiste comb.</i>	3 295	3 008	2 820	2 791
metalltööstuses — <i>Ind. du métal</i>	6 852	6 950	7 028	7 056
keemiatööstuses — <i>Ind. chimique</i>	879	1 002	1 040	1 067
toidu- ja maitseain. tööstuses — <i>Ind. d'alimentation</i>	1 913	1 913	1 972	2 069
mitmes. muudes tööstustes — <i>Ind. diverses</i>	401	392	396	400
TÖÖTA OLEK — CHÔMAGE				
Töøbörseades (kuu viimaseks päevaks):				
tööta töõjõudu — <i>nombre des chômeurs enregistrés</i> .	505	528	749	915
vabakohtasid — <i>nombre des places vacantes</i>	332	400	144	56
kuu jooksul tööd muretsetud — <i>occupés pendant le mois</i>	539	481	526	380
HINNAD TALLINNA TURUL — PRIX DE DÉTAIL A TALLINN				
Indeks (24 ainet) — <i>Nombres-indices pour 24 art. d'aliment. alus 1921 a. keskmine — (base — moyenne de l'an. 1921)</i>	83,4	87,9	89,4	90,3
‰ (1922 a. jaan. = 100‰) — en ‰ au 11. de l'an. 1922.	97,8	103,0	104,8	105,9
Rukkijahu (nael) — <i>Farine de seigle</i>	9,2	9,0	8,7	9,0
Sealiha (nael) — <i>Viande de porc</i>	34,0	35,0	35,1	36,5
Loomaliha (nael) — <i>Viande de boeuf</i>	21,9	20,9	19,5	19,1
Kõõgivõi (nael) — <i>Beurre</i>	67,1	75,0	79,3	78,1
Kanamunad (paar) — <i>Oeufs de poule</i>	11,0	12,3	18,3	20,3
TAPAMAJADES LOOMI TAPETUD JA TAPETULT ARSTLISELE LÄBIVAATUSELE TOODUD — ANIMAUX ABATTUS ET PRÉSENTÉS A L'EXAM. SANIT. AUX ABATTOIRS				
Veiseid — <i>Gros bétail</i>	4 668	5 532	6 322	6 244
Veise ¼ — <i>Gros bétail (en ¼)</i>	1 314	1 481	1 409	2 186
Vasikaid — <i>Veaux</i>	1 641	743	1 193	1 737
Lambaid — <i>Moutons</i>	6 830	11 540	14 123	9 209
Signu — <i>Porcs</i>	4 018	4 959	6 175	8 008
LOOMATAUDID — ÉPIZOOTIES				
Põrnataud — <i>Anthrax</i>	11	6	6	4
Tatitaud — <i>Malleus</i>	2	2	1	—
Marutaud — <i>Lyssa</i>	9	4	—	6
Kärnataud — <i>Scabies</i>	7	7	26	19
Sigade punataud — <i>Phusiopathia suis</i>	74	33	24	12
DEMOGRAAFIA — DÉMOGRAPHIE				
Rahvaliik. linnad. — <i>Mouvement de la populat. dans les villes:</i>				
suurenemine — <i>accroissement</i>	15 086	19 759	13 137	12 806
väheneimine — <i>diminution</i>	11 707	11 349	9 857	9 764
Kõlgehakkavad haigused — <i>Maladies contagieuses:</i>				
kõhutõbi — <i>dysenteria</i>	185	79	13	8
soetõbi — <i>typhus abdom.</i>	96	88	68	60
kurgutõbi — <i>diphtheria</i>	22	37	47	35
sarlakid — <i>scarlatina</i>	37	39	62	74
Kuritegevus — <i>Crimes, infractions etc.:</i>				
tapmised — <i>homicides</i>	14	19	25	16
röövimised — <i>vol à main armée</i>	17	16	19	19
Enesetapm. ja katsed ilma sõjav. — <i>Suicides (sans armée)</i> .	14	16	16	13
PIIRIPUNKTIDE KAUDU EESTI — NOMBRE DES PERSONNES PASSÉES LES CONFINS DE LA RÉPUBLIQUE:				
sisse sõitnud — <i>entrés</i>	4 475	4 058	2 633	2 461
välja sõitnud — <i>sorties</i>	2 970	3 417	2 583	1 947

1922 a.	1923 a.							
Detsember Décembre	Jaanuvar Janvier	Veebruar Février	Märts Mars	Aprill Avril	Mai Mai	Juuni Juin	Juuli Juillet	August Août
173	172	174	175	178	182	183	183	...
548	609	666	688	714	727	736	734	...
385	389	388	409	408	515	518	528	...
28 415	28 947	29 460	29 962	30 685	32 432	33 551	33 793	...
8 385	8 333	8 674	9 096	9 130	9 486	9 382	9 185	...
3 281	3 342	3 292	3 197	3 301	3 313	3 435	3 461	...
2 737	2 918	3 348	3 393	3 616	4 099	4 516	4 817	...
966	1 017	1 016	1 022	1 037	1 075	1 082	1 105	...
2 610	2 726	2 630	2 676	3 306	4 695	5 444	5 525	...
6 930	6 865	6 779	6 818	6 691	6 064	6 032	5 811	...
1 041	1 056	1 042	1 046	897	1 009	991	1 050	...
2 061	2 268	2 270	2 329	2 318	2 299	2 277	2 446	...
404	422	409	385	389	392	392	393	...
793	894	1 000	661	812	817	865	528	507
78	449	547	128	162	104	59	97	149
280	362	310	319	558	678	528	417	427
92,6	92,2	93,7	102,3	98,9	101,1 (92,7)	92,3	93,2	...
108,6	108,1	109,8	119,9	115,9	118,5(108,6)	108,2	109,3	...
8,3	8,0	—	—	—	—	—	—	—
36,5	38,3	38,7	45,0	47,3	47,1	46,8	46,5	47,0
18,8	22,9	24,0	26,0	29,6	29,3	30,0	28,3	27,9
74,5	79,1	75,8	98,0	90,0	71,3	68,8	66,3	76,3
20,8	18,8	18,8	21,2	11,7	11,0	12,3	11,8	13,5
6 130	5 347	4 631	3 973	3 180	3 318	3 173	5 505	5 059
3 028	2 375	2 468	3 386	1 398	1 446	1 059	568	857
3 278	4 629	5 356	15 469	14 898	11 966	11 378	6 215	2 437
5 835	1 840	1 331	1 432	705	898	1 051	1 963	8 295
9 570	8 060	6 336	7 068	3 933	4 847	3 719	2 854	3 610
5	3	2	1	—	12	24	38	10
—	—	—	1	—	—	1	—	1
—	—	1	—	—	—	—	—	—
18	22	25	40	27	8	10	25	12
10	—	4	2	1	12	6	26	93
9 723	11 438	8 225	9 170	9 669	10 796	12 665	12 043	16 225
11 636	11 446	8 648	10 593	10 717	13 086	21 786	14 280	12 847
7	7	—	5	—	6	...	1	...
50	76	51	31	28	27	...	32	...
74	58	27	48	47	41	...	21	...
85	115	88	82	63	42	...	33	...
16	...	...	...	...	...	...	...	...
14	...	...	...	...	...	...	...	...
9	11	14	6	18	16	17	18	20
2 523	1 881	1 386	2 014	1 971	3 839	5 286	...	...
2 056	1 601	1 253	1 815	2 107	3 753	5 206	...	...

Tab. 1. TÄHTSAMAD SISSEVEOAINED AUGUSTI KUUL 1923 a.
Principaux articles d'importation en août 1923.

Nr.Nr.	KAUBAD — MARCHANDISES	Puudad En pouds	Väärtus tuh. Emk. Valeur en marks eston. (en 1000)	0/0 üldise sissevee väärtuse % au tot
	Toidu- ja maitseained — Denrées alimentaires:			
1	Teravili — Blés	238 375	52 722,4	5,5
2	Riis — Riz	13 997	6 158,8	0,6
3	Jahu — Farines	63 938	28 132,8	2,9
4	Tangud igasugused — Gruaux	446	187,3	—
5	Heeringad — Harengs	127 568	38 270,4	3,9
6	Suhkur — Sucre	76 475	38 535,4	4,0
7	Sool — Sel	54 398	1 414,3	0,1
8	Kohvi — Café	933	1 865,4	0,1
9	Tee — Thé	532	1 583,1	0,1
10	Kakao — Cacao	1 106	1 239,0	0,1
11	Tubak — Tabac	4 059	8 120,5	0,8
12	Veinid ja piiritusjoogid — Vins et spiritueux	390	921,2	—
13	Sahariin — Saccharine	87	2 097,6	0,2
	Nahad — Cuirs:			
14	Toored nahad — Cuirs verts	4 886	7 656,0	0,8
15	Nahad ümbertöötatud — Cuirs apprêtés	887	3 160,0	0,3
	Paberained — Papier etc.			
16	Tselluloos, paberimasse — Cellulose, pâte de papier	62 488	20 310,8	2,0
	Tekstiiltööstuse tooresained ja saadused — Matières et produits d'industrie textile:			
17	Puuvill — Coton	33 134	132 536,0	13,7
18	Vill — Laine	2 625	6 825,5	0,7
19	Puuvillane niit ja lõng — Fil de coton	281	2 064,8	0,2
20	Puuvillane riie — Tissus de coton	2 942	28 320,5	2,9
21	Villane riie — Tissus de laine	2 333	21 003,3	2,1
	Metallid — Métaux:			
22	Malm — Fonte	6 649	1 195,0	0,1
23	Raud — Fer	87 340	28 343,6	2,9
24	Teras ja terasroopad — Acier et rails d'acier	2 995	1 497,0	0,1
	Sõidu- ja veoriistad — Matériel de transport:			
25	Sõidu- ja veoautod — Automobiles	(36 tk.) 3 241	14 095,0	1,4
	Kivid, mullad ja nende saadused — Matières minérales:			
26	Klaas- ja klaaskaup — Verre et verreries	10 536	6 067,6	0,6
27	Fajans — Faïence	1 450	1 140,9	0,1
28	Portselaan — Porcelaine	1 780	4 177,2	0,4
	Sõed, õlid, rasvad, vaigud ja nende saadused — Char- bons, huiles, graisses et leurs produits:			
29	Kivistüsi ja koks — Houille et coke	698 413	34 496,2	4,5
30	Nafta — Naphte	38 298	6 510,6	0,6
31	Bensiin — Benzine	16 693	10 015,9	1,0
32	Petrooleum — Pétrole	57 222	10 872,2	1,0
33	Kummijalanõud — Chaussure de caoutchouc	223	892,4	—
	Keemiaained ja -saadused — Matières et produits chimiques:			
34	Superfosfaat — Surphospat	280 679	25 245,0	2,7
35	Seebikivi — Saponite	1 009	4 033,9	0,4
36	Aniliinvärvid — Teintures d'aniline	390	2 343,5	0,2
37	Parkimisekstraktid ja taniin — Extraits de tannage et tanin	369	290,2	—

Tab. 2. TAHTSAMAD VÄLJAVEOAINED AUGUSTI KUUL 1923 a.
Principaux articles d'exportation en août 1923.

Nr. Nr.	Kaubad — <i>Marchandises</i>	Puudad <i>En pouds</i>	Väärtus tuh. Emk. <i>Valeur en marks eston. (1000)</i>	% üldisest väljaveo väärtusest <i>% au total</i>
TOIDUAINED — DENRÉES ALIMENTAIRES :				
1	Teravili — <i>Blés</i>	9	1,9	—
2	Jahu — <i>Farines</i>	2	0,4	—
3	Riis — <i>Riz</i>	—	—	—
4	Tangud — <i>Gruaux</i>	1	0,2	—
5	Kartulid — <i>Pommes de terre</i>	138 405	11 072,3	1,8
6	Kartulijahu — <i>Fécule de pommes de terre</i>	—	—	—
7	Piiritus — <i>Espirit-de-vin</i>	7 800	23 712,0	3,8
8	Liha ja lihakaup — <i>Viandes</i>	783	1 989,1	0,3
9	Või — <i>Beurre</i>	20 640	82 556,0	13,2
10	Juust — <i>Fromage</i>	59	139,7	—
11	Munad — <i>Oeufs</i>	1 077	1 507,8	0,2
12	Kilud — <i>Kilos</i>	1	1,2	—
13	Õilkoogid ja muu loomatoit — <i>Tourteaux et autre fourrage</i>	50	3,0	—
ELUSLOOMAD — ANIMAUX VIVANTS :				
14	Hobused — <i>Espèce chevaline</i>	18 tk.	630,0	0,1
15	Sarvloomad — <i>Espèce bovine</i>	2627 "	21 016,0	3,4
16	Sead — <i>Espèce porcine</i>	93 "	648,8	0,1
NAHAD — PEAUX ET CUIRS :				
17	Toored nahad — <i>Cuir</i>	3 373	8 068,8	1,3
18	Nahad ümbertõttatud — <i>Cuir</i> <i>apprêtés</i>	20	48,0	—
19	Karvanahad — <i>Peaux</i>	4	100,0	—
20	LINASEEME — <i>GRAINES DE LIN</i>	—	—	—
PUU JA PUUTÖÖSTUSE SAADUSED — BOIS ET OUVRAGES EN BOIS :				
21	Lauad ja plangud — <i>Planches</i>	883 615	90 198,8	14,4
22	Tikutraat — <i>Fil de bois</i>	306	144,8	—
23	Muu metsamaterjal — <i>Bois</i>	1 386 956	72 060,8	11,6
24	Vineerplated ja toolipõhjad — <i>Placage (feuillé) et fonds de chaises</i>	34 341	19 662,4	3,2
PABERIAINED — PAPIER ETC. :				
25	Ajalehe- ja trükipaber — <i>Papier</i>	209 262	97 938,2	15,5
26	Pakkimisepaber — "	3 169	1 583,5	0,3
27	Papp — <i>Carton</i>	—	—	—
TEKSTIILTÖÖST. TOORESAINED JA SAADUSED — MATIÈRES ET PRODUITS DE L'INDUSTRIE TEXTILE :				
28	Linad — <i>Lin</i>	14 179	28 352,0	4,5
29	Takud — <i>Étoupes</i>	6 582	7 897,2	1,3
30	Puuvillane lõng — <i>Fil de coton</i>	1 740	12 166,0	1,9
31	Puuvillane riie — <i>Tissus de coton</i>	6 503	52 008,0	8,3
32	Linane riie — <i>Tissus de lin</i>	—	—	—
33	TSEMENT — <i>CIMENT</i>	482 387	36 178,8	5,8
KEEMIAAINED JA SAADUSED — MATIÈRES ET PRODUITS CHIMIQUES :				
34	Tuletikud — <i>Allumettes</i>	3 951	6 588,6	1,1
35	Kaseiin — <i>Caséine</i>	2 935	4 401,0	0,7

Importation de l'Estonie en août 1923.

Leedu <i>Lithuanie</i>	Läti <i>Lettonie</i>	Poola <i>Pologne</i>	Prant- suse <i>France</i>	Rootsi <i>Suède</i>	Saksa <i>Alle- magne</i>	Soome <i>Finlande</i>	Vene <i>Russie</i>	Ühis- riigid <i>États- Unis</i>	Muud maad <i>Autres pays</i>	Kokku <i>Total</i>
<i>E n p o u d s.</i>										
—	3 220,2	—	—	—	65 781,6	73,0	209 676,0	8 650,1	—	306 962,9
—	1,3	—	—	—	616,8	—	61,2	—	—	763,2
—	17 066,4	—	38,7	6 388,4	13 814,6	9 048,7	—	—	—	132 787,0
0,9	4 983,3	—	248,0	81,8	101 982,1	3 060,2	182,9	—	—	159 921,2
—	392,8	—	—	11,8	5 920,9	38,4	0,2	—	—	7 873,7
—	—	—	—	—	593,8	39,7	—	—	—	633,5
18,0	2 250,2	—	20,7	0,4	3 850,2	319,0	82,2	—	—	9 067,0
—	3 673,1	—	5,6	23 638,9	19 590,0	44 507,9	—	—	—	92 646,8
—	670,2	—	—	0,3	12 355,0	21,5	978,5	—	—	37 747,6
—	952,3	120,5	22,5	230,7	5 870,8	223,7	38,9	—	—	14 528,5
4 358,6	5 211,1	—	—	267,5	21 694,0	547,0	—	—	—	98 771,0
2 407,5	10 318,2	237,7	2,1	1 240,0	31 214,6	498,0	0,4	—	—	55 576,1
—	577,0	—	78,1	3 014,3	9 046,8	903,3	—	—	—	20 480,6
—	376,7	—	—	1 763,1	19 264,1	499,8	—	61,5	—	32 152,9
132,4	29,4	—	—	22,7	618,8	180,6	—	—	—	1 154,4
1 162,2	3 741,8	—	—	4 812,5	31 715,3	28 348,0	—	—	61,5	86 943,7
—	—	—	—	—	32,5	—	—	—	—	698 446,8
—	735,9	—	390,3	7 288,8	95 285,7	16 234,2	22 896,0	—	—	151 077,7
—	24 965,1	—	—	250 529,5	50 310,3	—	—	—	—	375 226,4
322,6	1 271,2	—	43,1	1,2	18 851,2	131,5	—	—	—	25 329,7
—	10,0	—	—	0,7	893,3	2,5	—	—	—	936,5
8 402,2	80 446,2	358,2	849,1	299 287,6	509 302,4	104 677,0	233 916,3	8 711,6	61,5	2 309 026,7
—	3	—	—	—	2	—	—	—	—	5
—	1	—	—	—	2	3	—	—	—	6
1 945,4	(262,4 reg. t.) 39 307,5	31,3	2 487,3	100 954,6	(16,4 reg. t.) 550 218,3	132 394,5	(30,1 reg. t.) 72 445,8	27 022,2	0,3	(308,9 r.-g. t.) 1 330 860,2
—	53 626,1	—	1 112,5	133 699,6	771 971,7	142 135,7	20 655,5	68 177,4	1 603,7	1 995 266,9
<i>E n m a r k s e s t o n.</i>										
—	227 504	—	—	—	22 320 758	32 120	46 695 555	3 806 044	—	81 613 742
—	2 210	—	—	—	746 180	—	97 920	—	—	966 990
—	5 120 000	—	46 440	1 940 980	4 157 160	1 847 470	—	—	—	39 042 460
2 340	1 830 426	—	434 620	206 380	33 290 604	2 556 749	138 000	—	—	66 561 636
—	120 000	—	—	—	51 000	—	—	—	—	171 000
—	1 103 860	—	—	44 970	15 826 010	334 440	4 000	—	—	46 191 440
—	—	—	—	—	1 367 310	794 000	—	—	—	2 161 310
36 000	2 302 200	—	15 210	2 400	3 254 660	213 450	24 660	—	—	6 749 804
—	1 475 681	—	9 840	8 552 070	9 324 174	14 330 221	—	—	—	34 208 134
—	1 322 300	—	—	600	48 345 260	17 200	1 957 000	—	—	143 276 360
—	6 543 130	1 136 500	297 300	1 320 300	48 008 280	1 374 960	506 000	—	—	90 192 450
1 135 000	1 575 860	—	—	667 640	8 932 490	144 100	—	—	—	34 119 090
1 532 850	7 225 786	332 000	3 340	3 578 620	29 483 520	661 810	2 000	—	—	50 270 866
—	820 100	—	125 000	5 341 700	15 285 600	2 102 000	—	—	—	38 519 900
—	1 506 300	—	—	6 913 500	57 493 600	1 654 900	—	308 000	—	96 969 020
632 000	457 600	—	—	672 600	13 870 100	5 400 000	—	—	—	22 403 060
106 520	1 580 976	—	—	969 182	11 685 156	2 096 670	—	—	24 600	18 078 794
—	—	—	—	—	975	—	—	—	—	34 497 227
—	771 320	—	420 840	1 693 902	29 977 062	3 708 770	6 196 000	—	—	47 272 834
—	2 245 000	—	—	22 486 600	3 530 200	—	—	—	—	32 435 450
1 400 700	245 600	—	375 530	24 000	61 862 292	143 820	—	—	—	66 030 702
—	185 840	—	—	1 000	6 158 960	32 020	—	—	—	6 670 880
4 845 410	36 661 693	1 468 500	1 728 120	54 416 444	424 971 351	37 444 700	55 621 135	4 114 044	24 600	958 403 149
388 838	28 408 336	282 800	4 861 140	33 919 497	377 336 124	31 812 121	22 482 640	12 023 010	1 290	726 661 172
—	34 182 468	—	1 837 400	27 736 521	366 497 657	39 402 070	4 521 245	20 200 100	245 100	637 926 373

Tab. 4. VÄLJAVEDU AUGUSTI KUUL 1923 a.

Rühm, kuulu kaulu ent- pes klassif. katsioonis	K a u b a r ü h m a d							
	Belgia <i>Belgique</i>	Bul- gaaria <i>Bulgarie</i>	Daani <i>Dane- mark</i>	Danzig <i>Dantzig</i>	Hollandi [*] <i>Pays-Bas</i>	Inglise <i>Angle- terre</i>	Jaapani <i>Japon</i>	
	A. P u u d a d e s.							
1	1. Toiduained — põllusaadused	—	—	—	—	—	—	—
1	2. Toiduained — karjasaadused	—	—	318,3	—	—	9 310,1	—
1	3. Kala ja kalakaup	—	—	—	—	—	0,4	—
1	4. Muud toidu- ja maitseained, piiritus ja joog.	—	—	—	—	—	3,0	—
2	5. Elusloomad ja linnud	—	—	—	—	—	—	—
3	6. Nahk, nahkaup ja muud loomasaadused	—	—	—	—	222,2	—	—
4	7. Seemned ja elustaimed	—	—	—	—	—	—	—
5	8. Puu ja puutööstuse saadused	121 130,0	—	73 770,0	83,0	62 262,0	2 048 893,4	—
6	9. Paber, paberikaup ja trükitöö	—	—	1,3	—	—	9 451,9	7 323,1
7	10. Puuvill, lina ja muud kiudained	10 439,1	—	—	—	—	7 109,2	—
7	11. Tekstiiltööstuse saadused	104,5	465,1	2 083,1	129,0	—	859,6	—
8	12. Metallid	—	—	—	—	—	110 159,2	—
8	13. Metallkaubad	—	—	—	—	—	—	—
9	14. Põllutöomasinad ja -riistad	—	—	—	—	—	—	—
9	15. Muud töö- ja jõumasinad, transp. abinõud	—	—	560,2	—	—	147,0	—
9	16. Instrumentid, aparaadid, laskeriistad	—	—	—	—	—	—	—
10	17. Kivid, mullad ja nende saadused	—	—	36 539,2	—	—	10 166,0	—
11	18. Kivisüsi, koks, põlevkivi	—	—	3,0	—	—	—	—
11	19. Ölid, rasvad, vaigud ja nende saadused	—	—	—	—	—	—	—
12	20. Väetisained	—	—	—	—	—	—	—
12	21. Keemiaained, värvid, apteegikaup	—	—	—	—	—	2 376,0	—
13-14	22. Kunstikaubad, muusikariistad ja muud eel- pool nimetatamata kaubad	—	—	—	—	—	2,9	—
	Kokku	131 673,6	465,1	113 275,1	212,0	62 484,2	2 198 478,7	7 323
	Peale selle:							
2	5. Elusloomi (arv) — <i>Animaux vivants (nombre)</i>	—	—	—	—	—	—	—
	Vastavad arvud } juuli (<i>juillet</i>) 1923 a.	5 608,7	—	21 680,0	348,3	26 422,6	1 537 986,4	4 277
	<i>Le même en</i> } august (<i>août</i>) 1922 a.	325,3	—	41 669,5	1 060,9	340 604,0	982 441,2	—
	B. M a r k a d e s.							
	Groupes des marchandises:							
1	1. <i>Blés, pommes de terre, fourrage</i>	—	—	—	—	—	—	—
1	2. <i>Denrées alimentaires d'origine animale</i>	—	—	1 272 000	—	—	37 240 000	—
1	3. <i>Poissons et leurs produits</i>	—	—	—	—	—	750	—
1	4. <i>Autres produits alimentaires (aussi riz et maïs), spiritueux et boissons</i>	—	—	—	—	—	8 000	—
2	5. <i>Animaux vivants et oiseaux</i>	—	—	—	—	—	—	—
3	6. <i>Peaux, cuirs, poils, cheveux et autr. mat. anim.</i>	—	—	—	—	532 800	—	—
4	7. <i>Semences et plantes</i>	—	—	—	—	—	—	—
5	8. <i>Bois et ouvrages en bois</i>	7 029 400	—	7 377 000	12 450	8 059 392	160 143 410	—
6	9. <i>Papiers et imprimés</i>	—	—	2 000	—	—	5 717 800	5 126 1
7	10. <i>Coton, lin et autres matières filamenteuses</i>	17 538 000	—	—	—	—	10 997 600	—
7	11. <i>Produits de l'industrie textile</i>	728 000	2 790 000	15 162 000	1 022 000	—	5 155 000	—
8	12. <i>Métaux, bruts et travaillés en partie</i>	—	—	—	—	—	5 507 950	—
8	13. <i>Ouvrages en métaux</i>	—	—	—	—	—	—	—
9	14. <i>Machines et outillage agricole</i>	—	—	—	—	—	—	—
9	15. <i>Autres machines, moteurs et moyens de transp</i>	—	—	40 000	—	—	10 000	—
9	16. <i>Instrumentes, appareils, armes au feu</i>	—	—	—	—	—	—	—
10	17. <i>Pierres, terres, poteries, verres etc.</i>	—	—	2 740 425	—	—	762 450	—
11	18. <i>Combust. minéraux, (charbons, schiste comb.)</i>	—	—	30	—	—	—	—
11	19. <i>Huiles, graisses, résines et leurs produits</i>	—	—	—	—	—	—	—
12	20. <i>Engrais</i>	—	—	—	—	—	—	—
12	21. <i>Produits chimiques, teintures, drogues</i>	—	—	—	—	—	3 909 420	—
13-14	22. <i>Ouvrages d'art, instrum. de musique et autr. art.</i>	—	—	—	—	—	10 000	—
	Total	25 295 400	2 790 000	26 593 455	1 034 450	8 592 192	229 462 380	5 126
	Vastavad arvud } juuli (<i>juillet</i>) 1923	11 216 000	—	42 767 700	2 529 000	2 751 450	183 809 688	2 943
	<i>Le même en</i> } august (<i>août</i>) 1922	730 000	—	21 384 400	4 879 013	26 302 778	142 940 337	—

1) Sellest peale nimetatute: Argentiina, Poola ja muud maad 10 927,1 pd. 598 600 Emk. väärtuses.

2) Sellest peale nimetatute: muud maad 65 337,0 pd. 4 948 809 Emk. väärtuses.

Exportation de l'Estonie en août 1923.

Leedu <i>Lithuanie</i>	Läti <i>Lettonie</i>	Norra <i>Norvège</i>	Prantsuse <i>France</i>	Rootsi <i>Suède</i>	Ru- meen. <i>Rou- manie</i>	Saksa <i>Alle- magne</i>	Soome <i>Finlande</i>	Türgi <i>Tur- quie</i>	Vene <i>Russie</i>	Vene- zuela <i>Vene- zuela</i>	Ühisri- gid <i>États- Unis</i>	Kokku <i>Total</i>
<i>E n p o u d s.</i>												
—	—	—	—	—	—	0,5	138 465,4	—	—	—	—	138 465,9
—	—	—	—	10 547,7	—	1 509,5	924,4	—	—	—	—	22 610,0
—	—	—	—	1 060,0	—	0,9	62,5	—	—	—	—	1 123,8
7 800,0	309,9	—	—	11,8	—	27,5	6,3	—	13,0	—	38,4	8 209,9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	1 096,8	—	65,9	54,1	—	366,2	20,4	—	—	—	1 984,4	3 810,0
—	35,3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35,3
—	—	—	1 434,0	27,0	—	851,0	11,7	—	—	—	—	2 308 462,1
—	134,3	—	—	1,9	—	6 986,9	22 512,0	—	169 039,6	155,9	3 888,1	219 495,5
—	109,6	—	418,7	412,9	—	5 441,7	—	—	—	—	—	23 931,2
—	3 419,4	—	—	1 838,4	9,8	2 347,5	651,6	27,0	—	—	—	11 935,0
—	—	—	—	569,0	—	42 562,3	11 670,0	—	—	—	—	164 960,5
—	14,1	—	—	154,9	—	246,3	—	—	—	—	—	415,3
—	—	—	—	—	—	—	1 168,0	—	—	—	—	1 168,0
97,2	224,4	—	—	—	—	168,4	10,5	—	—	—	—	1 207,7
—	—	—	—	—	—	—	0,8	—	—	—	—	0,8
54 505,0	5 176,5	25 002,5	—	287 952,8	—	—	63 045,1	—	—	—	—	482 387,1
—	—	—	—	2,0	—	—	—	—	—	—	—	7,7
—	85,0	—	—	—	—	—	2,7	—	—	—	—	106,4
—	—	—	—	—	—	—	—	21,4	—	—	—	—
—	137,0	—	—	—	—	25 009,5	4 666,7	—	729,6	—	279,1	33 197,9
—	35,1	—	—	—	—	—	6,3	—	—	—	—	44,3
62 402,2	10 777,4	25 002,5	1 918,6	302 632,5	9,8	85 520,9	243 243,1	27,0	169 782,2	155,9	6 190,0	3 421 574,4
—	122	—	—	150	—	—	2 794	—	—	—	—	3 066
—	19 978,6	—	7 004,9	23 927,6	—	81 560,6	59 426,8	—	6 745,3	—	14 902,6	1 820 797,3 1)
4,4	33 742,1	—	9 155,3	141 746,5	—	146 735,7	48 339,2	—	204 346,4	—	994,6	2 016 502,1 2)
<i>E n m a r k s e s t o n.</i>												
—	—	—	—	—	—	200	11 077 590	—	—	—	—	11 077 790
—	—	—	—	39 708 470	—	5 934 400	2 187 800	—	—	—	—	86 342 670
—	—	—	—	1 709 200	—	1 000	85 200	—	—	—	—	1 796 150
23 712 000	130 500	—	—	94 500	—	205 768	22 200	—	26 000	—	30 000	24 228 968
—	1 278 300	—	—	1 200 000	—	—	20 407 400	—	—	—	—	22 885 700
—	3 032 000	—	156 000	108 000	—	413 120	48 000	—	—	—	4 761 600	9 051 520
—	35 000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35 000
—	—	—	1 000 000	40 000	—	420 275	8 000	—	—	—	—	184 089 927
—	113 000	—	—	1 000	—	3 296 779	15 162 520	—	71 090 810	108 500	2 720 900	103 339 409
—	130 800	—	836 000	824 000	—	8 922 800	—	—	—	—	—	39 249 200
—	26 542 885	—	—	7 757 200	54 000	17 356 000	5 163 200	162 000	—	—	—	81 892 285
—	—	—	—	400 000	—	2 847 000	583 500	—	—	—	—	9 338 450
—	30 000	—	—	31 000	—	60 000	—	—	—	—	—	121 000
—	—	—	—	—	—	—	1 715 000	—	—	—	—	1 715 000
150 000	875 200	—	—	—	—	1 360 000	97 500	—	—	—	—	2 532 700
—	—	—	—	—	—	—	9 000	—	—	—	—	9 000
4 087 875	388 200	1 875 150	—	21 596 400	—	—	4 728 375	—	—	—	—	36 178 875
—	—	—	—	20	—	—	—	—	—	—	—	75
—	91 000	—	—	—	—	—	25 000	—	—	—	—	116 000
—	167 800	—	—	—	—	78 500	7 209 440	—	626 940	—	1 199 700	13 191 800
—	80 000	—	—	—	—	—	10 000	—	—	—	—	100 000
27 949 875	32 894 685	1 875 150	1 992 000	73 469 790	54 000	40 895 867	68 539 725	162 000	71 743 750	108 500	8 712 200	627 291 519
—	56 406 806	—	7 598 400	43 176 185	—	57 797 765	23 897 495	—	4 774 525	—	7 489 300	447 755 964 1
61 000	12 194 160	—	14 543 300	36 572 460	—	50 943 950	7 282 490	—	99 815 582	—	808 000	423 406 279 2

1) Dont: Argentine, Pologne et autres pays — 10927,1 pd. en 598600 m. est.

2) Dont: autres pays — 65337,0 pd. en 4948809 m. est.

Tab. 5. VÄLISKAUBANDUS AUGUSTI KUUL 1923 a. (PROTSENTIDES).

Rühm, kuhu kuulub endises klassifitseerimises	Kaubarühmad	Belgia	Bulgaaria	Daani	Danzig	Hollandi	Inglise	Jaapani	
		Belgique	Bulgarie	Danemark	Dantzig	Pays-Bas	Angleterre	Japon	
A. Sisseveo väärtus 0/0/0.									
1	1. Tera- ja jahv. vili, kartul, loomatoit	—	—	4,8	5,1	—	0,6	—	
1	2. Toiduained—karjasaadused	—	—	—	8,4	4,1	—	—	
1	3. Kala ja kalakaup	—	—	—	—	—	66,4	—	
1	4. Muud toidu- ja maitseained, piiritus ja joogid	—	—	2,6	35,4	0,9	3,3	—	
2	5. Elusloomad ja linnud	—	—	—	—	—	—	—	
3	6. Nahk, nahakaup ja m. loomasaadused	—	—	0,4	—	—	62,2	—	
4	7. Seemned ja elustaimed	—	—	—	—	—	—	—	
5	8. Puu ja puutööstuse saadused	0,1	—	10,2	2,1	—	1,0	—	
6	9. Paber, paberikaup ja trükitöö	—	—	0,1	—	—	1,4	—	
7	10. Puuvill, lina ja muud kiained	1,3	—	—	—	—	62,7	—	
7	11. Tekstiiltööstuse saadused	1,1	—	1,9	1,9	—	29,5	—	
8	12. Metallid	38,2	—	0,5	—	—	24,8	—	
8	13. Metallkaubad	7,9	—	2,5	1,3	—	3,1	—	
9	14. Põllutööstusmasinad ja -riistad	—	—	1,9	19,2	—	17,5	—	
9	15. Muud töö- ja jõumasinad, transportabinõud	0,4	—	8,4	0,3	6,2	14,6	—	
9	16. Instrumentid, aparaadid, laskeriistad	2,5	—	1,5	—	—	2,1	—	
10	17. Kivid, mullad ja nende saadused	2,9	—	5,2	—	—	0,8	—	
11	18. Kivisüsi, koks, põlevkivi	—	—	—	—	—	100,0	—	
11	19. Õlid, rasvad, vaigud ja nende saadused	—	—	3,7	2,7	0,4	2,7	—	
12	20. Väetisained	9,0	—	—	—	3,9	—	—	
12	21. Keemiaained, värvid, apteegikaup	0,4	—	1,4	0,1	0,1	1,0	—	
13-14	22. Kunstikaubad, muusikariistad ja muud eelpool nimetatama kaubad	1,2	—	0,4	—	—	2,8	—	
	Kokku	2,6	—	2,4	4,1	0,9	25,2	—	

B. Väljaveo väärtus 0/0/0.

<i>Groupes des marchandises:</i>								
1	1. Blés, pommes de terre, fourrage	—	—	—	—	—	—	—
1	2. Denrées alimentaires d'origine animale	—	—	1,5	—	—	43,1	—
1	3. Poissons et leurs produits	—	—	—	—	—	—	—
1	4. Autres produits alimentaires (aussi riz et maïs), spiritueux et boissons	—	—	—	—	—	—	—
2	5. Animaux vivants et oiseaux	—	—	—	—	—	—	—
3	6. Peaux, cuirs, poils, cheveux et autres mat. anim.	—	—	—	—	5,9	—	—
4	7. Semences et plantes	—	—	—	—	—	—	—
5	8. Bois et ouvrages en bois	3,8	—	4,1	—	4,4	87,0	—
6	9. Papiers et imprimés	—	—	—	—	—	5,5	4,9
7	10. Coton, lin et autres matières filamenteuses	44,7	—	—	—	—	28,0	—
7	11. Produits de l'industrie textile	0,9	3,4	18,5	1,2	—	6,3	—
8	12. Métaux, bruts et travaillés en partie	—	—	—	—	—	59,0	—
8	13. Autres ouvrages en métaux	—	—	—	—	—	—	—
9	14. Machines et outillage agricole	—	—	—	—	—	—	—
9	15. Autres machines, moteurs et moyens de transport	—	—	1,6	—	—	0,4	—
9	16. Instruments, appareils, armes au feu	—	—	—	—	—	—	—
10	17. Pierres, terres, poteries, verres etc.	—	—	7,6	—	—	2,1	—
11	18. Combustibles minéraux (charbons, schiste comb.)	—	—	40,0	—	—	—	—
11	19. Huiles, graisses, résines et leurs produits	—	—	—	—	—	—	—
12	20. Engrais	—	—	—	—	—	—	—
12	21. Produits chimiques, teintures, drogues	—	—	—	—	—	29,6	—
13-14	22. Ouvrages d'art, instrum. de musique et autres art.	—	—	—	—	—	10,0	—
	Total	4,0	0,4	4,2	0,2	1,4	36,6	0,8

Groupe de la classification.

Commerce extérieur de l'Estonie en août 1925 (en 0/00/0).

Leedu Lithuanie	Läti Lettonie	Norra Norvège	Poola Pologne	Prantsuse France	Rootsi Suède	Rumeenia Roumanie	Saksa Allemagne	Soome Finlande	Türgi Turquie	Vene Russie	Venezuela Venezuela	Ühisriigid États-Unis	Muud maad Autres pays	Kokku Total	
—	0,3	—	—	—	—	—	27,3	—	—	57,2	—	4,7	—	100	8,5
—	0,2	—	—	—	—	—	77,2	—	—	10,1	—	—	—	100	0,1
—	13,2	—	—	0,1	5,0	—	10,6	4,7	—	—	—	—	—	100	4,1
—	2,8	—	—	0,7	0,3	—	50,0	3,8	—	0,2	—	—	—	100	7,0
—	70,1	—	—	—	—	—	29,9	—	—	—	—	—	—	100	—
—	2,4	—	—	—	0,1	—	34,2	0,7	—	—	—	—	—	100	4,8
—	—	—	—	—	—	—	63,2	36,8	—	—	—	—	—	100	0,2
0,5	34,1	—	—	0,2	—	—	48,2	3,2	—	0,4	—	—	—	100	0,7
—	4,3	—	—	—	25,1	—	27,3	41,8	—	—	—	—	—	100	3,6
—	0,9	—	—	—	—	—	33,7	—	—	1,4	—	—	—	100	14,9
—	7,3	—	1,2	0,3	1,5	—	53,2	1,5	—	0,6	—	—	—	100	9,4
3,3	4,6	—	—	—	1,9	—	26,3	0,4	—	—	—	—	—	100	3,6
3,0	14,4	—	0,7	—	7,1	—	58,7	1,3	—	—	—	—	—	100	5,3
—	2,1	—	—	0,3	13,9	—	39,6	5,5	—	—	—	—	—	100	4,0
—	1,6	—	—	—	7,2	—	59,3	1,7	—	—	0,3	—	—	100	10,1
2,8	2,0	—	—	—	3,0	—	62,0	24,1	—	—	—	—	—	100	2,3
0,6	8,7	—	—	—	5,4	—	64,7	11,6	—	—	—	—	0,1	100	1,9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	3,6
—	1,6	—	—	0,9	3,6	—	63,5	7,8	—	13,1	—	—	—	100	4,9
—	6,9	—	—	—	69,3	—	10,9	—	—	—	—	—	—	100	3,4
2,1	0,4	—	—	0,6	—	—	93,7	0,2	—	—	—	—	—	100	6,9
—	2,8	—	—	—	—	—	92,3	0,5	—	—	—	—	—	100	0,7
0,5	3,8	—	0,2	0,2	5,7	—	44,3	3,9	—	5,8	—	0,4	—	100	100

Valeur d'exportation (en 0/00/0).

—	—	—	—	—	—	—	—	100,0	—	—	—	—	—	100	1,8
—	—	—	—	—	46,0	—	6,9	2,5	—	—	—	—	—	100	13,8
—	—	—	—	—	95,2	—	0,1	4,7	—	—	—	—	—	100	0,3
98,0	0,5	—	—	—	0,4	—	0,8	0,1	—	0,1	—	0,1	—	100	3,9
—	5,6	—	—	—	5,2	—	—	89,2	—	—	—	—	—	100	3,7
—	33,4	—	—	1,7	1,2	—	4,6	0,5	—	—	52,7	—	—	100	1,4
—	100,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	—
—	—	—	—	0,5	—	—	0,2	—	—	—	—	—	—	100	29,3
—	0,1	—	—	—	—	—	3,2	14,6	—	69,0	0,1	2,6	—	100	16,4
—	0,3	—	—	2,1	2,1	—	22,8	—	—	—	—	—	—	100	6,3
—	32,4	—	—	—	9,5	0,1	21,2	6,3	0,2	—	—	—	—	100	13,0
—	—	—	—	—	4,3	—	30,5	6,2	—	—	—	—	—	100	1,5
—	24,8	—	—	—	25,6	—	49,6	—	—	—	—	—	—	100	—
—	—	—	—	—	—	—	—	100,0	—	—	—	—	—	100	0,3
5,9	34,5	—	—	—	—	—	53,7	3,9	—	—	—	—	—	100	0,4
—	—	—	—	—	—	—	—	100,0	—	—	—	—	—	100	—
11,3	1,1	5,2	—	—	59,6	—	—	13,1	—	—	—	—	—	100	5,8
—	—	—	—	—	26,7	—	33,3	—	—	—	—	—	—	100	—
—	78,4	—	—	—	—	—	—	21,6	—	—	—	—	—	100	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	—
—	1,3	—	—	—	—	—	0,6	54,7	—	4,7	—	9,1	—	100	2,1
—	80,0	—	—	—	—	—	—	10,0	—	—	—	—	—	100	—
4,5	5,3	0,3	—	0,3	11,7	—	6,5	11,0	—	11,4	—	1,4	—	100	100

Tab. 6. VÄLISKAUBANDUS AUGUSTI KUUL 1923 a. (tolliametite järele).

Rühm, kaubaklassifikatsioon	Kaubarühmad	Puudades — <i>En pouds</i>					
		Tallinn	Valga	Pärnu	Narva	Haapsalu	Kuresaare
		A. Sissevedu.					
1	1. Tera- ja jahv. vili, kartul, loomatoit	229 426,8	—	—	74 322,1	—	—
1	2. Toiduained — karjasaadused	763,2	—	—	—	—	—
1	3. Kala ja kalakaup	113 685,4	8 420,8	7 527,5	—	—	—
1	4. Muud toidu- ja maitseained, piiritus ja joogid	130 765,6	5 353,1	—	23 802,5	—	—
2	5. Elusloomad ja linnud	—	—	—	—	—	—
3	6. Nahk, nahakaup ja muud loomasaadused	7 636,7	236,0	1,0	—	—	—
4	7. Seemned ja elustaimed	633,5	—	—	—	—	—
5	8. Puu ja puutööstuse saadused	8 158,0	904,7	3,7	0,6	—	—
6	9. Paber, paberikaup ja trükitööd	85 669,4	1 526,0	5 449,0	2,4	—	—
7	10. Puuvill, lina ja muud kiudained	37 492,3	—	16,8	217,0	—	—
7	11. Tekstiiltööstuse saadused	14 414,0	88,7	—	0,1	20,3	2,9
8	12. Metallid	95 024,9	3 894,1	352,0	—	—	—
8	13. Metallkaubad	46 993,4	7 434,6	864,0	284,1	—	—
9	14. Põllutööstusmasinad ja -riistad	20 263,8	120,3	96,5	—	—	—
9	15. Muud töö- ja jõumasinad, transportabinõud	30 605,4	550,3	997,2	—	—	—
9	16. Instrumendid, aparaadid, laskeriistad	1 146,4	8,0	—	—	—	—
10	17. Kivid, mullad ja nende saadused	67 518,0	909,1	5 938,7	—	—	49,9
11	18. Kivisüsi, koks, põlevkivi	609 469,3	—	100,0	—	—	—
11	19. Ölid, rasvad, vaigud ja nende saadused	150 586,3	2,1	480,3	—	—	—
12	20. Väetisained	261 394,9	912,0	112 919,5	—	—	—
12	21. Keemiaained, värvid, apteegikaup	24 690,0	639,3	0,4	—	—	—
13-14	22. Kunstikaubad, muusikariistad ja muud eelpool nimetatud kaubad	927,5	9,0	—	—	—	—
Kokku		1 937 264,8	30 508,1	134 746,6	98 628,8	20,3	52,8
Peale selle: elusloomi ja linde (arv) (<i>animaux vivants</i>) veesõiduriistu (arv) (mahutus)		3 5 —	3 — —	— — —	— — —	— — —	— — —
Vastavad arvud juulis (<i>juillet</i>) 1923		1 162 086,9	17 725,8	93 626,5	46 155,5	23,0	11 242,5
Groupes des marchandises:		B. Väljavedu.					
1	1. Blés, pommes de terre, fourrage	912,9	—	—	538	100	735
1	2. Denrées alimentaires d'origine animale	22 610,0	—	—	—	—	—
1	3. Poissons et leurs produits	1 083,8	—	—	—	25	—
1	4. Autres produits alimentaires (aussi riz et maïs), spiritueux et boissons	7 899,7	309,7	—	—	—	—
2	5. Animaux vivants et oiseaux	—	—	—	—	—	—
3	6. Peaux, cuirs, poils, cheveux et autres matières anim.	3 131,1	678,9	—	—	—	—
4	7. Semences et plantes	—	35,3	—	—	—	—
5	8. Bois et ouvrages en bois	460 834,1	—	1 605 613,0	242 015	—	—
6	9. Papiers et imprimés	205 025,4	134,3	4 620,5	9 715,3	—	—
7	10. Coton, lin et autres matières filamenteuses	23 931,2	—	—	—	—	—
7	11. Produits de l'industrie textile	11 931,5	—	—	3,5	—	—
8	12. Métaux, bruts et travaillés en partie	158 727,9	—	562,6	—	—	5 670,0
8	13. Autres ouvrages en métaux	415,3	—	—	—	—	—
9	14. Machines et outillage agricole	1 168,0	—	—	—	—	—
9	15. Autres machines, moteurs et moyens de transport	1 039,0	168,7	—	—	—	—
9	16. Instruments, appareils, armes au feu	0,8	—	—	—	—	—
10	17. Pierres, terres, poteries, verres etc.	33 252,5	5 176,5	—	—	—	—
11	18. Combustibles minéraux (charbons, schiste comb.)	7,7	—	—	—	—	—
11	19. Huiles, graisses, résines et leurs produits	94,4	12,0	—	—	—	—
12	20. Engrais	—	—	—	—	—	—
12	21. Produits chimiques, teintures, drogues	33 197,9	—	—	—	—	—
13-14	22. Ouvrages d'art, instr. de musique et autres articles	44,3	—	—	—	—	—
Total		965 307,5	6 515,4	1 610 796,1	252 271,8	125	6 405,0
Peale selle elusloomi (arv) <i>animaux vivants</i>		2 944	122	—	—	—	—
Vastavad arvud juulis (<i>juillet</i>) 1923		1 084 775,9	8 191,2	501 114,2	128 011,0	14 356,0	84 349,0
Üldine läbik. aug. — Total d'imp. et d'exp. en août		2 902 572,3	37 023,5	1 745 542,7	350 900,6	145,3	6 457,8

Commerce extérieur de l'Estonie en août 1923 (par les bureaux de douane).

Puudades — En pouds		Markades — En marks eston.							
Kunda	Kokku	Tallinn	Valga	Pärnu	Narva	Haapsalu	Kuresaare	Kunda	Kokku
<i>Importation.</i>									
3 214,0	306 962,9	65 294 256	—	—	16 094 506	—	—	224 980	81 613 742
—	763,2	966 990	—	—	—	—	—	—	966 990
3 153,3	132 787,0	34 079 360	2 357 600	2 107 500	—	—	—	498 000	39 042 460
—	159 921,2	64 785 381	1 157 390	—	618 865	—	—	—	66 561 636
—	—	51 000	120 000	—	—	—	—	—	171 000
—	7 873,7	45 762 140	410 600	18 700	—	—	—	—	46 191 440
—	633,5	2 161 310	—	—	—	—	—	—	2 161 310
—	9 067,0	5 750 804	990 000	7 000	2 000	—	—	—	6 749 804
—	92 646,8	32 311 764	535 000	1 356 370	5 000	—	—	—	34 208 134
21,5	37 747,6	142 761 160	—	90 000	412 300	—	—	12 900	143 276 360
2,5	14 528,5	89 003 950	996 000	—	500	155 000	30 000	7 000	90 192 450
—	98 771,0	33 040 480	978 330	100 280	—	—	—	—	34 119 090
—	55 576,1	43 338 306	5 227 000	1 591 960	113 600	—	—	—	50 270 866
—	20 480,6	38 264 000	140 700	115 200	—	—	—	—	38 519 900
—	32 152,9	93 683 120	1 079 600	2 106 300	—	—	—	100 000	96 969 020
—	1 154,4	22 342 060	61 000	—	—	—	—	—	22 403 060
12 528,0	86 943,7	15 612 554	579 080	1 340 340	—	—	45 700	501 120	18 078 794
88 377,0	698 446,3	30 047 177	—	6 200	—	—	—	4 443 850	34 497 227
9,0	151 077,7	46 989 834	4 100	272 600	—	—	—	6 300	47 272 834
—	375 226,4	22 553 270	81 080	9 801 100	—	—	—	—	32 435 450
—	25 329,7	65 756 587	273 715	400	—	—	—	—	66 030 702
—	936,5	6 544 560	126 320	—	—	—	—	—	6 670 880
107 805,3	2 309 026,7	901 100 063	15 117 515	18 913 950	17 246 771	155 000	75 700	5 794 150	958 403 149
—	6	—	—	—	—	—	—	—	—
1	6	—	—	—	—	—	—	—	—
—	1 330 860,2	701 459 867	6 401 560	10 032 455	8 240 240	33 400	493 650	—	726 661 172
<i>Exportation.</i>									
136 180	138 465,9	77 490	—	—	37 660	8 000	58 800	10 895 840	11 077 790
—	22 610,0	86 342 670	—	—	—	—	—	—	86 342 670
15	1 123,8	1 763 750	—	—	—	30 000	—	2 400	1 796 150
0,5	8 209,9	24 098 168	130 000	—	—	—	—	800	24 228 968
—	—	21 607 400	1 278 300	—	—	—	—	—	22 885 700
—	3 810,0	7 420 320	1 631 200	—	—	—	—	—	9 051 520
—	35,3	—	35 000	—	—	—	—	—	35 000
—	2 308 462,1	57 945 667	—	109 991 660	16 152 600	—	—	—	184 089 927
—	219 495,5	94 272 020	113 000	1 593 179	7 361 210	—	—	—	103 339 409
—	23 931,2	39 249 200	—	—	—	—	—	—	39 249 200
—	11 935,0	81 837 400	—	—	54 885	—	—	—	81 892 285
—	164 960,5	9 026 850	—	28 100	—	—	283 500	—	9 338 450
—	415,3	121 000	—	—	—	—	—	—	121 000
—	1 168,0	1 715 000	—	—	—	—	—	—	1 715 000
—	1 207,7	1 718 700	814 000	—	—	—	—	—	2 532 700
—	0,8	9 000	—	—	—	—	—	—	9 000
443 958,1	482 387,1	2 493 975	388 200	—	—	—	—	33 296 700	36 178 875
—	7,7	75	—	—	—	—	—	—	75
—	106,4	98 000	18 000	—	—	—	—	—	116 000
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	33 197,9	13 191 800	—	—	—	—	—	—	13 191 800
—	44,3	100 000	—	—	—	—	—	—	100 000
580 153,6	3 421 574,4	443 088 485	4 407 700	111 612 939	23 606 355	38 000	342 300	44 195 740	627 291 519
—	3 066	—	—	—	—	—	—	—	—
—	1 820 797,3	379 840 038	8 818 030	40 277 240	12 145 841	1 428 060	5 246 755	—	447 755 964
687 958,9	5 730 601,1	1 344 188 548	19 525 215	130 526 889	40 853 126	193 000	418 000	49 989 890	1 585 694 668

Tab. 9. TEISTE SADAMATE (PEALE TALLINNA) TEGEVUS AUGUSTI KUUL 1923 a. (Kaugesõit).
Mouvement des ports (Tallinn exclu) en août 1923. (Grand cabotage).

	Baltiski		Haapsalu		Kuessaares		Kunda		Narva		Pärnu		Kokku		Neist													
	Mahut	Net	Mahut	Net	Mahut	Net	Mahut	Net	Mahut	Net	Mahut	Net	Mahut	Net	Mahut	Net												
	Arv	Arv	Arv	Arv	Arv	Arv	Arv	Arv	Arv	Arv	Arv	Arv	Arv	Arv	Arv	Arv												
Belgiast:																												
Antwerpen																												
Daanimaalet:																												
Aalborg																												
Holbak																												
Kopenhagen																												
Korsör																												
Middelfart																												
Fridrikshavn																												
Inglismaalt:																												
Berwick																												
Newcastle																												
Lätimaalt:																												
Riia																												
Rootsimaalt:																												
Göteborg																												
Stockholm																												
Trelleborg																												
Saksamaalt:																												
Flensburg																												
Hamburg																												
Königsberg																												
Lübeck																												
Wismar																												
Muud sadamad																												
Soomemaalt:																												
Helsinki																												
Hanko																												
Kotka																												
Lavansaari																												
Porvoo																												
Suursaari																												
Seitskari																												
Tytärsaari																												
Vaasa																												
Viipuri																												
Muud sadamad																												
Venemaalt:																												
Peterburi																												
Kokku Total	4	49	8	45	4	72	5	812	4	702	17	1027	4	760	18	912	3	1005	20	4725	10	1021	65	11327	34	4923	39	6304

Tuleku sadam

Port de provenance

A. SISSETULNUD. — A. Entrées.

Tab. 10. RIIGI SISSETULEKUD JUUNI KUUL 1923 a. (1000 Emk.)*)

Recettes de l'État en juin 1923. (En 1000 marks eston.)

I. KORRALISED — Recettes ordinaires:	
A. OTSEKOHESED MAKSUD — CONTRIBUTIONS DIRECTES	38 027
1. Tulumaks — <i>Impôt sur le revenu</i>	8 410
2. Äri- ja tööstusmaks — <i>Impôts sur bénéfices industriels et commerciaux</i>	15 505
3. Maa- ja hoonetemaks — <i>Contributions foncières (propriétés bâties et non bâties)</i>	3 950
4. Maks kapitaali 0/0 pealt — <i>Impôt sur les intérêts</i>	150
5. Krepostimaks — <i>Mutations (immeubles et droits immobiliers)</i>	3 574
6. Pärandusmaks — <i>Impôts sur les successions</i>	1 438
B. TEMPEL- JA TASUMAKSUD — TIMBRES ET ENREGISTREMENTS	38 993
1. Tempelmaks — <i>Timbres</i>	24 977
2. 20 0/0 kitsaroop. raudteemaks — <i>Taxes de 20 0/0 (chem. de fer étr.)</i>	9 276
3. Patendid, kaalud ja proovid — <i>Contribution des patentes, droits de vérification des poids etc.</i>	1 035
4. Mitmesugused tasumaksud — <i>Enregistrements divers</i>	3 705
C. MITMESUGUSED TULUD — REVENUS DIVERS	34 149
1. Mitmesugused tulu	34 149
D. KAUDSED MAKSUD — IMPÔTS INDIRECTS	220 467
1. Tollid — <i>Douanes</i>	106 981
2. Aktsiisid — <i>Droits et taxes (accises)</i>	27 028
3. Piiritusmonopool — <i>Monopole de l'esprit</i>	86 458
E. TULUD RIIGI ETTEVÔTETEST — ENTREPRISES D'ÉTAT ET MONOPOLES	183 848
1. Riigimaad, -hooned ja -metsad — <i>Immeubles, domaines et forêts d'État</i>	36 489
2. Raudteed — <i>Chemins de fer</i>	—
3. Sadamad ja ladud — <i>Ports et dépôts</i>	9 642
4. Post, telegraaf, telefon — <i>Postes, télégraphe, téléphones</i>	22 250
5. Eesti pank ja muud ettevõtted — <i>Banque d'Estonie et autres entreprises d'État</i>	115 467
Kokku — Total	510 844
Sellest tagasi maksetud: — <i>De cette somme ont été faits les remboursements:</i>	26
Eelniste aastate maksu — <i>Reversements des années précéd</i>	4 467
Korralised tulud kokku — Recettes ordinaires	505 991
II. ERAKORRALISED — Recettes extraordinaires:	
Operatsioonifondide tagasimaksud — <i>Reversements de fonds sur les dépenses des ministères</i>	167
Erakorralised tulud: Recettes extraordinaires	167
Üldse korralisi ja erakorr. sissetulekuid — <i>Total des recettes ordinaires et extraordinaires</i>	506 158
Sissetulekud 1922 a. — <i>Recettes en 1923</i>	528 408

*) Riigikassa andmete järele. — D'après les données de la Caisse du Trésor.

Tab. 11. TAPAMAJADES TAPETUD LOOMADE ARV AUGUSTI KUUL 1923 a.)*
Animaux abattus dans les abattoirs en août 1923.

Tapamajade nimetused <i>Abattoirs</i>		Hobuseid <i>Chevaux</i>	Härgi <i>Taureaux</i> Üle 40 puuda <i>Ar-dessus de 20 p.</i>	Härgi <i>Taureaux</i> Üle 20 puuda <i>Ar-dessus de 40 p.</i>	Lehmi <i>Vaches</i> Üle 20 puuda <i>Ar-dessus de 20 p.</i>	Kariloomi <i>Gros bétail</i> Ala 20 p. <i>Ar-dessus de 20 p.</i>	Vasikaid <i>Veaux</i>	Lambaid ja kitsesid <i>Moutons et chèvres</i>	Põrssaid <i>Porcs de lait</i>	Signi <i>Porcs</i>	K o k k u <i>Total</i>
1	Tallinna linna	6	—	204	349	1647	379	1014	—	346	3945
2	Tartu "	1	—	154	145	713	476	1677	—	84	3250
3	Pärnu "	—	1	37	51	246	197	601	1	44	1178
4	Narva "	—	—	13	110	329	47	179	—	81	759
5	Haapsalu "	—	—	13	34	63	84	22	—	25	241
6	Viljandi "	—	—	37	64	77	240	665	—	26	1109
7	Petseri "	—	—	—	—	121	30	101	—	9	261
8	Valga "	—	—	18	24	105	121	435	2	31	736
9	Rakvere "	—	—	12	40	120	30	86	3	27	318
10	Kuressaare "	—	—	3	8	58	13	30	—	6	118
11	Võru "	—	—	11	24	156	17	79	—	76	363
12	A./s. Külmetus	—	—	10	1	23	—	187	—	202	423
13	Põltsamaa alevi	—	—	3	2	12	31	37	—	1	86
14	Jõhvi "	—	—	—	—	10	9	9	—	20	48
15	Tapa "	—	—	4	2	5	2	2	—	—	15
16	Kunda "	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
K o k k u		7	1	519	854	3685	1676	5124	6	978	12850

TAPAMAJADESSE JÄRELVAATUSELE TOODUD LOOMADE ARV
AUGUSTI KUUL 1923 a.)*

Animaux présentés aux abattoirs pour l'examen sanitaire en août 1923.

Tapamajade nimetused <i>Abattoirs</i>		Hobuseid <i>Chevaux</i> 1/4	Väike 1/4 üle 21,5 p. <i>Gros bétail au-dessus de 21,5 p. (1/4)</i>	Väike 1/4 alla 21,5 p. <i>Gros bétail au-dessous de 21,5 p. (1/4)</i>	Vasikaid <i>Veaux</i>	Lambaid ja kitsesid <i>Moutons et chèvres</i>	Seasinke <i>Épaulés de porcs</i>	Lambasinke <i>Épaulés de moutons</i>	Põrssaid <i>Porcs de lait</i>	Signi <i>Porcs</i>	K o k k u <i>Total</i>
1	Tallinna linna	8	47	352	584	1915	84	21	14	1156	4181
2	Tartu "	—	12	118	49	401	10	—	17	669	1276
3	Pärnu "	—	4	20	4	31	1	—	1	201	262
4	Narva "	—	—	25	20	68	36	—	—	42	191
5	Haapsalu "	—	2	3	11	95	—	—	—	56	167
6	Viljandi "	—	3	1	1	13	—	—	—	53	71
7	Petseri "	—	—	—	—	—	—	—	—	14	14
8	Valga "	—	4	68	54	278	14	—	—	119	537
9	Rakvere "	—	—	8	6	172	—	—	—	128	314
10	Kuressaare "	—	1	4	13	71	26	—	—	28	143
11	Võru "	—	4	56	4	62	10	2	2	55	195
12	A./s. Külmetus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Põltsamaa alevi	—	—	—	—	—	—	—	—	7	7
14	Jõhvi "	—	—	48	1	8	—	—	—	15	72
15	Tapa "	—	2	16	12	40	—	—	—	21	91
16	Kunda "	—	11	48	2	17	—	—	—	28	106
K o k k u		8	90	767	761	3171	181	23	34	2592	7627

*) Paide tapamaja kohta puuduvad teated.

Renseignements manquant concernant l'abattoir de Paide.

Tab. 12. PANGAASUTUSED.

Äriseis 1 augustil 1923.

Aktiva — <i>Actif</i>	I.		II. E r a p a n g a d.							
	Eesti pank <i>Banque d'Estonie</i>		Eestimaa tööstuse ja kaub. pank		Harju pank		Tallinna krediitpank		Põhja pank	
			1		2		3		4	
	1000 mk.	‰	1000 mk.	‰	1000 mk.	‰	1000 mk.	‰	1000 mk.	‰
1. Kassa ja jooksvad arved teist. rahaas. — <i>Caisse et comptes courants</i>	1 233 161,5	17,0	37 865,3	4,3	22 183,5	4,4	4 866,0	1,5	7 223,7	3,0
2. Panga päralt olevad väärtused — <i>Effets en portefeuille</i>	218 250,1	3,0	71 799,9	8,2	12 759,5	2,5	4 609,6	1,4	1 709,3	0,7
a) Väärtpaberid — <i>Effets</i>	40 815,8	0,6	67 971,2	7,8	3 552,4	0,7	2 514,8	0,8	1 382,9	0,6
b) Kallismetallid münditult ja kang. — <i>Métaux précieux</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	190,1	0,1
d) Vekslid ja teised väärtused välisvaluutas — <i>Devises etc. en valeurs étrangères</i>	177 434,3	2,4	3 828,7	0,4	9 207,1	1,8	2 094,8	0,6	136,3	—
3. Laenud — <i>Prêts</i>	4 756 479,5 ¹⁾	65,8	571 781,4	65,8	263 564,7	52,3	266 209,5	81,0	189 549,9	79,2
a) Diskonteerit. veksl. — <i>Escomptes</i>	1 474 769,6	20,3	167 354,1	19,2	86 894,4	17,2	101 623,0	31,0	84 520,3	35,4
b) Tähtajalised laenud — <i>Prêts termin.</i>	20 580,0	0,3	2 758,2	0,3	448,5	0,1	746,0	0,2	7 269,8	3,0
d) Kto-krt. laenud — <i>Autres prêts</i>	2 583 402,9	35,8	401 669,1	46,3	176 221,8	35,0	163 840,5	49,8	97 759,8	40,8
4. Korrespondendid — <i>Correspondants</i>	483 804,8 ²⁾	6,7	60 713,3	7,0	129 605,6	25,7	28 986,7	8,8	2 459,2	1,0
a) Loro	136 717,7 ³⁾	1,9	4 016,6	0,5	109 447,8	21,7	22 419,5	6,8	1 910,3	0,8
b) Nostro	347 087,1 ⁴⁾	4,8	56 696,7	6,5	20 157,8	4,0	6 567,2	2,0	548,9	0,2
5. Jaoskondade arved — <i>Filiales</i>	477 041,8	6,6	64 743,6	7,4	30 289,1	6,0	—	—	8 149,7	3,4
6. Protesteeritud vekslid — <i>Effets protestés</i>	7 459,8	0,1	—	—	1 352,7	0,3	1 192,2	0,4	1 367,0	0,6
7. Makstud prots. ja komisj. — <i>Intérêts et commissions payés</i>	15 742,6	0,2	13 545,9	1,5	1 457,0	0,3	3 115,2	0,9	1 058,2	0,4
8. Jooksvad kulud — <i>Frais courants</i>	30 846,2	0,4	17 966,4	2,1	9 862,5	2,0	5 921,9	1,8	7 124,2	3,0
9. Liikumata varandus — <i>Immeubles</i>	2 801,6	—	19 600,5	2,3	10 870,0	2,2	10 241,2	3,1	7 394,8	3,1
10. Üleminevad summad — <i>Actifs transitoires</i>	6 008,6	0,1	4 060,5	0,5	112,5	—	638,6	0,2	9 212,8	3,9
11. Muud aktivad — <i>Actifs divers</i>	8 857,7	0,1	8 342,2	0,9	21 556,3	4,3	3 041,7	0,9	4 126,3	1,7
12. Nõudmis. Vene riigi vastu — <i>Dettes de la Russie</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13. Üldse — <i>Total</i>	7 240 454,2	100	870 419,0	100	503 613,4	100	328 822,6	100	239 375,1	100
Vastavad arvud 1/VII. 1923	7 459 140,9	103,0	868 349,7	99,8	485 119,8	96,3	315 266,4	95,9	234 981,9	98,2
" " 1/VIII. 1922	4 130 889,7	57,1	694 522,5	79,8	389 977,7	77,4	187 708,4	57,1	132 869,0	55,5

1) Siin hulgas: akkreditivlaenud—88 691,6; garantiide laenud—586 545,2; avansid kauba dok. kindl. 2 490,

2) Sellest väljamaa korresp., resp. arved välisvaluutas . . . . . 472 381,2.

3) " " " " " " "Loro" 129 788,3.

4) " " " " " " "Nostro" 342 592,9.

Établissements financiers en Estonie.

Situation financière au 1 août 1923.

Banques privées.

Eesti laenu- pank		Tallinna linnapank		Tallinna aktsiapank		Eesti rahvapank		Tallinna kaupm. disk. ja laenupank		Eesti-Vene pank		Eesti- Prantsuse pank		Tartu pank	
5		6		7		8		9		10		11		12	
1000 mk.	o/o	1000 mk.	o/o	1000 mk.	o/o	1000 mk.	o/o	1000 mk.	o/o	1000 mk.	o/o	1000 mk.	o/o	1000 mk.	o/o
3 366,7	1,9	14 593,1	14,8	530,5	0,6	2 201,6	1,4	3 096,1	7,8	5 185,9	4,2	384,2	0,8	2,902,0	1,5
5 046,7	2,9	625,7	0,6	380,7	0,5	314,4	0,2	1 432,5	3,6	27 482,0	22,5	1 684,2	3,6	5 455,8	2,8
1 020,6	0,6	286,4	0,3	295,2	0,4	146,4	0,1	1 362,5	3,5	943,3	0,8	1 541,1	3,3	2 864,7	1,5
—	—	—	—	—	—	—	—	18,2	—	—	—	—	—	1 609,4	0,8
4 026,1	2,3	339,3	0,3	85,5	0,1	168,0	0,1	51,8	0,1	26 538,7	21,7	143,1	0,3	961,7	0,5
80 776,6	46,1	65 583,1	66,5	69 263,2	83,9	132,754,5	83,9	24 073,6	61,0	61 459,7	50,4	19 106,0	41,4	130 598,3	67,2
33 214,0	13,9	29 048,5	29,4	5 835,4	7,1	15 791,0	10,0	20 556,5	52,1	34 393,2	28,2	10 814,8	23,4	25 036,1	12,0
—	—	432,0	0,4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	492,4	0,3
47 562,6	27,2	36 102,6	36,7	63 432,8	76,8	116 963,5	73,9	3 517,1	8,9	27 066,5	22,2	8 291,2	18,0	105 069,8	54,0
4 304,5	2,5	14 836,9	15,1	905,0	1,1	4 677,2	2,9	654,8	1,7	21 047,9	17,2	13 798,7	29,9	6 289,4	3,2
4 278,8	2,5	386,8	0,4	375,5	0,5	3 375,7	2,1	—	—	120,3	0,1	11 133,2	24,1	233,8	0,1
25,7	—	14 450,1	14,7	529,5	0,6	1 301,5	0,8	651,4	1,7	20 927,6	17,1	2 665,5	5,8	6 055,6	3,1
9 119,9	5,2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28 287,6	14,6
422,0	0,2	—	—	25,0	—	63,0	—	230,0	0,6	—	—	171,0	0,4	—	—
2 052,5	1,2	1 226,3	1,2	—	—	789,7	0,5	1 076,1	2,7	741,5	0,6	184,2	0,4	1 242,6	0,6
3 302,9	1,9	1 218,8	1,2	2 431,0	2,9	2 025,4	1,3	1 954,6	5,0	3 459,7	2,8	4 077,7	8,8	4 382,8	2,2
61 438,2	35,1	—	—	8 866,6	10,7	10 950,4	6,9	300,0	0,8	—	—	—	—	4 818,4	2,5
3 405,9	2,0	518,2	0,5	192,5	0,2	2 260,9	1,4	6 143,2	15,6	1 771,5	1,4	5 054,6	11,0	1 988,0	1,0
1 817,2	1,0	84,1	0,1	109,7	0,1	2 435,5	1,5	366,1	0,9	1 100,5	0,9	1 702,5	3,7	2 138,9	1,1
—	—	—	—	—	—	—	—	113,4	0,3	—	—	—	—	6 493,6	3,3
175 053,1	100	98 686,2	100	82 709,2	100	158 472,6	100	39 440,4	100	122 248,7	100	46 163,1	100	194 597,4	100
169 781,4	97,0	87 907,9	89,1	88 525,4	107,0	146 535,2	92,5	37 613,2	95,4	130 566,6	106,8	40 812,7	88,4	222 987,9	114,6
103 487,5	59,1	71 623,7	72,6	72 774,2	88,0	90 432,4	57,1	30 660,1	77,7	142 044,1	116,2	—	—	84 550,8	43,4

5) Sellest riikl. asunik. ja kalam. laenud 79 551,2.

Tab. 12. PANGAASUTUSED. (Järg.)

Äriseis 1 augustil 1923.

Aktiva — Actif	II. E r a p a n g a d											
	Kaubapank		Tartumaa pank		Pärnu krediitpank		Pärnu pank		Sakala pank		Viru pank	
	13		14		15		16		17		18	
	1000 mk.	%	1000 mk.	%	1000 mk.	%	1000 mk.	%	1000 mk.	%	1000 mk.	%
1. Kassa ja jooksvad arved teist. rahas. — <i>Caisse et comptes courants</i>	2 733,4	4,5	1 858,6	4,5	1 967,2	2,2	3 336,4	6,8	496,1	0,6	2 397,2	6,0
2. Panga päralt olevad väärtused — <i>Effets en portefeuille</i>	158,6	0,3	1 029,1	2,5	576,1	0,6	223,5	0,5	362,2	0,4	567,9	1,4
a) Väärtpaberid — <i>Effets précieux</i>	113,1	0,2	1 029,1	2,5	0,5	—	48,8	0,1	266,7	0,3	344,7	0,9
b) Kallismetallid münditult ja kang. — <i>Métaux précieux</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
d) Vekslid ja teised väärtused välisvaluutas — <i>Devises etc. en valeurs étrangères</i>	45,5	0,1	—	—	575,6	0,6	179,7	0,4	95,5	0,1	223,2	0,5
3. Laenud — <i>Prêts</i>	50 861,9	84,2	30 942,9	74,5	77 705,2	85,7	34 729,3	70,7	73 240,4	91,8	34 370,5	85,4
a) Diskonteerit. veksl. — <i>Escomptes</i>	43 433,8	71,9	17 067,6	41,2	15 905,4	17,5	7 170,5	14,6	44 746,6	56,1	13 409,2	33,3
b) Tähtajalised laenud — <i>Prêts termin.</i>	—	—	1 633,0	3,9	3 327,8	3,7	256,5	0,5	7 862,5	9,9	48,0	0,1
d) Kto-krt. laenud — <i>Autres prêts</i>	7 428,1	12,3	12 242,3	29,4	58 472,0	64,5	27 302,3	55,6	20 631,3	25,8	20 913,3	52,0
4. Korrespondendid — <i>Correspondants</i>	3 143,2	5,2	6 354,2	15,3	5 838,6	6,4	8 574,9	17,4	3 692,1	4,6	928,8	2,3
a) Loro	2 617,3	4,3	6 350,5	15,3	1 274,6	1,4	7 084,5	14,4	3 085,7	3,9	759,8	1,9
b) Nostro	525,9	0,9	3,7	—	4 564,0	5,0	1 490,4	3,0	606,4	0,7	169,0	0,4
5. Jaoskondade arved — <i>Filiales</i>	—	—	—	—	35,4	—	—	—	—	—	—	—
6. Protesteeritud vekslid — <i>Effets protestés</i>	—	—	222,0	0,5	—	—	438,9	0,9	—	—	76,5	0,2
7. Makstud prots. ja komisj. — <i>Intérêts et commis. pays</i>	581,4	1,0	242,6	0,6	1 998,2	2,2	839,0	1,7	396,0	0,5	—	—
8. Jooksvad kulud — <i>Frais courants</i>	1 258,1	2,1	847,6	2,0	1 871,5	2,1	892,8	1,9	1 098,4	1,4	711,3	1,8
9. Liikumata varandus — <i>Immeubles</i>	771,6	1,3	—	—	132,3	0,1	—	—	177,3	0,2	1 038,8	2,6
10. Üleminevad summad — <i>Actifs transitoires</i>	19,2	—	—	—	476,7	0,5	2,0	—	—	—	50,8	0,1
11. Muud aktivad — <i>Actifs divers</i>	126,3	0,2	43,8	0,1	194,8	0,2	71,5	0,1	424,7	0,5	70,3	0,2
12. Nõudmis. Vene riigi vastu — <i>Dettes de la Russie</i>	750,0	1,2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13. Üldse — <i>Total</i>	60 403,7	100	41 540,8	100	90 796,0	100	49 113,3	100	79 887,2	100	40 212,1	100
Vastavad arvud 1/VII. 1923	58 203,5	96,4	40 309,1	97,0	85 591,8	94,3	43 977,5	89,5	70 207,7	87,9	39 948,9	99,3
" " 1/VIII. 1922	47 951,9	79,4	25 244,3	60,8	53 971,3	59,4	42 556,1	86,6	51,292,3	64,2	34 945,5	86,9

Établissements financiers en Estonie. (Suite.)

Situation financière au 1 août 1923.

B a n q u e s p r i v é e s												III. Panga- kontorid 4 autres banques		I, II ja III kokku Total p. I, II, III.	
Valga pank		Võru pank		Eesti meripank		Tartu tööstus- pank		Jõhvi pank		Erapangad kokku Total					
19		20		21		22		23							
1000 mk.	%	1000 m.	%	1000 m.	%	1000 m.	%	1000 m.	%	1000 mk.	%	1000 mk.	%	1000 mk.	%
736,8	1,9	115,2	0,8	1 833,8	22,3	1 506,5	4,8	117,1	1,0	121 496,9	3,7	26 503,3	1,2	1 381 161,7	10,9
6,0	—	5,9	—	—	—	117,5	0,4	117,0	1,0	136 469,1	4,2	105 560,8	4,9	460 280,0	3,6
6,0	—	5,9	—	—	—	117,5	0,4	117,0	1,0	85 930,8	2,6	75 389,9	3,5	202 136,5	1,6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 817,7	0,1	2 138,0	0,1	3 955,7	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	48 720,6	1,5	28 032,9	1,3	254 187,8	2,0
33 798,2	89,8	11 037,1	75,6	4 611,7*)	56,2	21 480,2	67,9	7 571,1	61,8	2 255 074,0	67,8	585 289,4	27,2	7 596 842,9	59,7
26 848,3	71,3	4 668,0	32,0	—	—	12 909,6	40,8	3 871,0	31,6	805 111,3	24,2	125 829,4	5,9	2 405 710,3	18,9
3 529,3	9,4	737,3	5,0	—	—	2 322,3	7,3	2 049,8	16,7	33 913,4	1,0	102 432,5	4,7	156 925,9	1,2
3 420,6	9,1	5 631,8	38,6	—	—	6 248,3	19,8	1 650,3	13,5	1 411 437,6	42,4	357 027,5	16,6	4 351 868,0	34,2
2 014,7	5,4	23,8	0,2	233,6	2,9	—	—	605,4	4,9	319 688,5	9,6	1311 186,9	60,8	2 114 680,2	16,6
1 990,4	5,3	—	—	135,4	2,3	—	—	177,0	1,4	131 226,9	5,4	1 037 602,1	48,0	1 355 546,7	10,6
24,3	0,1	23,8	0,2	48,2	0,6	—	—	428,4	3,5	138 461,6	4,2	273 584,8	12,8	759 133,5	6,0
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	140 625,3	4,2	—	—	617 667,1	4,9
—	—	3,2	—	—	—	—	—	—	—	5 563,5	0,2	115,0	—	13 138,3	0,1
314,6	0,8	298,8	2,1	—	—	139,4	0,4	8,1	—	31 307,3	0,9	48 650,9	2,3	95 700,8	0,7
685,8	1,8	494,0	3,4	597,7	7,3	1 231,8	3,9	11,9	0,1	73 428,8	2,2	18 930,6	0,9	123 205,6	1,0
—	—	2 341,9	16,1	—	—	6 000,0	19,0	3 200,0	26,2	143 142,0	4,4	30 000,0	1,4	180 943,6	1,4
55,9	0,1	194,8	1,3	—	—	—	—	—	—	36 158,6	1,1	24 260,8	1,1	66 428,0	0,5
63,4	0,2	80,4	0,5	928,7	11,3	1 132,6	3,6	615,8	5,0	50 573,3	1,5	3 421,5	0,2	62 852,5	0,5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7 357,0	0,2	—	—	7 357,0	0,1
37 675,4	100	14 595,1	100	8 205,5	100	31 608,0	100	12 246,4	100	3 325 884,3	100	2 153 919,2	100	12 720 257,7	100
36 903,4	98,0	13 760,9	94,3	7 363,7	89,7	27 155,6	85,9	12 936,5	105,6	3 264 806,7	98,2	2 042 099,7	94,8	12 766 047,3	100,3
23 132,4	61,4	—	—	—	—	—	—	—	—	2 279 744,2	68,5	2 665 918,7	123,8	9 076 552,6	71,3

*) Laenuid on panga poolt ühes summas üles antud.

Établissements financiers en Estonie. (Suite.)

Situation financière au 1 août 1923.

B a n q u e s p r i v é e s.

Eesti laenupank		Tallinna linnapank		Tallinna aktsiapank		Eesti rahvapank		Tallinna kaupm. disk. ja laenupank		Eesti-Vene pank		Eesti-Prantsuse pank		Tartu pank	
5		6		7		8		9		10		11		12	
1000 mk.	o/o	1000mk.	o/o	1000mk.	o/o	1000 mk.	o/o	1000mk.	o/o	1000 mk.	o/o	1000mk.	o/o	1000 mk.	o/o
16 695,0	9,5	7 408,9	7,5	30 506,1	36,9	5 331,6	3,4	6 682,9	17,0	26 651,0	21,8	20 000,0	43,4	41 935,1	21,5
15 000,0	8,6	6 600,0	6,1	30 000,0	36,3	5 000,0	3,2	6 056,9	15,4	25 000,0	20,5	20 000,0	43,4	30 000,0	15,4
1 686,0	0,9	565,5	0,6	356,2	0,4	289,9	0,2	626,0	1,6	1 651,0	1,3	—	—	10 087,0	5,2
0,0	—	843,4	0,8	149,9	0,2	—	—	—	—	—	—	—	—	1 848,1	0,9
76 677,2	43,8	84 712,0	85,8	39 965,3	48,3	43 301,1	27,3	19 452,4	49,3	42 218,8	34,6	18 639,6	40,4	61 419,7	31,6
6 129,0	3,5	3 507,9	3,6	1 579,1	1,9	7 328,2	4,6	2 890,5	7,3	175,0	0,1	139,5	0,3	14 661,6	7,6
69 996,8	40,0	79 255,9	80,2	38 386,2	46,4	34 531,9	21,8	16 469,1	41,8	8 648,7	7,1	18 496,8	40,1	46 758,1	24,0
551,4	0,3	1 948,2	2,0	—	—	1 441,0	0,9	92,8	0,2	33 395,1	27,4	—	3,3	—	—
4 575,0	2,6	—	—	4 492,3	5,1	3 472,0	2,2	2 135,0	5,4	16 984,5	13,9	—	—	2 565,5	1,3
32 099,4	18,4	—	—	2 055,5	2,5	91 059,3 ⁵⁾	57,5	4 383,2	11,1	—	—	—	—	528,3	0,3
36 674,4	21,0	—	—	6 247,8	7,6	94 531,3	59,7	6 518,2	16,5	16 984,5	13,9	—	—	3 093,8	1,6
9 802,5	5,6	1 146,2	1,2	2 651,6	3,2	7 863,3	5,0	1 254,8	3,2	22 026,8	18,0	4 627,3	10,0	65 404,5	33,7
3 858,5	2,2	82,7	0,1	1 088,8	2,4	3 905,1	2,5	549,9	1,4	10 280,0	8,4	3 001,1	6,5	5 951,3	3,1
5 944,0	3,4	1 063,5	1,1	662,8	0,8	3 958,2	2,5	704,9	1,8	11 746,8	9,6	1 626,2	3,5	59 453,2	30,6
—	—	—	—	27,6	—	—	—	1,7	—	—	—	703,3	1,5	—	—
10 309,2	5,9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8 239,9	4,2
7 295,2	4,2	5 203,1	5,3	3 094,1	3,7	3 860,5	2,4	3 293,4	8,3	11 068,9	9,0	1 901,8	4,1	13 818,6	7,1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13 699,2	7,8	80,1	0,1	—	—	503,6	0,3	1 470,3	3,7	2 148,8	1,8	289,9	0,6	—	—
2,5	—	—	—	24,0	—	71,5	—	11,5	—	4,2	—	1,2	—	—	—
877,8	0,5	—	—	152,3	0,2	369,0	0,2	25,7	0,1	—	—	—	—	227,7	0,1
—	—	—	—	—	—	—	—	68,3	0,2	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3 020,1	1,7	135,9	0,1	40,4	0,1	2 640,7	1,7	661,2	1,7	1 145,7	0,9	—	—	458,1	0,2
175 053,1	100	98 686,2	100	82 709,2	100	158 472,6	100	39 440,4	100	122 248,7	100	46 163,1	100	194 597,4	100

5) Sellest Riigikassa (asunik. ja kalam. Jaenudeks) 71 191,8.

Tab. 12. PANGAASUTUSED. (Järg.)

Äriseis 1. augustil 1923.

Passiva — <i>Passif</i>	II. E r a p a n g a d.											
	Kaubapank		Tartumaa pank		Pärnu krediit-pank		Pärnu pank		Sakala pank		Viru pank	
	13		14		15		16		17		18	
	1000 mk.	0/0	1000 mk.	0/0	1000 mk.	0/0	1000 mk.	0/0	1000 mk.	0/0	1000 mk.	0/0
1. Pangakapitaalid: — <i>Capitaux et réserves</i>	6 990,4	11,6	3 137,0	7,5	8 896,5	9,8	1 298,5	2,6	5 471,2	6,9	1 626,9	4,0
a) Osakapitaal — <i>Capital</i>	6 000,0	9,9	3 000,0	7,2	6 500,0	7,2	1 000,0	2,0	5 000,0	6,3	1 500,0	3,7
b) Tagavarakapitaal — <i>Réserves</i>	596,8	1,0	137,0	0,3	2 396,5	2,6	226,7	0,5	350,0	0,4	126,9	0,3
d) Muud erikapitaalid — <i>Réserves spéciaux</i>	393,6	0,7	—	—	—	—	71,8	0,1	121,2	0,2	—	—
2. Hoiusummad — <i>Dépôts</i>	37 658,7	62,2	26 319,4	63,4	42 922,9	47,3	41 576,2	84,7	46 413,7	58,1	19 746,8	49,1
a) Tähtajal hoiusummad — <i>Dépôts termin.</i>	8 509,7	14,0	8 653,5	20,8	5 479,0	6,0	7 078,7	14,4	17 101,1	21,4	5 474,8	13,6
b) Jooksvad arved — <i>Comptes courants</i>	27 100,1	44,8	17 555,5	42,3	27 938,6	30,8	34 075,2	69,4	28 703,2	35,8	11 997,5	29,9
b) Kto.-krt. arv kred. saldod — <i>Autres dépôts</i>	2 048,9	3,4	110,4	0,3	9 505,3	10,5	422,3	0,9	609,4	0,9	2 274,5	5,6
3. Rediskont — <i>Réescompte</i>	1 000,0	1,7	2 085,0	5,0	—	—	—	—	—	—	4 998,3	12,4
4. Võlaarved teist. asut. — <i>Créditeurs</i>	4 956,0	8,2	956,3	2,3	2 751,5	3,0	—	—	8 751,6	10,9	2 039,9	0,5
5. Pt. 3 ja 4 kokku — <i>Total p. 3, 4</i>	5 956,0	9,9	3 041,3	7,3	2 751,5	3,0	—	—	8 751,6	10,9	5 202,2	12,9
6. Korrespondendid — <i>Correspondants</i>	3 581,6	5,9	6 054,9	14,6	28 362,6	31,2	3 521,6	7,2	9 018,3	11,3	10 906,7	27,2
a) Loro	617,1	1,0	—	—	1 557,4	1,7	1 614,9	3,3	841,4	1,1	2 210,8	5,5
b) Nostro	2 964,5	4,9	6 054,9	14,6	26 805,2	29,5	1 906,7	3,9	8 176,9	10,2	8 695,9	21,7
7. Aktsept. maksukäsud — <i>Acceptations</i>	—	—	—	—	0,1	—	—	—	—	—	—	—
8. Jaoskondade arved — <i>Filiales</i>	—	—	—	—	35,3	—	—	—	—	—	—	—
9. Saadud prots. komisj. ja muud tulud — <i>Intérêts et commissions reçus</i>	5 021,2	8,4	2 719,8	6,5	5 104,1	5,6	2 411,4	4,9	6 053,0	7,6	2 026,7	5,1
10. Saadud prots. tuleva aasta eest — <i>Intérêts reçus de l'année future</i>	—	—	3,1	—	—	—	0,8	—	—	—	—	—
11. Üleminevad summad — <i>Transitoires</i>	17,5	—	—	—	2 414,4	2,7	85,7	0,2	2,3	—	196,4	0,5
12. Riigimaksud — <i>Impôts</i>	238,8	0,4	26,4	0,1	54,5	0,1	7,2	—	351,7	0,4	3,3	—
13. Väljamaksmata osakasu — <i>Dividendes restant à payer</i>	154,2	0,3	25,8	0,1	12,5	—	104,2	0,2	101,2	0,1	128,7	0,3
14. Lainud aastate puhask. arve — <i>Profit de l'année passée</i>	—	—	13,8	—	13,9	—	—	—	—	—	—	—
15. Jagamata puhaskasu — <i>Profit net</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16. Muud passivad — <i>Passifs divers</i>	785,3	1,3	199,3	0,5	227,7	0,3	107,7	0,2	3 724,2	4,7	374,4	0,9
17. Kokku — <i>Total</i>	60 403,7	100	41 540,8	100	90 796,0	100	49 113,3	100	79 887,2	100	40 212,1	100

Établissements financiers en Estonie. (Suite.)

Situation financière au 1 août 1923.

B a n q u e s p r i v é e s.										III. Panga-kontorid 4 autres banques		I, II ja III kokku Total I, II, III.			
Valga pank		Võru pank		Eesti meri-pank		Tartu töös-tuspank		Jõhvi pank		Erapangad kokku Total		1000 mk.		1000 mk.	
19		20		21		22		23		Total		1000 mk.		1000 mk.	
1000 mk.	o/o	1000 mk.	o/o	1000 mk.	o/o	1000 m.	o/o	1000 m.	o/o	1000 mk.	o/o	1000 mk.	o/o	1000 mk.	o/o
2 752,1	7,3	2 055,4	14,0	5 000,0	61,0	3 000,0	9,5	3 004,0	24,5	624 717,5	18,8	135 678,7	6,3	1 082 679,3	8,5
2 000,0	5,3	2 000,0	13,7	5 000,0	61,0	3 000,0	9,5	3 000,0	24,5	470 056,9	14,2	57 000,0	2,6	777 056,9	6,1
671,0	1,8	20,1	0,1	—	—	—	—	4,0	—	90 476,6	2,7	45 178,7	2,1	207 938,4	1,6
81,1	0,2	35,3	0,2	—	—	—	—	—	—	64 184,0	1,9	33 500,0	1,6	97 684,0	0,8
18 561,2	49,3	6 520,0	44,8	2 495,0*)	30,4	5 861,6*)	18,6	7 149,0	58,4	1 395 309,1	42,0	294 447,0	13,7	2 675 848,4	21,0
553,9	2,3	1 802,3	12,3	—	—	—	—	2 495,0	20,4	147 315,3	4,4	20 378,8	0,9	285 646,2	2,3
17 707,3	47,0	2 703,4	18,7	—	—	—	—	1 975,0	16,1	1 159 259,5	34,8	220 205,3	10,7	2 253 140,0	17,7
—	—	2 014,3	13,8	—	—	—	—	2 679,0	21,9	80 377,7	2,4	44 862,9	2,1	128 705,6	1,0
1 617,0	4,3	—	—	—	—	—	—	450,0	3,7	70 512,1	2,1	—	—	70 512,1	0,5
4 980,1	13,2	—	—	—	—	—	—	—	—	415 991,0	12,5	225,5	—	416 216,5	3,3
6 597,1	17,5	—	—	—	—	—	—	450,0	3,7	486 503,1	14,6	225,5	—	486 728,6	3,8
5 410,9	14,4	4 984,7	34,2	448,7	5,4	19 246,7	60,8	1 278,9	10,4	402 917,3	12,1	1 579 517,5	73,3	2 925 327,8	23,0
2 964,7	7,9	2 334,1	16,0	2,6	—	18 821,2	59,5	1 133,5	9,2	211 790,8	6,4	1 412 787,3	65,6	2 254 771,2	17,7
2 446,2	6,5	2 650,6	18,2	446,1	5,4	425,5	1,3	145,4	1,2	191 126,5	5,7	166 730,2	7,7	670 556,6	5,3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10 219,9	0,3	2 903,3	0,1	21 173,4	0,2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	114 679,0	3,4	—	—	609 938,6	4,8
3 024,3	8,0	820,6	5,6	260,0	3,2	814,1	2,6	71,1	0,6	197 386,7	5,9	94 045,2	4,4	516 673,8	4,1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10,2	—	—	—	10,2	—
1 095,6	2,9	—	—	—	—	—	—	266,3	2,2	31 832,1	1,0	34 090,9	1,6	70 505,8	0,6
2,9	—	0,7	—	—	—	2,6	—	0,4	—	1 202,6	0,1	369,3	—	2 116,1	—
110,9	0,3	32,8	0,2	—	—	—	—	5,7	—	14 368,5	0,4	—	—	14 368,5	0,1
—	—	2,8	—	—	—	—	—	—	—	5 651,4	0,2	1 466,3	0,1	7 117,7	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
120,4	0,3	178,1	1,2	1,8	—	2 683,0	8,5	21,0	0,2	41 086,9	1,2	11 175,5	0,5	4 307 769,5	33,9
37 675,4	100	14 595,1	100	8 205,5	100	31 608,0	100	12 246,4	100	3 325 884,3	100	2 153 919,2	100	12 720 257,7	100

*) Hoiusummad on panga poolt ühes summas üles antud.

Börse koos- olekute päevad Jours de bourse	1 £ (Inglise nael)			1 \$ (dollar)			100 Saksa marka 100 mark d'Allemagne			1 Soome mark 1 mark de Finlande			1 Rootsi kroon 1 cour. de Suède			1 Daani kroon 1 cour. de Danemark		
	Ostjad	Müüjad	Tehtud	Ostjad	Müüjad	Tehtud	Ostjad	Müüjad	Tehtud	Ostjad	Müüjad	Tehtud	Ostjad	Müüjad	Tehtud	Ostjad	Müüjad	Tehtud
1	1579	1589	—	345	347	—	0,035	0,04	0,04	9,50	9,60	—	92,10	92,60	—	61,15	62,15	—
2	1584	1591	1588,5	345	347	347	0,0325	0,0375	—	9,52	9,62	—	92,10	92,60	—	61,60	62,60	—
3	1578,5	1588,5	—	345	347	347	0,030	0,035	—	9,53	9,63	—	92,10	92,60	—	62,25	63,25	—
6	1578,5	1588,5	1588,5	345	347	347	0,029	0,0315	—	9,52	9,62	—	92,00	92,50	—	62,00	63,00	—
7	1579	1588,5	1588,5	347	347,5	—	0,015	0,02	—	9,50	9,60	—	92,15	92,65	92,60	62,60	63,60	—
8	1578	1588	1588	346	347,5	—	0,007	0,011	—	9,50	9,60	—	92,10	92,60	—	62,70	63,70	—
9	1579	1588,5	1588	346	347,5	—	0,006	0,009	—	9,52	9,62	—	92,10	92,60	—	62,90	63,90	—
10	1578	1588	—	346	347,5	—	0,008	0,012	—	9,53	9,63	—	91,90	92,40	—	63,00	64,00	—
13	1582	1589	1589	346	347,5	—	0,0075	0,011	—	9,525	9,625	9,62	92,15	92,65	92,65	62,85	63,85	—
14	1582	1589	1589	346	347,5	347,5	0,0105	0,0125	—	9,55	9,63	—	92,20	92,70	—	63,00	64,00	—
15	1581	1588	1587	346	347,5	347,5	0,015	0,02	—	9,525	9,625	9,62	92,30	92,80	—	63,25	64,25	—
16	1582	1589	1590	346	347,5	347,5	0,0125	0,0165	—	9,53	9,63	—	92,20	92,70	—	64,00	65,00	—
17	1581,5	1588,5	1588	346	347,5	—	0,009	0,0125	—	9,53	9,63	9,63	92,30	92,80	—	64,00	65,00	—
20	1577	1584	1584	346	347,5	347,5	0,0075	0,010	—	9,535	9,635	—	92,15	92,65	—	63,85	64,85	—
21	1576	1583	1583	346	347,5	—	0,005	0,007	—	9,51	9,61	—	92,00	92,50	92,45-50	64,00	65,00	—
22	1577	1584	—	346	347,5	347,5	0,005	0,0075	—	9,52	9,62	9,60	92,10	92,60	—	64,25	65,25	—
23	1578	1585	—	346	347,5	—	0,006	0,008	—	9,52	9,62	—	92,50	92,55	—	64,10	65,10	—
24	1578	1585	—	346	347,5	347,5	0,0065	0,009	—	9,52	9,62	9,61	92,15	92,65	—	64,00	65,00	64,90
27	1578	1585	1584,5	346	347,5	—	0,005	0,008	—	9,52	9,62	—	92,15	92,65	—	64,10	65,10	—
28	1576	1583	—	346	347,5	—	0,004	0,007	—	9,53	9,63	—	92,20	92,70	—	63,90	64,90	—
29	1575	1582	—	346	347,5	347,5	0,004	0,0065	—	9,51	9,61	—	92,35	92,85	—	63,90	64,90	—
30	1575	1582	—	346	347,5	—	0,003	0,005	—	9,52	9,62	—	92,40	92,90	—	64,00	65,00	—
31	1577	1584	—	346	347,5	347,5	0,002	0,00375	—	9,52	9,62	—	92,40	92,90	—	64,00	65,00	65,00
Keskmine— Moyenne																		
Augustis 1923	1579	—	—	346	—	—	0,0115	—	—	9,52	—	—	92,18	—	—	63,28	—	—
Juulis 1923	1587	—	—	345	—	—	0,1248	—	—	9,49	—	—	91,80	—	—	60,19	—	—
Augustis 1922	1512	—	—	348	—	—	34,0	—	—	7,18	—	—	89,14	—	—	72,95	—	—

Tab. 14. EESTI VABARIIGIS RAHANA LIIKUMAS OLEVATE RIIGIKASSA JA EESTI PANGA TÄHTEDE SUMMA.

Circulation fiduciaire en Estonie (marks eston).

	Riigikassa tähed Billets du Trésor		Eesti panga tähed Billets de la banque d'Estonie		K O K K U T O T A L	
	Summa Emk.	Summade võrdlus 1. XII. 1921 a. liikum- as olnud summaga, mis 100% arvatud	Summa Emk.*)	Summade võrdlus 1. XII. 1921 a. liikum- as olnud summaga, mis 100% arvat.	Summa Emk.	Summade võrdlus 1. XII. 1921 a. liikum- as olnud summaga, mis 100% arvatud
1. I. 1922	2 757 181 270,15	100,0	300 016 400,—	100,0	3 057 197 670,15	100,0
1. II. "	2 799 094 870,15	101,5	431 002 500,—	143,7	3 230 097 370,15	105,7
1. III. "	2 763 499 070,15	100,2	630 497 200,—	210,2	3 393 996 270,15	111,0
1. IV. "	2 880 552 902,—	104,5	629 796 900,—	209,9	3 510 349 802,00	114,8
1. V. "	2 870 730 307,65	104,1	630 261 600,—	210,1	3 500 991 907,65	114,5
1. VI. "	2 784 648 702,55	101,0	628 878 000,—	209,6	3 413 526 702,55	111,7
1. VII. "	2 721 717 700,35	98,7	630 056 500,—	210,0	3 351 774 200,35	109,6
1. VIII. "	2 901 794 792,30	105,2	629 390 200,—	209,8	3 531 184 992,30	115,5
1. IX. "	2 661 145 323,40	96,5	741 410 100,—	247,1	3 402 555 423,40	111,3
1. X. "	2 577 577 166,25	93,5	833 204 800,—	277,7	3 410 781 966,25	111,6
1. XI. "	2 599 305 648,40	94,3	1 089 962 800,—	363,3	3 689 268 448,40	120,7
1. XII. "	2 565 110 636,25	93,0	1 069 427 100,—	356,5	3 634 537 736,25	118,9
1. I. 1923	2 516 959 651,—	91,3	1 209 448 500,—	403,1	3 726 408 151,—	121,9
1. II. "	2 445 171 764,—	88,7	1 202 611 100,—	400,8	3 647 782 864,—	119,3
1. III. "	2 342 699 421,30	85,0	1 377 138 700,—	459,0	3 719 838 121,30	121,7
1. IV. "	2 283 991 735,10	82,8	1 602 164 600,—	534,0	3 886 156 335,10	127,1
1. V. "	2 294 239 116,65	83,2	1 637 918 200,—	545,9	3 932 157 316,65	128,6
1. VI. "	2 052 729 112,40	74,5	1 622 855 700,—	540,9	3 675 584 812,40	120,2
1. VII. "	2 010 568 688,80	72,9	1 666 377 200,—	555,4	3 676 945 888,80	120,3
1. VIII. "	1 948 288 903,05	70,7	1 644 031 100,—	548,0	3 592 320 003,05	117,5
1. IX. "	1 844 994 714,20	66,9	1 712 251 900,—	570,7	3 557 246 614,20	116,4

*) Eesti panga kassades olevate pangatähtede summat on nütud korda liikumise algusest ja vastava ajavahemiku summat maha arvatud.

(Réval) en août 1923.

1 Tsheho-Slov. kr. 1 cour. de Tschéco-Sl.			1 Prantsuse frank 1 franc de France			1 Hollandi gulden 1 florin de Pays-Bas			1 Läti rubla 1 rouble de Lettonie			1 kuld-rubla 1 rouble d'or	1 Itaalia liir 1 lire d'Italie			1 Helveetsia frank 1 franc de Suisse			E. V. võidulaen Emprunt de l'Etat (nom. 100)	
Ostjad	Müüjad	Tehtud	Ostjad	Müüjad	Tehtud	Ostjad	Müüjad	Tehtud	Ostjad	Müüjad	Tehtud	Ostjad	Ostjad	Müüjad	Tehtud	Ostjad	Müüjad	Tehtud	Ostjad	Müüjad
10,20	10,50	—	20,20	20,50	—	136,25	137,25	—	1,335	1,37	1,365	170	15,00	15,30	—	62,00	62,50	62,50	97	110
10,10	10,40	—	19,95	20,25	—	136,10	137,10	136,90	1,335	1,3675	1,364	170	15,00	15,30	—	62,00	62,50	—	97	110
10,10	10,40	—	19,95	20,25	—	135,75	136,75	—	1,335	1,37	—	170	14,90	15,20	—	62,00	62,50	—	97	110
10,10	10,40	—	19,95	20,25	—	135,75	136,75	—	1,335	1,37	—	170	14,95	15,25	—	62,50	63,00	—	97	110
10,10	10,40	—	19,95	20,25	—	135,75	136,71	136,75	1,335	1,3675	—	170	14,95	15,25	—	62,50	63,00	—	97	110
10,10	10,40	—	19,85	20,15	—	136,35	137,35	—	1,335	1,366	—	170	15,20	15,50	—	62,60	63,10	—	97	110
10,10	10,40	—	19,70	20,00	—	136,50	137,50	—	1,335	1,366	—	170	14,90	15,20	—	63,00	63,50	—	97	110
10,10	10,40	—	19,65	19,95	—	136,50	137,50	137,50	1,335	1,3655	—	170	15,05	15,35	—	63,00	63,50	—	97	110
10,10	10,40	—	19,50	20,00	—	136,10	137,10	137,10	1,335	1,3655	—	170	14,70	15,00	—	63,15	63,65	—	97	110
10,10	10,40	—	19,00	19,50	—	136,00	137,00	—	1,34	1,3675	—	170	14,70	15,00	—	63,00	63,50	—	97	110
10,10	10,40	10,40	19,00	19,50	—	136,00	137,00	137,00	1,335	1,37	—	170	14,70	15,00	—	63,00	63,50	—	97	110
10,10	10,40	—	19,00	19,35	—	136,00	137,00	—	1,335	1,37	—	170	14,70	15,00	—	62,75	63,25	—	97	110
10,10	10,40	—	18,95	19,25	—	136,10	137,10	—	1,335	1,37	—	170	14,80	15,10	—	63,50	64,00	—	97	110
10,10	10,40	—	19,05	19,35	—	136,00	137,00	—	1,336	1,371	—	170	14,80	15,10	—	62,85	63,35	—	97	110
10,10	10,40	—	19,20	19,50	—	136,00	137,00	—	1,336	1,371	—	170	14,80	15,10	—	62,75	63,25	—	97	110
10,10	10,40	—	19,70	20,00	—	136,10	137,10	—	1,336	1,371	—	170	14,85	15,15	—	62,75	63,25	—	97	110
10,10	10,40	—	19,35	19,65	—	136,25	137,25	—	1,335	1,37	—	170	14,95	15,25	—	62,85	63,35	—	97	110
10,10	10,40	—	19,45	19,75	—	136,10	137,10	—	1,335	1,37	—	170	14,90	15,20	—	62,75	63,25	—	97	110
10,15	10,45	—	19,70	20,00	—	135,95	136,95	—	1,335	1,37	—	170	14,95	15,25	—	62,75	63,25	—	97	110
10,15	10,45	—	19,80	20,15	—	135,90	136,90	—	1,3325	1,3675	—	170	14,95	15,25	—	62,75	63,25	—	97	110
10,20	10,50	—	20,00	20,25	20,15	135,90	136,90	—	1,3325	1,3675	—	170	14,95	15,25	—	62,75	63,25	—	97	110
10,15	10,45	—	19,85	20,10	—	135,90	136,90	—	1,3325	1,3675	—	170	14,95	15,25	—	62,75	63,25	—	97	110
10,20	10,50	—	19,80	20,10	—	136,00	137,00	—	1,3325	1,3675	—	170	14,95	15,25	—	62,75	63,25	—	97	110
10,12	—	—	19,59	—	—	136,05	—	—	1,3349	—	—	170	14,90	—	—	62,73	—	—	97	—
10,27	—	—	20,32	—	—	135,61	—	—	1,3367	—	—	170	14,93	—	—	60,88	—	—	97	—
9,74	—	—	26,90	—	—	131,36	—	—	1,36	—	—	165	—	—	—	—	—	—	—	—

Tab. 15. LAEVAPRAHTIDE HINNAD AUGUSTI KUUL 1923 a.

Marché des frets en août 1923.

	2/VIII	9/VIII	16/VIII	23/VIII	Keskm.
Lina — tonni pealt Lin — par tonne					
Tallinn — Stettin . . . . . Emk.	1500	1500	1500	1500	1500
" — Gent . . . . . Sh.	26	26	26	26	26
PUUMATERJAALID D/B/B std. pealt Bois — par stds.					
Tallinn — E. C. C. P. (Ingl. idarand). Sh.	45	45	45	45	45
" — Antwerpen . . . . . B.fr.	120	120	120	120	120
" — Southampton . . . . . Sh.	46	46	46	46	46
SEGAKAUP — tonni pealt Marchandises div. — par tonne					
Tallinn — Stettin . . . . . Emk.	1200	1200	1200	1200	1200
" — Stockholm . . . . . Rk.	25—35	25—35	25—35	25—35	30

Tab. 16. TURUHINNAD EESTIS
Prix de détail en

Linna, alevi ja valla nimetus		L i h a , l i h a s a a d u s e d											
		Sealiha (nael) Viande de porc (livre)	Seapekk (nael) Lard (livre)	Searasv Graisse de porc			Loomarasv Graisse de boeuf			Loomaliha Viande de boeuf		Vasikaliha Viande de veau	
				Sulatamata (nael) Saindoux (livre)	Sulatatud (nael) Graisse fondue (livre)	Sulatamata (nael) Saindoux (livre)	Sulatatud (nael) Graisse fondue (livre)	Suppilha (nael) II sorte (livre)	Praeliha (nael) I sorte (livre)	I-sest veerand. (nael) II sorte (livre)	II-sest veerand (nael) I sorte (livre)	21,25	23,50
1	2	3	4	5	6								
Linnad — Villes													
1	Tallinnas	47	51,25	60	68,33	35	—	25,25	30,50	22,87	29,25		
2	Baltiskis	42,50	46,50	50	—	—	—	21,50	29	21,	25		
3	Rakveres	48	55,75	59	—	30	—	25	28	19	23		
4	Narvas	47,87	62,12	63,12	69,75	25	45	22,75	27	23,50	27,50		
5	Paides	38	50	50	52,75	25	—	22	25	16	18		
6	Haapsalus	43,50	48,12	51,87	60,62	25	—	22	26,62	—	—		
7	Tartus	38,50	50	63,75	73,75	40	50	20	25	19,50	25,50		
8	Viljandis	41	49,80	48	55	22	—	20,90	27	16	18		
9	Pärnus	45	50	52,50	62,50	25	40	19,50	25	20	25		
10	Võrus	42,50	51,25	58,75	62,50	20	30	20	25	17	19		
11	Valgas	47,60	54,60	59	72	25	40	23	27,20	21	25		
12	Petseris	43,50	52,50	53,75	—	32	35	19	21,50	14,50	16		
13	Kuressaares	37,50	45	50	60	35	45	20	24	15	18		
Alevid — Bourgs													
14	N.-Jõesuu al. (Viru m.) .	42,83	49,66	—	—	—	—	21,33	27,33	16,50	19,75		
15	Jõhvi " " .	33,75	50	—	—	—	—	17,87	22,37	15	20		
16	Tapa " (Järva m.) .	46,25	50	50	—	—	—	24,50	27,25	—	—		
17	Kärdla " (Lääne m.) .	40	—	—	—	—	—	18,25	21,25	—	—		
18	Kihelkonna v. (Saare m.) .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
19	Leisi " " .	—	45	—	—	—	—	—	—	—	—		
20	Orisaare " " .	35,16	42,50	—	—	—	—	13	16	12	13		
21	Sindi al. (Pärnu m.) .	41,50	45	47,50	—	30	—	—	—	18	20		
22	K.-Nõmme " " .	45	50	50	—	20	25	20	25	7	18		
23	Mõisaküla " " .	—	50	46,66	50	25	—	16	22,50	17	18		
24	Põltsamaa " (Viljandi m.)	40	45	50	55	—	40	20	26	14	15,25		
25	S.-Jaani " " .	36	50	50	55	—	—	—	—	14	15		
26	Jõgeva " (Tartu m.) .	46,50	52,50	52,50	62,50	—	—	23	27	16	18		
27	Mustvee " " .	45	—	—	—	—	—	—	23	—	12		
28	Kallaste " " .	47,50	52,50	—	—	—	—	17	20	—	—		
29	Eiva " " .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
30	Otepää " " .	38	45	50	65	25	35	18	23	15	17		
31	Tõrva " (Valga m.) .	45	57,50	50	—	—	—	23	25	14,33	18		
32	Antsla " (Võru m.) .	45	55	60	70	30	45	20	25	—	—		
33	Võõbsu " " .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		

Märkus: Kursiiviga — kauplustest kogutud andmed.

Chiffres en italique désignent les prix en magasins et boutiques.

AUGUSTI KUUL 1923 a.

Estonie, août 1923.

j a r a s v				K a l a d					T e r a v i l i				J a h u			
Lambaliha Viande de mouton		Teevorst (nael) Saucisson (livre)	Sink suitset. (nael) Jambon (livre)	Räimed värsked (nael) Ablettes fraîches (livre)	Räimed soolat. (nael) Ablettes salées (livre)	Kihud värsked (nael) Kitos frais (livre)	Kihud soolatud (nael) Kitos salés (livre)	Heeringad soolatud (nael) Harengs salés (livre)	Rukis (puud) Seigle (pound)	Nisu (puud) Froment (pound)	Oder (puud) Orge (pound)	Kaer (puuc) Avoine (pound)	Rukkijahu (puud) Farine de seigle (pound)	Nisijahu (puud) Farine de froment (pound)	Odrajahu (puud) Farine d'orge (pound)	
I-sest veerand. (nael) II sorte (livre)	II-sest veerand. (nael) I sorte (livre)			10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
30,50	34,50	35	60	10,50	8	11,25	13	20	280	400	251	253	300	400	380	
	26	35	65	8	8	—	11	16	—	—	240	279	314	440	—	
24,75	29,50	40	60	10	10	—	14	17	268	450	215	274	285	480	245	
27,12	30	35	60	13,50	6	—	15	17,50	261	400	260	241	284	425	305	
18	20	40	50	—	10	—	13	15	235	—	—	250	270	—	225	
30,33	33,16	40	50	9	—	—	11	16	—	—	—	260	294	—	—	
26	31	36	55	—	—	—	15	16	260	350	223	248	293	403	233	
24,60	27,60	30	50	—	10	—	16	17,50	281	—	202	245	304	375	277	
22,50	27,50	30	50	—	7	—	—	16	270	—	240	282	290	400	—	
23,75	27,75	35	50	—	—	—	10	17	—	—	230	225	300	—	245	
23,40	26,60	35	55	—	9	—	15	16	283	—	240	236	304	364	300	
21	23	36	55	—	—	—	20	18	308	—	230	250	320	—	270	
18	20	32	60	5	6	—	—	15	700 vk.	900 vk.	550 vk.	225	260	400	250	
25,16	29,16	41	—	8,50	13,50	—	—	17,50	280	—	270	269	295	487	272	
20	25	42,50	—	8	—	—	14,50	18	270	—	—	—	314	440	—	
23,25	24,75	30	60	10	10	12,33	12	14	—	—	—	—	296	—	250	
—	—	—	—	—	10	—	—	17	290	—	275	—	310	—	—	
15,75	16,75	—	—	—	—	—	—	20	245	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	45	—	—	—	—	16	250	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	220	—	200	—	—	—	—	
—	—	35	50	—	—	—	—	—	310	—	280	250	335	450	325	
18	19	40	50	—	8	—	14	15	300	360	220	230	320	400	280	
25	26	30	50	—	8	—	15	16	—	—	240	215	318	427	300	
25	26	35	60	—	10	—	12	16	260	320	180	168	275	350	200	
23	23,50	35	55	—	10	—	—	18	283	—	—	—	305	—	—	
25	27	30	50	—	9	—	12	15	270	—	180	220	300	—	—	
—	25	40	60	—	—	13	13	18	—	—	250	264	290	388	281	
—	—	—	—	—	10	—	—	15	—	—	—	238	305	450	250	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	30	50	—	—	—	—	18	280	—	230	220	290	—	—	
—	—	35	50	—	9	—	—	17	—	—	—	—	309	—	235	
20	25	35	60	—	—	—	—	12	280	—	200	210	320	—	240	

Tab. 16. TURUHINNAD EESTIS

Prix de détail en

	Linna, alevi ja valla nimetus	L e i b				Tangud		Piim, piimasaadused			
		Rukkil Leib Pain noir (litre)	Peenleib (nael) Pain bis (litre)	Sepik (nael) Pain demi-blanc (litre)	Naelasai (nael) Pain blanc (litre)	Odratangud (nael) Grains d'orge (litre)	Kruidid (nael) Grains (litre)	Piim rõõsk (toop) Lait (stroof)	Koor hapu (nael) Crème aigre (litre)	Kohupiim (nael) Lait non écréimé (litre)	Rõõskkoorevõi (nael) Beurre frais (litre)
		22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
	Linnad — Villes										
1	Tallinnas	6,50	13	13	15	12	13	15,25	34,50	12,50	81,25
2	Baltiskis	<i>6,62</i>	<i>14,50</i>	<i>14</i>	<i>17,75</i>	<i>10,75</i>	<i>11,50</i>	<i>12,50</i>	—	—	—
3	Rakveres	7	16	15	17	9,50	12	11,25	32,50	12	75
4	Narvas	6,25	14	13,50	17,50	10,50	11,50	13,75	35	7,12	88,75
5	Paides	7	12	12	18	—	—	10,50	—	—	83,75
6	Haapsalus	7,12	13,37	12	16,75	—	13,50	14,50	40,62	15,37	83,75
7	Tartus	7	13	11	17	10	12	12	34	10,50	76,25
8	Viljandis	8	13	12	18	364 pd.	25 tp.	12,66	92 tp.	22 tp.	75
9	Pärnus	7	12	10	18	9,12	12	13	35	14,50	85
10	Võrus	8,25	15,25	—	20	18 tp.	10	10,25	75 tp.	10,75	65
11	Valgas	7,50	13,20	10,40	18	9	12	12,40	81 tp.	14,40	80
12	Petseris	8,75	16	—	20	10	—	18	—	10,25	67,50
13	Kuressaares	6,50	14	10	18	9	14	11,50	63,75 t.	20	72,50
	Alevid — Bourgs										
14	N.-Jõesuu al. (Viru m.)	7,50	14	15	17,66	10,50	11	14,83	40	16,50	83,75
15	Jõhvi " "	8	—	15	18	11	11	11,25	35	—	85
16	Tapa " (Järva m.)	7	15	14	17	—	10	10,40	—	—	77
17	Kärdla " (Lääne m.)	7	13	12,50	17,25	10,50	—	10	—	—	—
18	Kihelkonna v. (Saare m.)	6,50	—	—	17,60	10	17	—	—	—	—
19	Leisi " "	—	—	—	—	—	—	10	—	—	55
20	Orisaare " "	—	—	—	—	—	—	—	—	—	48,33
21	Sindi al. (Pärnu m.)	7	14	9,50	18	25,50 t.	11	10,50	—	—	72,50
22	K.-Nõmme " "	7	12	—	18	11	9	10	—	12	70
23	Mõisaküla " "	8	14,33	14,33	18	9	10	12	—	12	—
24	Põltsamaa " (Viljandi m.)	7	14,25	14,25	20	8	—	12,25	86,25 t.	—	71,25
25	S.-Jaani " "	8	12	—	20,60	11,33	—	11,40	—	7	83,50
26	Jõgeva " (Tartu m.)	7,50	13	—	20	10	12	12	—	—	90
27	Mustvee " "	8,75	15	—	20	9	12	13	—	—	58,75
28	Kallaste " "	9	—	11	20	10	15	10,50	—	—	—
29	Elva " "	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
30	Otepää " "	9	—	—	20	18 tp.	9	10	—	8	—
31	Tõrva " (Valga m.)	7,33	—	—	18	20 tp.	—	10	—	7,50	71,66
32	Antsla " (Võru m.)	8	—	—	20	340 pd.	360 pd.	9	65 tp	10	80
33	Võõbsu " "	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Märkus: Kursiiviga — kauplustest kogutud andmed.

Chiffres en italique désignent les prix en magasins et boutiques.

AUGUSTI KUUL 1923 a. (Järg).

Estonie, août 1923. (Suite).

ja muud		A i a v i l i								Koloniaal ja muud ained							
Kõõgivi (nael) Beurre (livre)	Kanamunad (paar) Oeufs de ponte (paire)	Herned kuivat. (nael) Pois secs (livre)	Oad kuivat. (nael) Haricots secs (livre)	Porgandid (nael) Carottes (livre)	Peedid (nael) Betteraves (livre)	Kaalivad (nael) Navets (livre)	Kapsad happud (nael) Choucroute (livre)	Kartulid (paud) Pommes de terre (pound)	Riis (nael) Riz (livre)	Manna (nael) Manne (livre)	Makaroonid (nael) Macaronis (livre)	Suhkur peen (nael) Sucre en poudre (livre)	Sool iäme (nael) Sel (livre)	Petrooleum (nael) Pétrole (livre)	Pesuseep sinin- (nael) Savon (livre)	Tükid (pakki) Allumettes (paquet)	
32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	
76,25	13,50	15	14	—	—	—	—	233,33	16	20	33	27	1,50	6,50	25	14	
71,87	11,81	9,50	—	—	—	—	—	66,66	15	19,25	33,50	26,50	1,75	8	27	14,50	
67,50	12,25	10	—	—	—	—	—	110	16	20	40	27	1,50	7	30	15	
81,75	13	12,50	—	—	—	—	—	177,77	15	20	31	27,50	1,75	8,25	23	14	
67,50	10,50	—	—	—	—	—	—	85	18	20	40	28	1,50	8	35	14	
65,62	12,37	25tp.	—	—	—	—	—	58,33	18,50	20	34,50	27	1,75	9	35	14,50	
67,50	12,25	10	8	—	—	—	—	93,25	16	20	32	27	2	7,50	27	13	
69	11,20	20 tp	17 tp.	—	—	—	—	250 *)	16	20	34	26,50	55pd.	7,50	28	13	
63,75	12	12	8	—	—	—	—	96,66	15	20	33	27	1,50	8	25	13	
55	9,75	10	—	—	—	—	—	153,33*)	17	22	35	28	1,50	9	28	—	
70	12	14	7	—	—	—	—	120	16	20	34	26	55pd.	8	25	14	
55	8	—	—	—	—	—	—	85	23	25	50	30	2	10	32	14	
62,50	10	7	—	—	—	—	—	60	17	22	35	28	1,50	10	28	14	
72,50	12	14	—	—	—	—	—	150	18,50	20,50	33	29	2	9	24	14	
76,25	11	—	—	—	—	—	—	8tp. *)	16	20	35	27	54pd.	8	26,50	14	
71	12,40	15	—	—	—	—	—	—	15	20	35	28	1	9	35	14	
55	8	—	—	—	—	—	—	43,75	16	20	34	28	1,50	8	28	14,50	
45	7	—	—	—	—	—	—	41	17	20	—	28	1,75	10	28	15	
50	7	—	—	—	—	—	—	40	18	—	—	34	1,50	—	32	15	
40	8,33	—	—	—	—	—	—	42,50	—	—	—	—	—	—	—	—	
67,50	8,50	—	—	—	—	—	—	—	16	21	—	27	1,50	10	28	14	
62,50	10	10	8	—	—	—	—	—	16	21	35	27	53pd.	8	35	14	
68,33	9	—	9	—	—	—	—	8tp. *)	16	20	—	27	1,50	8	28	14	
66,25	9	8	8	—	—	—	—	50	18	23	40	28	2	9	30	14	
71,75	11,40	—	—	—	—	—	—	115 *)	16	20	40	27	1,50	8	28	14	
65	11	10	—	—	—	—	—	65	15	20	35	26	1,50	8	25	13	
48,75	7,25	9	—	—	—	—	—	102,77	15	21	35	27	2,50	9	30	15	
60	8	12	—	—	—	—	—	—	18	27	37	27	2	10	29	14	
55	10	7	15 tp.	—	—	—	—	—	17	22	34	27	1,50	10	30	14	
60	9	12	—	—	—	—	—	8tp. *)	18	22	40	28	2	9	26	14	
65	10	—	—	—	—	—	—	70	17	20	33	27	1,50	8	28	15	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

*) Värsked. — Fratches.

Tab. 17. LOOMAHAIGUSED AUGUSTI KUUL 1923 a. — Épizooties en août 1923.

		Põnatõbi <i>Anthrax</i>	Sigade katk <i>Pestis suum</i>	Sigade punatõbi <i>Erysipelas suis</i>	Kärnatõhi <i>Scabies</i>	Püraja sammaspool <i>Herpes tonsurans</i>	Nõgshäigus <i>Urticaria</i>	Veiste punahaigus <i>Piroplasmotis</i>	Veiste pahaloom. peat. <i>Coryza gangr. boum</i>	Tiisikus <i>Tuberculosis</i>	Kangestus <i>Tetanus</i>	Hak. eesk. katarr <i>Vaginitis infect. granul</i>	Koerte katk <i>Febris catarrh. infect.</i>	Hobuste verepleki haig. <i>Morbis maculosus</i>	Must kusi <i>Haemoglobinæm.</i>	Muud hakkav. haigus. <i>Aures maladies infect.</i>	K o k k u Total	Muud haigused <i>Aures maladies</i>	K o k k u Grand total
a) Majapid. arv, kus haigus ette tuli — <i>Nombre des étables infectées</i>																			
b) haigeks jäänud loomade arv — <i>Nombre des cas de maladies</i>																			
1. HOBUSED	a) majap. arv	5	—	—	10	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Chevaux	b) loomade „	5	—	—	11	5	—	—	—	—	3	—	—	5	3	—	—	—	—
	Viru . . .	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	3	138
	Järva . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	71
	Harju . . .	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	67
	Lääne . . .	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	3	85
	Saare . . .	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	14
Neist maakondades	Pärnu . . .	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	118
Dont par	Viljandi . . .	—	—	—	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11)	6	75
arrond.	Tartu . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	117
	Valga . . .	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	4	39
	Võru . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—	—	3	137
	Petseri . . .	—	—	—	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	103
2. VEISED	a) majap. arv	5	—	—	1	2	—	33	16	21	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Gros bétail	b) loomade „	5	—	—	1	8	—	41	16	65	—	9	—	—	—	—	—	—	—
	Viru . . .	—	—	—	—	—	—	7	2	7	—	9	—	—	—	—	—	—	25
	Järva . . .	—	—	—	—	—	—	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	4
	Harju . . .	2	—	—	—	—	—	4	1	26	—	—	—	—	—	—	—	—	33
	Lääne . . .	2	—	—	—	—	—	8	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	13
Neist maakondades	Saare . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dont par	Pärnu . . .	1	—	—	1	—	—	5	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	8
arrond.	Viljandi . . .	—	—	—	—	3	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	6
	Tartu . . .	—	—	—	—	—	—	13	4	11	—	—	—	—	—	—	—	—	29
	Valga . . .	—	—	—	—	5	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
	Võru . . .	—	—	—	—	—	—	—	4	14	—	—	—	—	—	—	—	—	18
	Petseri . . .	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	45
3. LAMBAD	a) majap. arv	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Moutons	b) loomade „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Viru . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Järva . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Harju . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
	Lääne . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Neist maakondades	Saare . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Dont par	Pärnu . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
arrond.	Viljandi . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
	Tartu . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11
	Valga . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Võru . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
	Petseri . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
4. SEAD	a) majap. arv	—	1	59	—	—	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Porcs	b) loomade „	—	4	93	—	—	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Viru . . .	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
	Järva . . .	—	—	10	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11
	Harju . . .	—	—	9	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
	Lääne . . .	—	—	9	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13
Neist maakondades	Saare . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Dont par	Pärnu . . .	—	4	11	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20
arrond.	Viljandi . . .	—	—	19	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20
	Tartu . . .	—	—	1	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
	Valga . . .	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
	Võru . . .	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
	Petseri . . .	—	—	29	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30
5. KOERAD	a) majap. arv	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Chiens (arv)	b) loomade „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Viru . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Järva . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Harju . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Lääne . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Neist maakondades	Saare . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dont par	Pärnu . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
arrond.	Viljandi . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Tartu . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Valga . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Võru . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Petseri . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kokku—Total . . .		10	4	93	12	13	16	41	16	65	3	9	11	5	3	4	305	1842	2147

Muude hakkavate haiguste all on tähendatud: 1) tatitõbi, 2) kodarseene haigus, 3) rõuged ja 4) põrsaste hakkav maksapõletik.

MÄRKUSED TÖÖSTATISTIKA ALAL MAHUTATUD TABELITE (Nr. 18—20) KOHTA.

Quelques remarques concernant les tableaux nr. 18—20.

Tabelite kasutamisel tuleb silmas pidada järgmist:

a) Ehk teatelehele juurdelisatud instruksioonis küll on seletatud, keda tuleb arvata tööliste, tehnilise personaali, ametnikkude ja teenijate hulka, on siiski ilmsiks tulnud, et üksikutel juhtumistel mõned ettevõtte teenistuses olevad isikud mitte õieti ära jaotatud ei ole; nii on näituseks, tehnilisse personaali kuuluvaid isikuid arvatud ametnikkude, teenijaid tööliste hulka ja ümberpöördukt. Sellepärast ei või veel mitte ütelda, et on saavutatud 4 täiesti puhtalt erinevat palgaliste rühma, vaid igas rühmas on veel üksikuid isikuid teistest rühmadest. Edaspidi aga loodab Keskbüroo täiendavate instruksioonide ja seletuste kaudu seda puudust nii palju parandada, kui see võimalik on.

b) Tehnilise personaali, ametnikkude ja teenijate, s. o. üldse kuupalgaliste tööpäevade ja -tundide arv on paljudes ettevõtetes üles andmata; niisugustel juhtumistel on ühe isiku tööpäevade arvuks kuus võetud 26 päeva ja töötundide arvuks päevas 8 tundi. Ka neis ettevõtetes, kus need teated antud on, on üldine arv niisamuti välja arvatud. Mitmed turbat-se ettevõtted ei ole üldse mingisuguseid andmeid tööaja kohta andnud, tähendades, et turbatöölised tükitöö peal on, tööle tulevad ja lahkuvad oma äranägemise järele, nii et nende poolt tehtud tööpäivi ja töötunde arvestada võimata on. Neil juhtumistel on üldine tööpäevade arv tabelites välja arvatud järgmiselt: kuu jooksul teenitud rahasumma on jagatud ühe inimese keskmise päeva-teenistuse peale; see arv näitab ligikaudselt üldiselt tehtud tööpäevade arvu; kasvatades seda arvu 8 peale saabub üldine töötundide arv.

c) Mõnes metallt-se ettevõttes, kus tükitööd tehakse, polnud ületunnitööga teenitud raha täielikult teatatud, vaid ainult põhipalgad—selle põhjendusega, et tükitööga teenitud summas ei saa mitte eraldada, kui palju on teenitud ületunni töö arvel. „Perekonna abiraha ja muud“ osas on suuremalt jaolt antud ainult perekonna abirahana väljamaksetud summad; ainult üksikutel juhtumistel on antud ka mõned muud summad, kuid tähendamata, missugused nimelt; edaspidi selgitatakse missugused need „muud summad“ on ja nende summade suurus tuleb vaatluse alla eraldi perekonna abiraha summadest.

3. Käesoleva kuuga alates on ettevõtted ja neis töötavad töölised rühmitatud uue klassifikatsiooni järele, mis on kokkukõlastatud rahvalugemise materjaalide läbitöötamise klassifikatsiooniga. Võrreldes endistes kuukirja Nr. Nr. tarvitatud klassifikatsiooniga on tehtud järgmised muudatused ja ümberpaigutused:

Endisest tekstiilt-se rühmast jäid välja riieteõmblemist-s ja pesumajad; esimesed on üle viidud kehakattet-se alla ja viimased puhastust-se alla. Paberit-s on jaotatud kahte rühma: paberi- ja poligraafiat-s, kuhu on paigutatud trükikojad. Puut-sest jäi välja puulaevade ehitus; need ettevõtted on ühendatud üldise laevaehituse tööstusega. Nahat-sest jäid välja saapavabrikud; need on paigutatud kehakattet-se alla.

Kivide ja muldade ümbertöötamise t-s on jaotatud ka kahte rühma: 1) murrud ja kaevandused ja 2) savi-, gipsi-, tsemendi- ja klaasit-s.

Samuti on metallt-s kahte rühma jaotatud: metallt-seks ja masinate, instrumentide ning aparaatide valmistuseks; 2 allrühma alla on mahutatud ülalnimetatud puulaevade ehitust-s; kaks endist metallt-se ettevõtet, kelle erialaks oli veevärgi, kütte ja valgustuse sisseseadmine, on üle viidud ehitust-se alla.

Keemiat-sest jäid välja linnade gaasivabrikud; need vabrikud ühes elektriijaamadega moodustavad eraldi tööstusharu.

Toidu- ja maitseainetet-s on jaotatud kahte ossa: 1) toiduainete ja 2) jookide- ja maitseainete t-s; sellest t-sest jäid üsna välja kolm ettevõtet (Riigi viina ja Saku ning Jõhvi õllefabrikute õlleladud kokku 138 töölisega), mis on arvatud kaubanduslisteks ettevõteteks.

Endisest IX r-st mitmesugused ettevõtted, jäid üsna välja veoärid (3 ettevõtet, kokku 76 tööl.)

Tab. 18. SUURTÖÖSTUSE ETTEVÕTETE MOUVEMENT DU NOMBRE D'OUVRIERS, EMPLOYÉS

	Teg. ettevõtete arv Nombre d. entrep.	Kuu jooksul teenistusse astunud Au courant du mois sont entrés						Kuu jooksul teenistusest lahkun. Au courant du mois ont quitté											
		Töölise arv Ouvriers		Tehnilise per- sonaali arv Pers. techn.		Ametnikkude arv Employés		Teenijate arv Service		Töölise arv Ouvriers		Tehnilise per- sonaali arv Pers. techn.		Ametnikkude arv Employés		Teenijate arv Service		Kokku Ensemble	
		M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.		Kokku Ensemble
I. Murrud ja kaevandused— <i>Mines et carrières</i>	17	743	280	4	1	13	2	18	1	1032	839	309	13	—	4	1	22	—	1188
1) Turbatööst.	7	520	248	3	1	5	1	12	—	790	572	244	—	—	—	—	21	—	840
2) Põlevkivitööst.	3	175	27	—	—	7	—	4	—	213	212	55	11	—	1	—	1	—	280
3) Kaevandused	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3	—	—	—	—	—	—	—	3
4) Lubja, gipsi ja tsem. va m.	6	47	5	1	—	1	1	2	—	57	52	10	2	—	—	1	—	—	65
II. Tellisk- tsem. ja klaasitööst.— <i>Industrie minér.</i>	20	272	83	2	—	4	3	1	1	366	168	84	1	—	—	1	—	—	254
1) Savi- ja telliskivitööst.	15	152	59	1	—	3	2	1	1	219	162	79	1	—	—	1	—	—	243
2) Tsem. kaupade valm.	1	2	5	—	—	—	—	—	—	7	2	4	—	—	—	—	—	—	6
3) Klaasitööst.	4	118	19	1	—	1	1	—	—	140	4	1	—	—	—	—	—	—	5
III. Metallitööst.— <i>Ind. du métal</i>	3	12	—	—	—	—	—	—	—	12	15	—	—	—	—	—	—	—	15
1) Majapid. tarbeasjade	1	8	—	—	—	—	—	—	—	8	12	—	—	—	—	—	—	—	12
2) Muu metal. asjade tööst.	2	4	—	—	—	—	—	—	—	4	3	—	—	—	—	—	—	—	3
IV. Masinate, instrum. ja apar. valm.— <i>Constr. d. mach., appar. etc.</i>	39	267	20	4	1	4	1	5	1	303	312	17	7	1	13	3	8	—	361
1) Masinate	22	104	6	1	—	1	1	2	—	115	120	7	2	1	3	1	8	—	142
2) Læevade	8	107	13	2	1	1	1	1	—	125	134	5	3	—	2	2	—	—	146
3) Muu sõiduriistade	1	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4) Raudtee veereva koosseisu	3	20	—	—	—	—	—	—	—	20	23	—	—	—	—	—	—	—	23
5) Læske- ja sõjariistade	2	16	—	1	—	—	—	2	1	20	31	2	2	—	1	—	—	—	36
6) Muusikariistade	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7) Teadusl. ja mõõduabinõude	2	18	1	—	—	2	—	—	—	21	4	3	—	—	7	—	—	—	—
V. Keemiätööst.— <i>Ind. chimique</i>	14	18	93	1	—	3	—	1	1	117	19	43	1	—	1	—	2	—	64
1) Mitmesug. keem. saad. tööst.	4	1	6	—	—	1	—	1	—	9	2	1	—	—	—	—	—	—	3
2) Seebi ja parfümeeria	6	2	4	1	—	1	—	1	—	9	8	4	1	—	1	—	1	—	15
3) Tuletku	4	15	83	—	—	1	—	—	—	99	9	38	—	—	—	—	1	—	48
VI. Elektri- ja gaasijaamad— <i>Usines éleotr. et à gaz</i>	6	5	—	—	—	—	—	—	—	5	4	—	—	—	4	—	—	—	8
1) Elektriijaamad	4	1	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	2
2) Gaasitööst.	2	4	—	—	—	—	—	—	—	4	2	—	—	—	4	—	—	—	6
VII. Tekstiilitööst.— <i>Ind. textile</i>	24	100	222	3	—	8	3	1	4	311	114	316	1	—	4	2	4	1	442
1) Puuvilla	4	38	95	—	—	1	1	1	4	140	27	223	—	—	1	1	4	1	257
2) Lina	9	30	73	2	—	7	1	—	—	113	23	60	1	—	2	1	—	—	87
3) Villa	4	32	50	1	—	—	—	—	—	83	61	30	—	—	1	—	—	—	92
4) Vildi	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5) Kõie ja nõõri valm. ja muud	4	—	4	—	—	—	—	—	—	5	1	3	—	—	—	—	—	—	4
6) Kiuvain. värvim. ja vanutam.	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2
VIII. Puutööst.— <i>Ind. du bois</i>	56	331	201	15	—	10	2	3	2	614	417	132	4	—	1	1	—	1	556
1) Saeveskid	44	279	80	14	—	5	2	2	1	383	337	87	2	—	1	1	—	—	428
2) Mõõblitööst.	7	88	114	1	—	4	—	1	1	209	64	40	2	—	—	—	—	—	107
3) Muu puust asjade valm.	5	14	7	—	—	1	—	—	—	22	16	5	—	—	—	—	—	—	21
IX. Nahatööst.— <i>Ind. du cuir</i>	20	16	4	—	—	—	—	—	—	20	23	8	—	—	1	—	—	2	31
1) Toore naha ümbert.	19	16	4	—	—	—	—	—	—	20	22	8	—	—	1	—	—	2	33
2) Nahakaupade tööst.	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
X. Paberitööst.— <i>Ind. du papier</i>	16	133	33	—	—	1	—	—	—	172	169	30	5	—	4	4	3	—	215
1) Puumasse ja paberi valm.	9	138	13	—	—	—	—	—	—	152	167	5	5	—	4	4	3	—	188
2) Mitmes. paber. asjade valm.	7	—	20	—	—	—	—	—	—	20	2	25	—	—	—	—	—	—	27
XI. Toiduainete ts.— <i>Ind. d'aliment.</i>	20	91	116	3	—	3	1	8	1	223	86	58	—	—	1	1	1	1	148
1) Jahutööst.	1	15	—	—	—	—	—	3	—	18	9	—	—	—	—	—	—	—	10
2) Shokolaadi ja kompeki ts.	11	9	60	2	—	2	1	1	1	76	2	17	—	—	1	—	1	—	21
3) Kartulite ümbert.	2	66	41	1	—	1	—	—	—	109	63	38	—	—	—	—	—	—	101
4) Piima	1	1	8	—	—	—	—	4	—	13	2	—	—	—	—	—	—	—	2
5) Lihasaaduste valm.	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	3	—	—	1	—	—	—	14
6) Kalasaaduste tööst.	1	—	7	—	—	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XII. Jookide ja maitseain. tööst.— <i>Ind. des boissons etc.</i>	20	14	26	—	—	4	4	12	—	60	16	23	—	—	—	2	1	—	42
1) Viina ja õlle valm.	9	12	5	—	—	2	2	1	—	22	9	3	—	—	—	—	—	—	12
2) Mineraal jookide valm.	3	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	4	—	—	—	—	—	—	4
3) Maitseainete tööst.	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
4) Tubakatööst.	7	1	21	—	—	2	2	11	—	37	6	16	—	—	—	2	1	—	25
XIII. Kehakatte ts.— <i>Conf. d. habits</i>	8	34	56	3	1	—	—	1	1	96	18	23	—	—	—	—	—	—	41
1) Riieetõblemine	3	8	34	2	1	—	—	—	—	45	2	10	—	—	—	—	—	—	12
2) Jalaõnde valm.	5	26	22	1	—	—	—	1	1	51	16	13	—	—	—	—	—	—	29
XIV. Ehitustööst.— <i>Constructions</i>	2	7	—	—	—	—	—	—	—	10	1	—	—	—	—	—	—	—	1
1) Hooneeehitus	2	7	—	—	—	3	—	—	—	10	1	—	—	—	—	—	—	—	1
XV. Poligraafia— <i>Polygraphie</i>	24	22	15	2	—	—	3	—	2	44	16	7	—	—	—	—	—	—	23
1) Trükitööst.	24	22	15	2	—	—	3	—	2	44	16	7	—	—	—	—	—	—	23
XVI. Puhastustööst.— <i>Établ. de nettoy.</i>	3	—	20	—	—	—	—	—	1	1	2	12	—	—	—	—	—	—	14
1) Pesukojad	3	—	20	—	—	—	—	—	1	21	2	12	—	—	—	—	—	—	14
Üldse	292	2120	1169	40	3	50	19	50	15	3466	2219	1082	32	1	33	15	41	5	3408

*) Kuukirja osas „Tähtsamad Eesti majandus- ja ühiskondlise elu ilmutused“ on töölise arv antud endise klassifikatsiooni

ISIKLIK KOOSSEIS JUULI KUUL 1923 a.

ET SERVICE DES ENTREPRISES PRINCIPALES EN JUILLET 1923.

+	-	Kuu viimasel päeval teenistuses <i>Occupés au dernier du mois</i>							Neist alaealisi (alla 17 a.) <i>Dont au-dessous de 17 ans</i>							Streigi- juhtumiste arv <i>Nombre des cas de grève</i>	Õnnetu- juhtumiste arv <i>Nombre des accidents</i>
		Töölise arv <i>Ouvriers</i>		Tehnilise per- sonaali arv <i>Pers. techn.</i>		Ametnikkude arv <i>Employés</i>		Teenijate arv <i>Service</i>		Kokku <i>Ensemble</i>	Töölise arv <i>Ouvriers</i>		Teenijate arv <i>Service</i>		Kokku <i>Ensemble</i>		
		M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.		M.	N.	M.	N.			
126	3061	961	148	2	88	31	174	14	4479	103	24	—	—	127	—	44	
50	1050	450	30	1	29	3	77	1	1641	69	24	—	—	93	—	6	
67	996	370	72	—	28	3	18	2	1489	12	—	—	—	12	—	23	
1	14	—	2	—	1	—	—	—	18	21	—	—	—	1	—	—	
8	1001	141	44	1	30	25	79	10	1331	1	—	—	—	21	—	15	
112	744	243	15	—	32	3	8	1	1046	96	36	—	—	132	—	1	
24	530	199	11	—	22	2	7	1	772	78	20	—	—	98	—	1	
1	7	17	1	—	—	—	—	—	25	—	—	—	—	—	—	—	
135	207	27	3	—	10	1	1	—	249	18	16	—	—	34	—	—	
3	65	3	2	—	4	—	—	—	74	14	—	—	—	14	—	—	
4	27	3	—	—	2	—	—	—	32	8	—	—	—	8	—	—	
1	38	—	2	—	2	—	—	—	42	6	—	—	—	6	—	—	
58	4278	246	314	7	372	198	362	52	5929	90	1	2	—	93	—	101	
27	1373	55	76	1	131	41	69	25	1771	32	—	—	—	32	—	25	
21	1328	96	157	5	123	74	198	12	1993	26	1	—	—	27	—	40	
2	27	—	1	—	—	—	—	—	28	—	—	—	—	—	—	1	
3	948	12	32	1	46	18	60	14	1131	3	—	—	—	3	—	32	
16	448	54	41	—	64	60	33	1	701	18	2	—	—	20	—	1	
—	21	—	1	—	—	—	—	—	22	1	—	—	—	1	—	—	
7	133	29	6	—	8	5	2	—	183	10	—	—	—	10	—	2	
51	291	479	41	3	49	18	25	4	910	1	24	—	1	26	—	9	
6	119	47	23	1	18	5	16	1	230	1	—	—	—	1	—	—	
6	48	64	10	2	20	11	3	3	161	—	3	—	1	4	—	2	
51	124	368	8	—	10	2	7	—	519	—	21	—	—	21	—	7	
3	304	25	26	—	52	35	10	5	457	—	—	—	—	—	—	2	
1	198	24	20	—	35	28	8	4	317	—	—	—	—	—	—	2	
2	106	1	6	—	17	7	2	1	140	—	—	—	—	—	—	—	
101	2508	5754	113	2	233	88	147	34	8919	29	76	3	3	111	—	118	
117	995	3951	26	—	110	37	77	4	5200	4	57	3	3	67	—	100	
26	436	777	23	—	57	22	20	3	1338	13	3	—	—	16	—	10	
9	1018	893	63	1	90	19	41	24	2149	9	16	—	—	25	—	8	
—	7	12	—	—	2	1	4	2	28	—	—	—	—	—	—	—	
—	30	100	5	1	9	5	3	1	154	1	—	—	—	1	—	—	
2	22	21	1	—	4	—	2	—	50	2	—	—	—	2	—	—	
58	2757	1229	183	—	236	70	117	12	4604	40	5	—	—	45	1	100	
45	1689	371	94	—	141	37	88	5	2425	20	—	—	—	20	—	52	
102	867	791	81	—	70	29	25	7	1870	14	3	—	—	17	—	40	
1	201	67	8	—	25	4	4	—	309	6	2	—	—	8	—	8	
14	392	83	37	—	43	9	25	1	591	6	—	—	—	6	—	6	
13	378	79	36	—	43	8	26	—	570	5	—	—	—	5	—	6	
1	14	4	—	—	1	—	1	—	21	1	—	—	—	1	—	—	
43	1579	435	78	1	90	31	49	7	2270	30	10	—	—	40	—	13	
36	1543	311	67	1	80	26	48	6	2082	29	2	—	—	31	—	12	
7	36	124	11	—	10	5	1	1	188	1	8	—	—	9	—	1	
75	358	418	47	2	73	37	62	22	1019	6	8	—	—	14	—	5	
8	120	24	6	—	19	5	26	—	200	1	—	—	—	1	—	—	
55	82	303	9	—	10	11	10	17	442	5	8	—	—	13	—	—	
8	35	23	9	—	11	—	7	—	85	—	—	—	—	—	—	1	
11	35	29	2	—	1	4	5	1	77	—	—	—	—	—	—	2	
14	73	11	12	—	26	15	12	4	153	—	—	—	—	—	—	2	
7	13	28	9	2	6	2	2	—	62	—	—	—	—	—	—	—	
18	304	739	44	1	97	41	53	10	1289	2	26	—	—	28	—	8	
10	202	54	19	1	43	12	8	2	341	—	—	—	—	—	—	2	
3	24	38	2	—	5	6	3	—	78	—	—	—	—	—	—	1	
1	13	3	1	—	3	3	11	—	34	—	—	—	—	—	—	—	
12	65	644	22	—	46	20	31	8	836	2	26	—	—	28	—	5	
55	237	389	29	3	18	16	18	1	711	11	10	1	—	22	—	—	
33	37	133	5	3	5	5	9	—	197	2	8	—	—	10	—	—	
22	200	256	24	—	13	11	9	1	514	9	2	1	—	12	—	—	
9	80	—	7	—	23	9	1	1	121	6	—	1	—	7	—	1	
9	80	—	7	—	23	9	1	1	121	6	—	1	—	7	—	1	
21	669	310	80	17	52	33	13	14	1191	34	11	—	—	45	—	—	
21	669	310	80	17	52	36	13	14	1191	34	11	—	—	45	—	—	
7	2	59	—	—	1	—	2	5	69	—	—	—	—	—	—	—	
7	2	59	—	—	1	—	2	5	69	—	—	—	—	—	—	—	
58	17629	11373	1169	38	1496	623	1068	183	33579*	468	231	7	4	710	1	408	

järele ja sellepärast 214 in. võrra suurem.

Tab. 19. TÖÖPÄEVADE JA TÖÖTUNDIDE ARV

Nombre des jours et des heures du

	Üldine tööpäevade arv <i>Nombre total des jours du travail</i>				
	Töolistele	Tehnilisele persoonali	Ametnik- kude	Teeni- jate	Kokku
	<i>Des ouvriers</i>	<i>Du pers. techn.</i>	<i>Des employés</i>	<i>Du service</i>	<i>Ensemble</i>
I. Murrud ja kaevandused— <i>Mines et carrières</i>	88615,50	3974	3338	5429	101356,50
1) Turbatööstus	34346	820	1010	2806	38982
2) Põlevkivitööst.	26732	1872	806	556	29966
3) Kaevandused	314	52	28	26	420
4) Lubja, gipsi ja tsem. valm.	27223,50	1230	1494	2041	31988,50
II. Savi-, telliskivi-, ja tsemenditööst.— <i>Industrie minérale</i>	22843	412	909	219	24383
1) Savi- ja telliskivitööst.	17456	282	624	103	18555
2) Tsemendist kaupade valm.	479	26	—	—	505
3) Klaasitööst.	4908	104	285	26	5323
III. Metallitööst.— <i>Industrie du métal</i>	2032	26	104	—	2162
1) Majapidamise tarbeasjade tööst.	1092	—	52	—	1144
2) Muu metallist asjade tööst.	940	26	52	—	1018
IV. Masinate, instrum. ja apar. valm.— <i>Construct. d. mach., ap. etc.</i>	105264,50	8958	13792,50	11102,50	139117,50
1) Masinate	35938,75	2701	3674	2502	44815,75
2) Laevade	32156	4133	5094	5706	47089
3) Muu sõiduriistade	611,75	—	26	—	637,75
4) Raudtee veereva koosseisu	20043,50	858	1648	1924	24473,50
5) Laske- ja sõjaristade	12004,50	1084	3039,50	908,50	17030,50
6) Muusikariistade	545	26	—	—	571
7) Teadusliste ja mõõduabinõude	3965	156	317	62	4500
V. Keemiatööst.— <i>Industrie chimique</i>	17757	1144	1707	809	21417
1) Mitmesuguste keemiasaaduste tööst.	3993	624	598	443	5658
2) Seebi ja parfümeeria	2743	312	818	166	4039
3) Tuletiku	11021	208	201	200	11720
VI. Elektri- ja gaasijaamad— <i>Usines électriques et à gaz</i>	6553	676	2272	740	10241
1) Elektriijaamad	4059	520	1638	352	6569
2) Gaasitööst.	2494	156	634	388	3672
VII. Tekstiilitööst.— <i>Industrie textile</i>	175256	3197	9055	5156	192664
1) Puuvilla	91840	704	3682	2435	98611
2) Villa	48382	1676	2808	1797	54663
3) Lina	30767,50	641	2122	618	34148,50
4) Vildi	407	—	75	150	632
5) Kõie ja nõõri valmist. ja muud	3283	156	326	104	3869
6) Kiudaine ja nende saaduste värvim. ja vanut.	576,50	20	92	52	740,50
VIII. Puutööst.— <i>Industrie du bois</i>	95411	4839	7285	3771,50	111306,50
1) Saeveskid	51298	2534	4100	2857,50	60792,50
2) Mõõblitööst.	37636	2095	2448	842	43021
3) Muu puust asjade valm.	6477	210	728	78	7493
IX. Nahatööst.— <i>Industrie du cuir</i>	11775,50	962	1353	733	14823,50
1) Toore naha ümbertöötam.	11287	936	1327	707	14257
2) Mitmesug. nahakaupade tööst.	488,50	26	26	26	566,50
X. Paberitööst. — <i>Industrie du papier</i>	52548	2025	3196	2119,50	59888,50
1) Puumasse ja paberl valm.	48916	1754	2756	2059	55485
2) Mitmesug. paberist asjade valm.	3632	271	440	60,50	4403,50
XI. Toiduainete tööst.— <i>Industrie d'alimentation</i>	18500,50	1154	2902	2126	24582,50
1) Jahutööst.	3388	156	624	702	4870
2) Shokolaadi ja kompeki	8108	208	555	643	9514
3) Kartulite ümbertöötam.	2062	232	284	171	2749
4) Piima	1691	40	102	139	1972
5) Lihasaaduste valm.	2185,50	232	1029	419	3865,50
6) Kalasaaduste tööst.	1066	286	208	52	1612
XII. Jookide ja maitseain. tööst.— <i>Ind. des boissons etc.</i>	23592,50	1187	3544	1643	29966,50
1) Viina ja õlle valmistus	6341	519	1386	280	8526
2) Mineraaljookide	1551,50	52	312	78	1993,50
3) Maitseainete tööst.	577	26	156	276	1035
4) Tubakatööst.	15123	590	1690	1009	18412
XIII. Kehakatte tööst.— <i>Confection des habits</i>	14328	759	888	514	16489
1) Riiteõmblemine	3269	174	248	234	3925
2) Jalanõude valmistam.	11059	585	640	280	12564
XIV. Ehitustööst.— <i>Constructions</i>	1741	182	676	52	2651
1) Hoonetehitus	1741	182	676	52	2651
XV. Poligraafia— <i>Polygraphie</i>	23819	2481	2198	699	29197
1) Trükitööst.	23819	2481	2198	699	29197
XVI. Puhastustööst.— <i>Etabl. de nettoyage</i>	1593,50	—	45	142	1780,50
1) Pesukojad	1593,50	—	45	142	1780,50
Kokku—Total	661630	31976	53164,50	35255,50	782026

SUURTÖÖSTUSE ETTEVÕTETES JUULI KUUL 1923.

travail (entrepr. princip.) en juillet 1923.

49

Üldine töötundide arv <i>Nombre total des heures du travail</i>					Neist ületundisid <i>De ce nombre heures du travail supplémentaire</i>				
Töölise <i>Des ouv.</i>	Tehnilise perso- naali <i>Du pers. techn.</i>	Ametnik- kude <i>Des employés</i>	Teeni- jate <i>Du service</i>	Kokku <i>Ensemble</i>	Töölise <i>Des ouvriers</i>	Tehnilise perso- naali <i>Du pers. techn.</i>	Ametnik- kude <i>Des employés</i>	Teeni- jate <i>Du service</i>	Kokku <i>Ensemble</i>
704795,50	35424,50	24955	45224	810399	66649	1022,50	753	1472	69896,50
233509,50	9610	8923	23995	276037,50	24753,50	416	697	1159	27025,50
220387	15557	6448	4540	246932	11001,50	581	—	92	11734,50
2594	416	280	208	3498	110	—	56	—	166
248305	9841,50	9304	16481	283931,50	30724	25,50	—	221	30970,50
205362,50	3557	7864	1908	218691,50	16195,50	67	24	—	16286,50
160941	2517	5560	1700	170718	14729,50	67	—	—	14796,50
3971	208	—	—	4179	136	—	—	—	136
40450,50	832	2304	208	43794,50	1330	—	24	—	1354
13622	208	780	—	14610	1178	—	—	—	1178
5212	—	416	—	5028	—	—	—	—	—
8410	208	364	—	8982	1178	—	—	—	1178
863936	70724	101613,50	92377,50	1128651	33586	2091	1861,50	4053	41591,50
278667,75	20598,50	26418,50	20312	345996,75	10452	277,50	60,50	469	11259
275274,25	33086	36331	47871,50	392562,75	19031,50	1583	1801	2532	24947,50
4894	—	208	—	5102	—	—	—	—	—
172544	6760	12784	16383	208471	2519,50	—	—	1028	3547,50
96576	8895,50	23566	7233	136290,50	542,50	230,50	—	24	797
4276	204	—	—	4480	—	—	—	—	—
31704	1180	2306	558	35748	1040,50	—	—	—	1040,50
149231	8542	11466	6347	175586	7583	1	51	35	7670
35739,50	4420	4277	3160	47596,50	3796,50	—	—	—	3796,50
21899,50	2466	4869	1564	30798,50	291,50	1	51	—	343,50
91592	1656	2320	1623	97191	3495	—	—	35	3530
58024,50	4958	15153	6360	84495,50	6792,50	16	115	—	6923,50
36667,50	3754	10521	3380	54222,50	4778,50	10	115	—	4909,50
21357	1224	4632	3060	30273	2014	—	—	—	2014
1418339	25431,50	71956	41805,50	1557532	65045,50	236,50	1539	633,50	67454,50
727832	5276,50	23705	20080,50	781394	14173,50	19,50	1406	354,50	15953,50
410024,50	13368	22444	14002	459839,50	29599,50	—	—	—	29599,50
246139	5340	16905	5316	273700	20707	217	50	248	21222
3938,50	—	600	1190	5728,50	—	—	—	—	—
26152	1287	2566	801	30806	424,50	—	83	31	538,50
4753	160	736	416	6065	141	—	—	—	141
896728	45650	56692	32317	1031387	109301	4937,50	500	588	115326,50
487695	29569	33436	24407	569107	48347	1100	362	40	49849
354829	20357	17586	7130	399902	58342	3785,50	138	444	62709,50
54204	1724	5670	780	62378	2612	52	—	104	2768
96689,50	7899	10083	5761	120432,50	4823	208	—	25	5146
92783,50	7691	9875	5553	115002,50	4823	298	—	25	5146
3906	208	208	203	4530	—	—	—	—	—
454181	15906	25184	17186	512457	50898,50	26	22	229	51175,50
430795,50	13720	21710	16701	482926,50	50663,50	—	—	229	50892,50
23385,50	2186	3474	485	29530,50	235	26	22	—	283
159797	9246,50	19593	16555,50	205192	6594	83,50	—	21,50	6699
29904	1248	3744	5016	40512	3451	—	—	—	3451
60610,50	1776,50	3877	4841,50	77105,50	2163,50	52,50	—	21,50	2237,50
22457,50	1856	2220	1430	27963,50	637,50	—	—	—	637,50
13578	320	816	1112	15826	50	—	—	—	50
18639	1749	7688	3140	31216	212	22	—	—	234
8608	2297	1248	416	12569	80	9	—	—	89
203868	9963	25568	13237	252636	17401,50	375	—	62	17838,50
58785	4248	10444	2271	75748	7796	—	—	—	7796
12015	412	2280	624	15331	484	—	—	—	484
3536	208	936	2208	6888	—	—	—	—	—
129532	5095	11908	8134	154669	9121,50	375	—	62	9558,50
117692	6072	6690	4281	134735	3067	—	—	—	3067
26152	1392	1828	1872	31244	—	—	—	—	—
91540	4680	4862	2409	103491	3067	—	—	—	3067
14995,50	1456	5408	416	22275,50	1453,50	—	—	—	1453,50
14995,50	1456	5408	416	22275,50	1453,50	—	—	—	1453,50
190841,50	19984	15656	5453	231734,50	8787	1613	559	99	11058
190841,50	19984	15656	5453	231734,50	8787	1613	559	99	11058
12906	—	402	1136	14444	290	—	46	—	336
12906	—	402	1136	14444	290	—	46	—	336
5560809	265021,50	399083,50	290334,50	6515258,50	399345	10767	5470,50	7218	423100,50

Tab. 20. TEENITUD PALK RAHAS
SALAIRES (ENTREPR. PRINC.) EN

Üldine tasusumma harilikude töötundide eest <i>Total des salaires pour les heures du travail ordinaire</i>					
	Töölis- tele <i>Des ouvriers</i>	Tehnilisele personaale <i>Du pers. techn.</i>	Ametnikku- dele <i>Des employés</i>	Teenija- tele <i>Du service</i>	Kokku <i>Ensemble</i>
I. Murrud ja kaevandused— <i>Mines et carrières</i>	19008,5	1174,4	923,0	861,2	21972,1
1) Turbatööstus	8328,0	261,5	248,2	537,3	9375,0
2) Põlevkivitööst.	6108,1	519,1	262,0	95,7	6984,9
3) Kaevandused	61,6	30,0	4,8	1,0	97,4
4) Lubja, gipsi ja tsem. valm.	4510,8	363,8	413,0	227,2	5514,8
II. Savi-, telliskivi-, ja tsemenditööst.— <i>Industrie minérale</i>	5089,9	169,0	216,2	27,1	5502,2
1) Savi- ja telliskivitööst.	3651,9	104,0	149,2	24,1	3929,2
2) Tsemendist kaupade valm.	117,0	15,0	—	—	132,0
3) Klaasitööst.	1321,0	50,0	67,0	3,0	1441,0
III. Metallitööst.— <i>Industrie du métal</i>	304,5	20,0	37,5	—	362,0
1) Majapidamise tarbeasjade tööst.	162,7	—	14,0	—	176,7
2) Muu metallist asjade tööst.	141,8	20,0	23,5	—	185,3
IV. Masinate, instrum. ja apar. valm.— <i>Construct. d. mach., ap. etc.</i>	23499,9	3277,3	3472,7	1572,6	31822,5
1) Masinate	6606,7	1009,5	951,1	323,0	8890,3
2) Laevade	7251,9	1472,7	1334,1	748,1	10806,8
3) Muu sõiduriistade	141,3	—	10,0	—	151,3
4) Randtee veereva koosseisu	5554,1	321,9	419,7	302,4	6598,1
5) Laske- ja sõjaristade	2941,2	389,3	659,8	192,1	4182,4
6) Muusikariistade	134,2	15,0	—	—	149,2
7) Teadusliste, ja mõõduabinõude	870,5	68,9	98,0	7,0	1044,4
V. Keemiainetööst.— <i>Industrie chimique</i>	2797,3	437,2	590,5	116,7	3941,7
1) Mitmesuguste keemiasaaduste tööst.	713,6	213,2	179,5	66,7	1178,0
2) Seebi ja parfümeeria	439,5	127,0	309,5	22,3	898,3
3) Tuletiku	1644,2	92,0	101,5	27,7	1865,4
VI. Elektri- ja gaasijaamad— <i>Usines électriques et à gaz</i>	1610,3	293,8	578,3	119,2	2603,6
1) Elektriijaamad	1094,7	218,5	401,0	45,7	1759,9
2) Gaasitööst.	515,6	77,3	177,3	73,5	843,7
VII. Tekstiilitööst.— <i>Industrie textile</i>	22125,3	1178,0	2088,9	627,2	26019,4
1) Puvvilla	11372,7	327,9	700,5	216,6	12617,7
2) Villa	6630,0	566,9	717,4	284,9	8199,2
3) Lina	3264,2	223,5	496,7	67,4	4051,8
4) Vildid	80,3	—	25,0	36,0	141,3
5) Kõie ja nõõri valmist. ja muud	598,6	49,7	127,6	16,8	792,7
6) Kiudaine ja nende saaduste värvim. ja vanut.	179,5	10,0	21,7	5,5	216,7
VIII. Puutööst.— <i>Industrie du bois</i>	17693,4	1848,0	2350,7	642,3	22539,4
1) Saeveskid	9190,9	836,7	1200,0	429,0	11656,6
2) Mõõblitööst.	7140,7	932,6	976,5	200,4	9250,2
3) Muu puust asjade valm.	1366,8	78,7	174,2	12,9	1632,6
IX. Nahatööst.— <i>Industrie du cuir</i>	2363,0	444,3	453,8	119,1	3380,2
1) Toore naha ümbertöötam.	2300,1	434,3	447,8	112,6	3294,8
2) Mitmesug. nahakaupade tööst.	62,9	10,0	6,0	6,5	85,4
X. Paberitööst. — <i>Industrie du papier</i>	6959,2	740,8	1088,7	253,8	9047,5
1) Puumasse ja paberi valm.	6507,0	646,4	996,2	250,6	8400,2
2) Mitmesug. paberist asjade valm.	452,2	94,4	92,5	8,2	647,3
XI. Toiduainete tööst.— <i>Industrie d'alimentation</i>	3643,8	549,3	934,7	564,3	5742,1
1) Jahutööst.	699,1	82,0	237,0	251,6	1269,7
2) Shokolaadi ja kompveki	1425,5	117,2	178,0	144,5	1865,2
3) Kartulite ümbertöötam.	419,0	95,5	86,8	26,9	628,2
4) Piima	388,7	21,0	43,0	41,5	494,2
5) Lihasaaduste valm.	534,9	96,6	336,9	92,3	1060,7
6) Kalasaaduste tööst.	176,6	137,0	101,0	7,5	424,1
XII. Jookide ja maitseain. tööst.— <i>Ind. des boissons etc.</i>	3873,4	531,2	1343,7	306,0	6054,3
1) Viina ja õlle valmistus	1061,5	196,7	490,7	31,3	1780,2
2) Mineraaljookide	278,8	13,0	86,0	25,5	403,3
3) Maitseainete tööst.	101,7	15,0	42,0	50,2	208,9
4) Tubakatööst.	2431,4	306,5	725,0	199,0	3661,9
XIII. Kehakatte tööst.— <i>Confection des habits</i>	2711,8	417,7	284,6	84,5	3498,6
1) Riiteseõmblemine	451,7	76,0	51,6	37,5	616,8
2) Jalatööst.	2260,1	341,7	233,0	47,0	2881,8
XIV. Ehitustööst.— <i>Constructions</i>	463,2	80,0	267,9	7,5	818,6
1) Hooneteehitus	463,2	80,0	267,9	7,5	818,6
XV. Poligraafia— <i>Polygraphie</i>	6201,7	1226,8	730,3	97,7	8256,5
1) Trükitööst.	6201,7	1226,8	730,3	97,7	8256,5
XVI. Puhastustööst.— <i>Établ. de nettoyage</i>	199,0	—	10,0	20,6	229,6
1) Pesukojad	199,0	—	10,0	20,6	229,6
Kokku—Total	116549,2	12389,8	15426,5	5424,8	151790,3

Üld. tasu summa ületun. töö eest <i>Salaires pour les heures des travail supplémentaire</i>						Perekon. abirah. ja muud <i>Salaires supplém. pour les famil.</i>						Kokku teenitud rahas <i>Total des salaires</i>					
Töölised <i>Des ouvriers</i>	Tehnilise personaali <i>Du pers. techn.</i>	Ametnikudele <i>Des employés</i>	Teenijatele <i>Du service</i>	Kokku <i>Ensemble</i>		Töölised <i>Des ouvriers</i>	Tehnilise personaali <i>Du pers. techn.</i>	Ametnikudele <i>Des employés</i>	Teenijatele <i>Du service</i>	Kokku <i>Ensemble</i>		Töölised <i>Des ouvriers</i>	Tehnilise personaali <i>Du pers. techn.</i>	Ametnikudele <i>Des employés</i>	Teenijatele <i>Du service</i>	Kokku <i>Ensemble</i>	
1331,4	1,1	4,3	16,1	1352,9		1265,7	15,8	1,5	95,0	1378,0		21605,6	1191,3	933,8	972,3	24703,0	
237,2	—	3,1	5,3	245,6		20,3	3,8	1,5	7,0	32,6		8585,5	265,3	252,8	549,6	9653,2	
318,4	—	—	2,3	320,7		19,8	12,0	—	—	31,8		6446,3	531,1	262,0	98,0	7337,4	
2,5	—	1,2	—	3,7		—	—	—	—	—		64,1	30,0	6,0	1,0	101,1	
773,3	1,1	—	8,5	782,9		1225,6	—	—	88,0	1313,6		6509,7	364,9	413,0	323,7	7611,3	
421,4	2,0	0,7	—	424,1		6,3	—	—	—	6,3		5517,6	171,0	216,9	27,1	5932,6	
377,3	2,0	—	—	379,3		3,8	—	—	—	3,8		4033,0	106,0	149,2	24,1	4312,3	
3,6	—	—	—	3,6		—	—	—	—	—		120,6	15,0	—	—	135,6	
40,5	—	0,7	—	41,2		2,5	—	—	—	2,5		1364,0	50,0	67,7	3,0	1484,7	
23,6	—	—	—	23,6		—	—	—	—	—		328,1	20,0	37,5	—	385,6	
—	—	—	—	—		—	—	—	—	—		162,7	—	14,0	—	176,7	
23,0	—	—	—	23,6		—	—	—	—	—		165,4	20,0	23,5	—	208,9	
935,2	118,0	86,8	88,3	1248,3		4135,3	174,3	135,0	347,1	4791,7		28590,4	3569,6	3694,5	2008,0	37862,5	
279,4	20,4	2,7	12,8	315,3		856,1	68,3	53,2	50,8	1028,4		7742,2	1098,2	1007,0	380,6	10234,0	
589,6	82,8	84,1	64,9	821,4		1838,9	65,0	51,3	178,5	2133,7		9680,4	1620,5	1469,5	991,5	13761,9	
—	—	—	—	—		—	—	—	—	—		141,3	—	10,0	—	151,3	
43,4	—	—	9,6	53,0		935,6	17,3	19,1	108,9	1080,9		6533,1	399,2	438,8	420,9	7732,0	
11,2	14,8	—	1,0	27,0		504,7	23,7	11,4	8,9	548,7		3457,1	427,8	671,2	202,0	4758,1	
—	—	—	—	—		—	—	—	—	—		134,2	15,0	—	—	149,2	
31,6	—	—	—	31,6		—	—	—	—	—		902,1	68,9	98,0	7,0	1076,0	
231,4	—	1,6	0,6	233,6		86,3	15,7	9,8	15,7	127,5		3115,0	452,9	601,9	133,0	4302,8	
89,8	—	—	—	89,8		82,6	15,7	9,7	15,5	123,5		886,0	233,9	180,2	82,2	1391,3	
11,6	—	1,6	—	13,2		—	—	—	—	—		451,1	127,0	311,1	22,8	911,5	
130,0	—	0,6	—	130,6		—	—	—	0,1	0,2		1777,9	92,0	101,0	28,5	2000,0	
241,0	1,8	5,5	—	248,3		201,8	3,5	2,4	7,9	215,6		2033,1	301,1	586,2	127,1	3067,5	
169,1	1,8	5,5	—	176,4		122,9	3,1	0,8	1,8	123,6		1380,7	223,4	407,3	47,5	2064,9	
71,9	—	—	—	71,9		78,9	0,4	1,6	6,1	87,0		666,4	77,7	178,9	79,6	1002,6	
1373,8	12,0	80,0	12,2	1478,0		1565,9	50,7	178,8	49,0	1844,4		25065,0	1240,7	2347,7	688,4	29341,8	
324,5	1,0	74,5	8,1	403,1		734,9	8,1	103,4	29,4	875,8		12432,1	337,0	878,4	254,1	13901,6	
615,9	—	—	—	615,9		564,0	31,0	50,5	11,0	655,5		7809,9	597,9	767,9	295,9	9471,6	
411,5	11,0	1,4	3,0	426,9		263,9	11,3	24,6	8,6	308,4		3939,6	245,8	522,7	79,0	4787,1	
—	—	—	—	—		—	—	—	—	—		80,3	—	25,0	36,0	141,3	
16,8	—	4,1	1,1	22,0		3,1	0,3	0,3	—	3,7		618,5	50,0	132,0	17,9	818,4	
5,1	—	—	—	5,1		—	—	—	—	—		184,6	10,0	21,7	5,5	221,8	
3135,7	207,2	24,6	19,7	3387,2		743,3	27,9	6,7	8,1	791,0		21582,4	2083,1	2382,0	670,1	26717,6	
1525,1	36,1	18,5	1,3	1581,0		127,5	0,8	—	—	128,3		10843,3	873,6	1218,5	430,3	13365,9	
1516,8	168,6	0,1	16,4	1707,9		620,8	23,3	2,7	5,7	655,5		9278,3	1127,5	985,3	222,5	11613,6	
98,8	2,5	—	2,0	98,3		—	0,8	4,0	2,4	7,2		1460,6	82,0	178,2	17,3	1738,1	
170,9	8,9	—	0,9	180,7		185,7	74,1	25,9	4,9	290,6		2719,6	527,3	479,7	124,9	3851,5	
170,9	8,9	—	0,9	180,7		185,7	74,1	25,9	4,9	290,6		2856,7	517,3	473,7	118,4	3766,1	
—	—	—	—	—		—	—	—	—	—		62,9	10,0	6,0	6,5	85,4	
1692,4	2,0	0,9	9,4	1704,7		2321,0	2,1	39,6	105,7	2468,4		10972,6	744,9	1129,2	373,9	13220,6	
1686,7	—	—	9,4	1696,1		2321,0	2,1	39,6	105,7	2468,4		10514,7	645,5	1035,8	365,7	12564,7	
5,7	2,0	0,9	—	8,6		—	—	—	—	—		457,9	96,4	93,4	8,2	655,9	
233,9	7,6	—	0,5	242,0		61,5	—	—	0,6	62,1		3939,2	556,9	984,7	565,4	6046,2	
139,8	—	—	—	139,8		61,4	—	—	—	61,4		900,3	82,0	237,0	251,6	1470,9	
58,5	5,7	—	0,5	64,7		—	—	—	—	—		1481,0	122,9	178,0	145,0	1929,9	
12,8	—	—	—	12,8		0,1	—	—	0,6	0,7		431,9	95,5	86,8	27,5	641,7	
3,4	—	—	—	3,4		—	—	—	—	—		392,1	21,0	43,0	41,5	497,6	
15,6	0,8	—	—	16,4		—	—	—	—	—		550,5	97,4	336,9	92,3	1077,1	
3,8	1,1	—	—	4,9		—	—	—	—	—		180,4	138,1	103,0	7,5	429,0	
375,8	32,3	—	5,0	413,1		30,7	7,5	29,4	6,6	74,2		4279,9	571,0	1373,1	317,6	6541,6	
207,5	—	—	—	207,5		30,7	7,5	29,4	6,6	74,2		1299,7	204,2	520,1	37,9	2061,9	
15,0	—	—	—	15,0		—	—	—	—	—		293,8	13,0	86,0	25,5	418,3	
—	—	—	—	—		—	—	—	—	—		101,7	15,0	42,0	50,2	208,9	
153,3	32,3	—	5,0	190,6		—	—	—	—	—		2584,7	398,8	725,0	204,0	3852,5	
123,8	—	—	—	123,8		225,9	2,4	0,8	0,8	229,9		3061,5	420,1	295,4	85,3	3852,3	
—	—	—	—	—		1,9	1,6	0,8	0,8	5,1		453,6	77,6	52,4	38,3	621,9	
123,8	—	—	—	123,8		224,0	0,8	—	—	224,8		2607,9	342,5	233,0	47,0	3230,4	
79,2	—	—	—	79,2		—	—	—	—	—		542,4	80,0	267,9	7,5	897,8	
79,2	—	—	—	79,2		—	—	—	—	—		542,4	80,0	267,9	7,5	897,8	
562,4	109,3	47,7	3,2	722,6		0,8	4,8	4,0	0,8	10,4		6764,9	1340,9	782,0	101,7	8999,5	
562,4	109,3	47,7	3,2	722,6		0,8	4,8	4,0	0,8	10,4		6764,9	1340,9	782,0	101,7	8999,5	
7,6	—	2,1	—	9,7		4,2	—	—	—	4,2		210,8	—	12,1	20,6	243,5	
7,6	—	2,1	—	9,7		4,2	—	—	—	4,2		210,8	—	12,1	20,6	243,5	
10939,5	502,2	254,2	155,9	11871,8		10839,4	378,8	433,9	642,2	12294,3		140348,1	13270,8	16114,6	6222,9	175956,4	

Tab. 21. TÖÖBÖRSEDE TEGEVUS

Activité des bourses du travail

	Tööjõu pakkumine: registreeritud töö- otsijate arv <i>Offre de travail: chiffre des deman- des enregistrées</i>		Ajutistelt töödelt tagasiulnute arv <i>Chiffre des rentrés après l'exécution des travaux tempora- ires</i>		Tööjõu nõudmised: ülesantud vabade kohtade arv <i>Demandes du tra- vail chiffre des places vacantes</i>	
	M.	N.	M.	N.	M.	N.
	1	2	3	4	5	6
A. Tööstusharude järele. —						
1. Metalltööstus — <i>Industrie du métal</i>	36	—	2	—	6	—
2. Puu- " — <i>Industrie du bois</i>	19	—	—	—	5	—
3. Naha- " — <i>Industrie du cuir</i>	1	—	4	—	—	1
4. Kiu- " — <i>Ind. des mat. filament.</i>	—	—	—	—	—	—
5. Mineraal- " — <i>Industrie minérale</i>	3	—	—	—	5	—
6. Paberi- ja trükit.- <i>Ind. du papier et de l'imprim.</i>	—	—	—	—	—	—
7. Keemiat. — <i>Industrie chimique</i>	2	—	—	—	2	—
8. Toidu- ja maitseainetet. — <i>Ind. d'alimentation</i>	1	—	—	—	—	—
9. Ehitust. — <i>Constructions</i>	22	—	8	—	29	—
10. Riievalmistus — <i>Industrie textile</i>	1	3	—	—	1	3
11. Kaubandus — <i>Commerce</i>	3	4	—	—	1	—
12. Transport — <i>Transports</i>	2	—	—	—	8	—
13. Majateenistus — <i>Services domestiques</i>	6	154	—	1	4	167
14. Põllutööstus — <i>Agriculture</i>	41	33	—	1	33	86
15. Tervishoid — <i>Santé publique</i>	—	—	—	—	—	—
16. Vabad elukutsed — <i>Professions libres</i>	—	—	—	—	—	—
17. Kontoriteenijad — <i>Employés de bureaux</i>	6	8	—	—	—	1
18. Õppimata töölised — <i>Hommes de peine</i>	114	85	35	9	141	140
19. Põllu, karja ja aia asjatundjad — <i>Spécial. de l'agriculture, horticulture, etc.</i>	3	—	—	—	—	1
20. Õpilased — <i>Apprentis</i>	6	2	—	—	4	—
21. Metsatöölised — <i>Forestiers</i>	2	—	—	—	6	—
22. Rahvaharidus — <i>Instruction publique</i>	—	3	—	1	—	1
23. Tehnika — <i>Technique</i>	1	—	—	—	4	—
24. Mitmesugused tööd — <i>Divers</i>	8	2	—	—	3	—
Kokku — Total	277	294	49	12	252	400
B. Üksikute börsede järele —						
1. Tallinna linna	96	25	48	6	78	10
2. Tartu linna ja maakonna	143	241	1	6	136	356
3. Valga linna	4	3	—	—	7	1
4. Pärnu linna	—	—	—	—	—	—
5. Viru maakonna	2	—	—	—	2	1
6. Narva linna	1	12	—	—	1	6
7. Rakvere linna	1	1	—	—	—	—
8. Harju maakonna	30	12	—	—	28	26
Kokku — Total	277	294	49	12	252	400
Juuli kuu tegevus 1923 a.	268	201	41	15	321	327
Augusti kuu " 1922 a.	333	280	75	36	370	422
1. Tallinna tööbörse tegevus *).						
1) metalltööstus	23	—	2	—	2	—
2) ehitustööstus	18	—	8	—	18	—
3) õppimata töölised	44	15	34	6	49	9
2. Tartu tööbörse tegevus *).						
1) metalltööstus	10	—	—	—	3	—
2) puutööstus	19	—	—	—	4	—
3) majateenistus	5	133	—	1	4	159
4) põllutööstus	21	24	—	1	18	59
5) õppimata töölised	65	67	1	3	90	131

*) Üles antud Tallinna ja Tartu börsede tööstusharud, kus on olnud suurem tegevus.

Tab. 23. Elanikkude arvu liikumine linnades rahvuse järele augusti kuul 1923 a.

Mouvement de la population dans les villes de l'Estonie en août 1923, par nationalité.

Linnad Villes	Eestlased Estoniens			Venelased Russes			Sakslased Allemands			Lätlased Lettons			Teised rahv. Autres national.		
	Kokku Total	Neist-Dont		Kokku Total	Neist-Dont		Kokku Total	Neist-Dont		Kokku Total	Neist-Dont		Kokku Total	Neist-Dont	
		M. H.	N. F.		M. H.	N. F.		M. H.	N. F.		M. H.	N. F.		M. H.	N. F.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
A. Suurenemine — Accroissement.															
Tallinn	5548	2573	2975	786	390	396	1082	531	551	87	42	45	893	466	427
Tartu	1629	822	807	168	88	80	260	108	152	31	14	17	137	70	67
Narva	1120	553	567	585	286	299	54	29	25	6	3	3	55	25	30
Pärnu	739	378	361	47	23	24	71	32	39	16	10	6	40	19	21
Viljandi	629	355	274	28	20	8	19	7	12	6	2	4	9	5	4
Valga	370	212	158	22	18	4	15	5	10	11	5	6	6	3	3
Rakvere	209	102	107	7	5	2	8	3	5	1	—	1	7	4	3
Võru	127	74	53	2	1	1	3	2	1	2	1	1	1	1	—
Kuressaare	322	166	156	16	9	7	49	30	19	16	10	6	24	13	11
Haapsalu	395	178	217	56	21	35	53	15	38	8	7	1	28	12	16
Paide	313	152	161	13	6	7	32	20	12	—	—	—	1	1	—
Petseri	13	8	5	16	9	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Baltiski	11	9	2	22	22	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—
Kokku-Total .	11425	5582	5843	1768	898	870	1647	782	865	184	94	90	1201	619	582
August 1922 a.	11075	5170	5905	1398	727	671	1303	602	701	180	85	95	1130	637	493
Juuli 1923 a.	8556	4069	4487	1417	773	644	1056	521	535	178	77	101	836	498	338
B. Vähenemine — Diminution.															
Tallinn	4075	1920	2155	782	451	331	520	279	241	68	34	34	580	382	198
Tartu	1224	563	661	76	35	41	85	41	44	21	13	8	48	29	19
Narva	779	368	411	383	190	193	33	16	17	6	2	4	63	25	38
Pärnu	661	276	388	37	14	23	67	26	41	11	6	5	36	14	22
Viljandi	378	191	187	21	9	12	11	4	7	1	—	1	4	1	3
Valga	119	58	61	30	13	17	27	24	3	22	10	12	7	2	5
Rakvere	154	64	90	10	8	2	—	—	—	2	1	1	5	2	3
Võru	121	64	57	2	1	1	1	—	1	—	—	—	1	1	—
Kuressaare	704	340	364	57	19	38	125	46	79	42	20	22	93	50	43
Haapsalu	695	201	494	117	31	86	125	41	84	35	14	21	98	26	72
Paide	123	55	68	5	3	2	4	2	2	—	—	—	—	—	—
Petseri	11	6	5	38	24	14	—	—	—	4	1	3	—	—	—
Baltiski	74	52	22	16	15	1	7	3	4	—	—	—	—	—	—
Kokku-Total .	9121	4158	4963	1574	813	761	1005	482	523	212	101	111	935	532	403
August 1922 a.	8614	3920	4694	1107	573	534	921	426	495	165	82	83	900	533	367
Juuli 1923 a.	10492	4694	5798	1617	875	742	1018	472	546	154	66	88	999	567	432
Suurenemine Total de l'ac- croiss.	2304	1424	880	194	85	109	642	300	342	—	—	—	266	87	179
Vähenemine Total de la dimin.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28	7	21	—	—	—

ENESETAPMISED EESTIS

SUCIDES EN ESTONIE

ENESETAPMISED EESTIS.

SUICIDES EN ESTONIE.

1. Kirjatöö ülesanne ja piirid.

Kui paljud muud statistilised andmed meile näitavad rahva bioloogilist, ühiskondlist, majanduslist ja hariduslist olukorda objektiivse pildina, siis näitab enesetapmiste arvustik, kuidas see olukord inimestele nende enese hindamise järele eluvõimalusi pakub; sest kui inimene oma olemise vabatahtlikult katkestab, siis peab juba oletama, et tema hindamises olemisraskused üle kaalusid surmakartuse ja eluarmastuse. Kuigi enesetapmise motiivide analüüs, nagu hiljem näeme, ei võimalda kindlakujulisi tulemusi saavutada kõigi eluhävituse viivate elukitsikuste kohta, võime käsitada saadud andmeid, võrreldes neid samalaadilistega teiste rahvaste juures, kus pikaajalised vastavad uurimised korraldatud, ja andmetega teiste elunähtuste alalt, ning tuletada väljavaateid ka rahva sisemise elu ja olemistingimuste kohta.

Muidugi, iseküsimus on, kuid võrd täpset ja üksikasjalist pilti suudame saavutada. Nii kui allpool näeme, tõuseb välisriikides ettetulnud kõrgem enesetapmiste arv veidi üle 400 ühe miljoni elaniku kohta. Sellest järgneb, et suurte arvude seadused enesetapmisnähtuste alal väljenduda võivad enam-vähem kindlal kujul suurte rahvaste juures, ehk väikeste juures ainult sel juhtumisel, kui käsitada on andmed pika aja kohta.

Sellepärast oleneb käesoleva kirjatöö erikaal ja püstitatud ülesande lahenduse ulatus neist andmetest, mis meil enesetapmiste kohta Eestis tarvitada on.

2. Kasutada olevad andmed enesetapmiste kohta Eestis.

Eesti rahva minevik on rahva elunähtuste teaduslikuks uurimiseks äärmiselt ebasoodne olnud. Alluvus hilja kultuurilisele arenemisele jõudnud riigile ja selle väikerahvastele vaenulik poliitika, kuuluvus mitmesse administratiivüksusse, veel hiljem Eesti ärkamine kultuurielule ja alles äsja saavutatud iseseisvad arengivõimalused,—seda kõike tuleb silmas pidada, kui on kõnet ühes teiste nähtuste aladega, eriti aga just enesetapmisnähtuste andmete puudulikkusest.

Enam-vähem täpsed ja üksikasjalised andmed enesetapmise kohta Eestis leiduvad Riigi Statistika Keskbüroos 1 juulist 1921 a. Peale seda on olemas veel üldarvud enesetapjate kohta Eestis, mida on kogunud Vabariigi välis- ja kriminaalpolitsei 1919 — 1922 a.; kuid neid ei või täpseteks nimetada, nii kui allpool selgub.

Varemate aegade kohta on meil kasutada ainult enesetapmiste üldarvud soo järele endise Eesti kubermangu kohta, alates 1863 a. kuni 1897 a. katkeliselt ja sealt edasi kuni 1915 a. vaheta. Neid andmeid on kogunud kubermangu Statistika-Komitee politsei kaudu ja nad on, olevate tunnuste järele otsustades, vähemad, kui oli tõeline enesetapjate arv.

Ajajärgu kohta 1915—1919 a. puuduvad meil igasugused andmed.

Kahtlemata kogus ka Liivi kubermangu Statistika-Komitee andmeid Lõuna-Eesti kohta, samuti on registreeritud enesetapmisi ka sõja ajal, kuid neid andmeid pole meil praegu käepärast.

3. Enesetapmiste üldarv ja sagedus Eestis.

Esimene tähtis probleem, mis selgitust vajab, on enesetapmiste üldarv ja sagedus, ning selle juures ilmsiks tulevad reeglipärasused,

Kõiki Vene ajast päritolevaid ja iseseisvuse päevil kogutud andmeid üldiseks ülevaatlikuks tabeliks kokku võttes, saame pildi möödunud 60-ne aasta jooksul ettetulnud enesetapmiste sageduse kohta Eestis.

Tab. 1. Enesetapjad Eestis 1863—1922.
Nombre des suicides en Estonie 1863—1922.

	Enesetapjate absoluutne arv <i>Chiffres absolus</i>			Enesetapjaid iga 100.000 elaniku kohta <i>Par 100.000 habit.</i>		
	M.	N.	Kokku	M.	N.	Kokku
1863 *)	15	1	16	10,2	0,6	5,2
1888	—	—	39	—	—	9,9
1889	25	5	30	12,7	2,4	7,5
1894	16	3	19	7,8	1,4	4,5
1895	27	3	30	13,2	1,3	7,1
1896	20	1	21	9,5	0,4	4,9
1898	19	4	23	9,1	1,9	5,4
1899	34	3	37	16,2	1,4	8,6
1900	14	2	16	6,6	0,9	3,7
1901	21	3	24	9,8	1,0	5,5
1902	24	1	25	10,5	0,4	5,7
1903	26	3	29	11,8	1,3	6,5
1904	27	1	28	12,2	0,4	6,2
1905	19	3	22	8,5	1,3	4,6
1906	19	1	20	8,5	0,4	4,4
1907	24	2	26	10,6	0,8	5,7
1908	31	11	42	13,6	4,7	9,0
1909	28	6	34	12,2	2,5	7,3
1910	29	3	32	12,5	1,3	6,8
1911	50	9	59	21,5	3,7	12,4
1912	39	6	45	16,7	2,5	9,6
1913	44	10	54	18,7	4,1	11,3
1914	44	10	54	18,7	4,1	11,2
1915	23	13	36	9,7	5,3	7,5
1919	—	—	47	—	—	4,4
1920	—	—	58	—	—	5,4
1921	—	—	114	—	—	10,4
1922	—	—	137	—	—	12,3
1921 **)	55	27	82	—	—	7,5
1922	131 ***)	47	178	25,0	8,0	15,1
	146 ****)	47	193	27,9	8,0	17,4

Sellest Põhja-Eestis.
Dont en Estonie du Nord.

1921 **)	33	16	49	—	—	9,9
1922	79	27	106	33,4	10,4	21,0

(Andmed on 1863—1915 endise Eesti kubermangu Stat.-Komitee kokkuvõtted, 1919—1922 Krimin.-politsei Peavalits. kokkuvõtted kogu Eesti kohta, viimased kaks rida—1921 esimese poolaasta ja 1922 a. kohta—Riigi Statistika Keskbüroo andmed).

*) P. Jordan'i (Beitrage zur Statistik des Gouv, Estland) kokkuvõtete järele oli enesetapjaid Eesti kubermangus 1862 a.—23, 1863 a.—19 ja 1864—10, mis teeb aastas keskmiselt 17,3 ehk 100.000 elaniku kohta 5,4 juhtum.

***) Andmed ainult teise poolaasta kohta.

****) 1922 a. andmed ilma sõjaväelaste-enesetapjateta.

*****) ühes sõjaväelaste-enesetapjatega.

Enne tabeli sisulisele vaatlemisele asumist on vajalikud mõningad seletused.

Kõige pealt võib tekitada arusaamatusi Eesti iseseisvuse ajast pärit Kriminaal-politsei Peavalitsuse ja Riigi Statistika Keskbüroo andmete suur erinevus. Kuna viimased saavutatud on enesetapjate kohta politsei poolt kokkuseatud ja Keskbüroosse saadetud individuaal-kaartide põhjal, siis võib kindlasti väidata, et Kriminaal-politsei Peavalitsuse arvustikust paljud juhtumised välja jäänud on ja enesetapjate arv kõigil iseseisvuse aastail suurem oli, kui Kriminaal-politsei Peaval. andmed näitavad.

Teiseks, Keskbüroo on ka enesetapmiskatsed arvestanud, kuna Krim.-politsei Peaval. ka varemate andmete kohta selgusel ei ole, kas on katsed ühes arvatud. Kuid sel asjaolul ei või siiski suurt tähtsust olla, sest 1922 a. registreeritud enesetapmiskatsete arv on väikene—9 juhtumist.

Kolmandaks, puuduvad nii Krim.-politsei Peaval. kui ka Statistika Keskbüroo andmetes 1921 a. andmed sõjaväelaste-enesetapjate kohta, kuna nad arvesse on võetud 1922 a. 1922 a. andmete võrreldavaks tegemiseks eelmiste aastate andmetega oleme annud selle aasta kohta ka andmed ilma sõjaväelaste-enesetapjateta. Et aga ka eelmistel aastatel enesetapjate arvu arvutamisel 100.000 elaniku kohta rahvaarv on võetud ühes sõjaväelastega siis peab tõelikku enesetapjate arvu 100.000 elaniku kohta vähe suuremaks pidama. Enam-vähem vastuvaidlemata on ainult viimane arv 17,4 muidugi kui oletada, et registreeritud on kõik enesetapmised. Et aga seda oletust suure ettevaatusega tuleb teha ja tõelik enesetapjate arv alati suurem on, kui statistika registreerida suudab, iseäranis maaelanikkude seas, siis tuleb ka 1922 a. enesetapjate tõelikku arvu 100.000 el. kohta vähe suuremaks lugeda, kui tabel näitab.

Tabelit vaadeldes märkame aastate järele enesetapmise sageduse muutumisi, mis selgitust vajavad. Muidugi pole see mitte kerge, sest et siin väga paljud tegurid mõõduandvad võivad olla. Siiski, mõningad märkused on tarvilikud ja võimalikud. Kõige pealt võime konstateerida Eestis üldist enesetapjate arvu kasvumist, mis täiesti vastab H. Morselli põhjaliku eriuurimuse saavutustele, mille järele igalpool kultuurriikides „enesetapjate proportsioon alalist ja ühetasast kasvumist ilmutab, nii et üldiselt enesetapmine aastasaja algusest peale sagedamaks muutub ja rutem kasvab kui rahvas ehk üldine surevus“.*) Kuivõrra siin tegemist on ühelt poolt üldise kultuurimõjuga, teiselt eriliselt kapitalistilise ühiskonnakorra sisemiste vastolude mõjuga, eriti tööpuuduse ja pauperismi kasvamisega, jäägu lahtiseks; et aga mõlemad tegurid mõõduandvad on, näitavad enesetapmiste sageduse uurimised seotult enesetapjate hariduslise ja varanduslise seisukorraga, samuti ka kutsealaga. Allpool puudutame seda küsimust põhjalikumalt.

Et meil Eestis enesetapmiste sageduse tõusu põhjuseks on vähem üldine kultuuritõus, kui ühiskondliste elamistingimuste muutumine, võib järeldada tõusu hüppelaadilisest kiirusest viimastel aastatel. Ennesõjaaegne enesetapmiste kõrgem punkt oli 1911 a., s. o. 1905 a. revolutsiooni järele tekkinud reaktsiooni kõrgustipu momendil. Kõige vähem oli enesetapjaid 1906 aastal, s. o. kõige vabamal laiaade hulkade, eriti tööliste ühiskondlise tegevuse aastal. Samuti langeb enesetapjate arv tuntavalt sõja lahtipuhkemisel, ja väikene on nende arv nähtavasti ka Vabariigi loomisaastatel, kuigi neil aegul üldised elutingimused rasked olid. Seletatav võib see nähtus sellega olla, et enesetapmiste juures mõõduandev on mitte üksnes „leivaküsimus“ vaid ka „ühiskondline meeleolu“. Herooilistel sõdade ja revolutsioonide ajajärkudel, kui isik kaaskistud on ühiskondlise mõtte ja huviga, langeb enesetapmiste arv järjekindlalt. Nii, näituseks langes enesetapjate arv Venemaal Dr. J. Deibitsh'i**) rehkenduste järele, vaatamata äärmiselt raskete majandusliste olude peale, 1920 ja 1921 a. ennesõjaaegse enesetapmise sagedusega võrreldes, umbes 30%. Samuti oli lugu ka Saksamaal, kus 1919 a., s. o. peale novembri-revolutsiooni enesetapmiste arv, võrreldes 1913 a., 25% võrra langes***). Inglismaal langes enesetapmiste arv sõjaajal tuntavalt,—1917 a., võrreldes 1913 a., 30% võrra, mis siiski tegelikult vähem võis olla, sest et 17 a. sõjaväelasi arvesse ei võetud****). Ka Daanis langes enesetapjate

*) Morselli, Suicide, lk. 30 ja 31.

**) Dr. Я. Дейбич, 1000 современных самоубийств. Москва 1923.

***) M. N. Gernet, Moralstatistik (1922 a. väljaanne); samuti käesoleva artikli tab. 2 ja 3.

****) The Registrar-general's Statistical Review of England and Wales 1921. p. 33.

arv sõjaajal järjest, jõudes kõige madalamale 1918 a., võrreldes 1906—1915 a. keskmisega, enam kui 32% võrra*). Selle juures peame meeles pidama, et kuigi Daani erapooletu oli, olid nad liitlaste võidust rahvusliselt väga huvitatud ja Saksamaa kaotus andis nendele tagasi Shlesvig-Holsteini.

Vastupidiselt aga, ühes ühiskondlise vaimustuselevuse langemise ja reaktsiooni tõusu ning poliitilise surve kasvamisega süveneb majandusliste viletsuste mõju, ja enesetapjate arv kasvab kiire hüppega. Eriti huvitavad on ses suhtes andmed Soome kohta, kus enesetapjate arv sõja ja revolutsiooni ajal ka tuntavalt langes, võrreldes 1913 a., enam kui 30% võrra, 1918 a. pärast kodusõja lõppu aga järsu hüppe tegi kõrgemale kui kunagi enne. Saksamaal tõusis enesetapjate arv 1920 a. ka juba ennesõjaegse lähedale ja on praegu, ajakirjanduse teadete järele otsustades, kohutavalt tõusnud, mis tingitud näib olevat eriliste majandusliste raskuste ja üldise rahvahulkade meeoleolu langusega.

4. Enesetapjate üldarv ja sagedus Eestis võrreldes teiste maadega.

Kahjuks pole meil viimastest aastatest, mis ajast meil Eesti kohta laiemaulatuslikud andmed käsitada, paljude võõraste maade kohta enesetapmisandmeid käepärast. Neid aga mis on, tuleb lugeda suureväärtsusteks, sest nad on pärit maadest, mida meie siseelu korraldusel alati eeskujuks võetakse,—nimelt põhjamaadest. Käesoleva aastasaja esimesest viiest aastast aga võime andmeid tuua suurema osa kultuurimaade kohta.

Tab. 2. Üksikute maade enesetapjate absoluutarv ja võrdarv sajatuhande elaniku kohta läbistikku aastas 1901—1905.

	Enesetapjate arv aastas			Enesetapjate arv aastas	
	Absoluut-arv	Iga 100.000 elan. peale		Absoluut-arv	Iga 100.000 elan. peale
Shveitsis	787	23,2	Inglism. ja Wales'is	3385	10,3
Prantsusmaal	8926	22,8	Norras	144	6,4
Daanis	2861	22,7	Hollandis	347	6,4
Saksamaal	12437	21,2	Itaalias	2095	6,3
Jaapanis	9355	20,7	Shotimaal	273	6,0
Ungaris (páris-U.)	3310	19,3	End. Eesti kub.	26	5,7
Austrias	4626	17,3	Hispaanias	1200	5,6
Rootsis	738	14,2	Soomes	153	5,5
P. A. Ühisriikes	4548	14,0	Serbias	133	5,1
Austraalias	487	12,5	Bulgaarias	147	3,8
Belgias	869	12,4	Iiris	145	3,3

Järjekult, Eesti kuulus aastasaja algul vähese enesetapmisega maade hulka, kus iga 100.000 elaniku kohta alla 10 enesetapja oli. See ajajärk ühes järgneva paari aastaga oli Eestile enesetapjate suhtes parematest aegadest—revolutsiooni küpsemise, puhkemise ja vabaarenemise lootuste aeg. Sellele järgnev poliitiline tagasikiskumine tõstab Eesti juba keskmise enesetapmisega maade hulka, kus iga 100.000 elaniku kohta üle 10 enesetapmisjuhtumise tuleb. Viimastel aastatel aga on Eesti jõudnud juba kõrge enesetapmisega maade lähedale, endise Eesti kubermangu ulatuses koguni nende hulka, kus iga 100.000 elaniku kohta üle

*) Statistik Aarbog 1922. p. 28.

20 enesetapmisjuhtumise ette tuleb. Enesetapmise sagedust viimasel viiel aastal Eestis ja teistes maades, mille kohta meil andmed käsitada on, näitab järgmine tabel.

Tab. 3.

	Enesetapjate arv iga 100.000 elaniku kohta				
	1918	1919	1920	1921	1922
Saksamaal	15,7	18,4	21,7	—	—
Daanis	12,8	12,9	14,3	13,5	—
Soomes	12,5*)	7,8	—	—	—
Eestis	—	4,4	5,4	10,4	12,3 (17,4)
Inglismaal ja Wales'is .	23,6	27,8	27,7	30,2	—
Hispaanias	8,9	8,0	7,5	—	—

5. Enesetapmised Eesti linnades ja maal.

Juba tab. 1. paistab silma enesetapmiste sageduse vahe endise Eesti kubermangu piirides ja kogu Eestis, millest järeldada võib, et Põhja-Eestis mingisugune eriline „enesetapmiste pesa“, või koguni mitu sarnast peab olema. Teiste maade arvustikust näeme ja eriuurimistest selgub, et enesetapmised rohkenevad seal, kus ühiskond on kõige differentseeritum ja kus ühiskondlised vastolud kõige teravamad (Mayr). Sarnaste kohtadena võivad Eestis esineda kõige pealt Tallinn, samuti ka Narva, ning selle järele maakohad tööstusliste keskkohadega.

Vene ajast pärit olevad üksikasjalised enesetapmisandmed annavad meile järgmise pildi endisest Eesti kubermangust.

Tab. 4. Enesetapmiste arv end. Eesti kubermangus 1889—1914.

	Tallinn	Rakvere	Paide	Haapsalu	Linnad kokku	Harju	Viru	Järva	Lääne	Maakonnad kokku
1889	10	4	—	1	15	3	8	3	1	15
1894—96	19	5	1	—	25	11	11	15	8	45
1898—1900	25	2	—	1	28	10	17	17	9	53
1902—04	24	3	—	4	31	6	19	18	8	51
1905—07	18	4	2	2	26	9	14	7	10	40
1908—10	47	1	1	—	49	13	29	9	7	58
1911—12 ja 1914 .	62	1	1	3	67	16	47	14	13	90
Kokku .	205	20	5	11	241	68	145	83	56	352

Tabeli kokkusead on tingitud andmete puudulikkusest. Kõige suuremaks puuduseks tuleb muidugi seda lugeda, et meil siin tegemist on ainult absoluut-arvudega. Siiski võiksime huvitavaid tulemusi saavutada, eriti kui silmas peame ligikaudset rahvaarvu vahetunde enne-sõjaaegsete administratiivjaotuste järele. Et aga siiski täpsed olla, toome ennesõjaaegsetele arvudele lisaks viimase 1922 a. andmed kogu Eesti ulatuses.

*) Eelmisel 1917 a. 7,8 juhtumist.

Tab. 5. Enesetapjad Eesti linnades 1922 a.
Suicides en 1922, par villes.

	Tallinn	Rakvere	Narva	Paide	Haap- salu	Tartu	Võru	Valga	Petseri	Viljandi	Pärnu	Kures- saare	Baltiski	Linnad kokku
Absoluutarv — <i>Nombre abs.</i> . . .	41	2	10	2	—	15	1	2	1	2	—	—	—	76
Suhtarv 100.000 el. kohta — <i>Par</i> <i>100.000 habit.</i> . . .	33,2	26,6	37,0	66,6	—	30,0	20,0	18,2	50,0	21,0	—	—	—	28,5

Tab. 6. Enesetapjad Eesti maakondades 1922 a.
Suicides en 1922, par arrondissements.

	Harju	Viru	Järva	Lääne	Tartu	Võru	Valga	Petseri	Viljandi	Pärnu	Saare	Maak. kokku
Absoluutarv — <i>Nombre</i>	14	24	8	5	17	9	2	2	8	11	4	104
Suhtarv 100.000 el. kohta — <i>Par</i> <i>100.000 habit.</i> . . .	15,6	21,0	14,5	7,0	13,5	11,5	7,0	3,4	11,0	14,6	7,5	12,6

Saavutatud resultaadid vastavad täiesti Lääne-Euroopas jälgitud vahekordadele. Maaelanikkude seas on Eestis enesetapmiste sagedus enam kui poole võrra vähem ja läbistikku ei tõuse see 1922 a. palju üle keskmise enesetapmiste sageduse enne sõda Eesti kubermangus; kui veel arvesse võtame, et mõnes maakonnas enesetapmiste sageduse suhtes suuremad alevid ja tööstusasukohad analoogiliselt linnadele mõjuva tegurina esineda võivad, näit. Virumaal Port-Kunda ja Aseri, samuti põlevkivitööstus, Pärnumaal — Sindi, Harjumaal — Nõmme alev ja Tallinna läheduse mõju, jne. Ka ei ole jäänud vist mõjuta üksikute maakondade üldine majandusline arenemisaste ja ühes sellega esiletungivad eluvastolud. Näituseks, huvitava erinevuse moodustavad ühelt poolt Saare, Lääne, Valga ja Petseri maakond ja teiselt poolt muud maakonnad. Siiski, käsitada olev vähene materjal ei luba siin põhjalikku selgust muretseda, vaid ainult nähtavat tõsiasja konstateerida, et Eestis erakorralist enesetapmise tõusu peaausjalikult linnades tuleb otsida.

Tabel 5. vaadeldes ei pea meid segama Petseris ja Paides esinev kõrge suhtarv. Seda peab väikeste arvudega opereerimise järelduseks lugema, sest, nagu teada, on nimetatud linnade elanikkude arv väga väike (2–3 tuhat) ja üks enesetapmise juhtumine enam või vähem võib suhtarvu peale tuntavalt mõjuda. Kui jaotada kõik Eesti linnad kahte rühma, — enam kui 15.000 ja alla 15.000 elanikuga linnadeks, — siis saame 1922 a. kohta esimeses rühmas, — kuhu kuuluvad Tallinn, Narva, Tartu ja Pärnu, — 30,1 ehk ilma Pärnuta, kus enesetapmisi ei olnud koguni 32,9 juhtumist 100.000 elaniku kohta, teises rühmas aga sellevastu kõigest 15,1 juhtumist, ehk ainult neis linnades, kus enesetapmised ette tulid—26,8 juhtumist 100.000 el. kohta, — mida igatahes juba kõrgeteks arvudeks tuleb lugeda.

Kõige sagedam on enesetapmine muidugi Tallinnas ja Narvas ja näib seda ka vanematel aegadel olnud olevat, nii kui näitab tab. 4, kus Viru maakonna kõrge enesetapmiste arvu peale Narva ja teiste tööstusasukohtade mõju tundub. Eriliselt aga võib tab. 4 juures huvitava asjaoluna konstateerida, et üldine enesetapmiste vähenemine 1905–7 a. ja tõus 1908–14 a. kõrgemale kui kunagi enne kõige puhtamal ja teravamal kujul ilmsiks tuleb just Tallinnas ja Virumaal.

Tähtsama majanduslise keskkohana ja sadamalinnana, viimasel ajal pealinnana, esineb Tallinn enesetapmiste suhtes kõige tundelikuma eluraskuste baromeetrina. Sellepärast teenib

tema erilist tähelepanu siin ja ka edaspidi, Kahjuks pole temas ettetulnud enesetapmiste kohta andmeid pikema aja eest, kui 1912 kuni 1916 a., — s. o. ajajärgu kohta, mil juba uus revolutsiooniline liikumine kümnenda aasta ümber olnud reaktsioonile kanda vastu hakkas seadma, — ja viimase möödunud poolteise aasta kohta, 1 juulist 1921 kuni 31 dets. 1922. Et lugejale võrdlusvõimalusi anda ja järelduste tegemiseks alust leida, toome ühtlasi ka vastavad arvud Helsingi ja Stockholmi enesetapmiste kohta.

Tab. 7.

	Enesetapmiste üldarv			Enesetap. 100.000 el. kohta		
	Tallinnas	Helsingis	Stockhol- mis	Tallinnas	Helsingis	Stockhol- mis
1912 . .	28	43	120	24,1	27,0	34,2
1913 . .	23	55	135	17,5	33,0	35,4
1914 . .	16	49	135	11,6	29,0	34,9
1915 . .	14	27	116	9,6	15,0	29,5
1916 . .	12	32	89	7,9	17,0	21,8
1917 . .	—	29	59	—	15,0	14,3
1918 . .	—	29	65*)	—	15,0	15,9
1919 . .	—	35	92*)	—	18,0	22,2
1920 . .	—	43	81*)	—	22,0	19,3
1921 . .	20 **)	—	—	16,7 **)	—	—
1922 . .	41 ***)	—	—	33,2 ***)	—	—

Kahjuks on ka see tabel võrdlemisi puudulik, kuid siiski võib sellest mõningaid huvitavaid järeldusi teha. Kõigile kolmele pealinnale on ühine enesetapmise sageduse langemine sõjaajal, Helsingis 13 a. võrreldes 55,5% võrra, Stockholmis 59,7% võrra, Tallinnas aga 1912 a. võrreldes koguni 67,2% võrra. Selle juures peab aga silmas pidama, et Tallinna suhtarvu peale suuresti mõjuda võis suur sõjaaegne sõjaväelaste arv Tallinnas, mis elanikkude arvu tõstis, kuna kahelda võib, kas enesetapjate hulka sõjaväelased-enesetapjad sattusid. Teiselt poolt aga võisid enesetapmist vähendavad tegurid Tallinnas ka mõjuvama olla, kui Stockholmis ehk Helsingis. Võib ju viimaste kohta oletada ainult otsekohest sõjaaegset meeleolu, mis väljenduma hakkas 1914 a. (enesetapmiste tõusu tipp 1913 a.), kuna Tallinnas tegev näis olevat ka veel revolutsioonilise meeleolu kasvamine.

Sõja lõpuga hakkas enesetapjate arv tõusma. Kahjuks algavad andmed Tallinna kohta seal, kus lõpevad Helsingi ja Stockholmi andmed. Kui aga siiski oletada, et 1920 a., enesetapmiste arv Tallinnas suhtub enesetapmiste arvule kogu Eestis umbes samaselt kui 1922 a., siis saame kaudsel teel rühkendas Tallinna kohta 1920 a. ilma sõjaväelaste-enesetapjateta, kuid demobiliseerimata sõjaväelastega koos elanikkude arvu (ümmarguselt 155.000 elanikku) juures 14,2 ehk 1922 a. elanikkude arvu juures, kus sõjaväelased rahuaja kohaselt juurde arvatud, 17,9 juhtumist 100.000 elaniku kohta. Vastavalt sellele arvule võime, arvesse võttes kolme vaadeldava linna enesetapmiste liikumist tab. 7 järele näha, et Tallinnas enesetapmiste arv tuntavalt palju suurema kiirusega on tõusnud, kui Helsingis ja Stockholmis, ja järjekulult erilist põhjuste olemasolu oletada lubab. Missugused need on, on raske vastata. Kuid kaudsel teel leiame mõnegi osutuse, kui vaatleme enesetapmiste ühiskondlist rippuvust, mille tähtsust juba eelmised read mõista andsid. Sellepärast vaatame eeskätt, kuidas jagunevad enesetapjad Eestis nende elukutse ja varanduslise seisukorra järele.

6. Enesetapjate elukutse ja varandusline seisukord.

Enesetapjate elukutse ja varanduslise seisukorra selgitamisel võivad kõne alla tulla ainult viimase poolteise aasta andmed (1 juulist 1921 a. kuni 31 dets. 1922 a.) registreerimis-kaartide alusel, mis sisaldavad ka küsimust enesetapja „elukutse“ ja „varanduslise seisukorra“ kohta. Varasemate aegade, samuti ka Kriminaal-polit. Peaval. andmete kohta iseseisvuse ajast puuduvad need teated, ja sellepärast ei saa meie sugugi jälgida, kas enesetapmised Eestis kasvavad üksikute kutsete või ühteviisi kõigi arvel. Samuti oli karta raskusi ka tarvitada olevate kutseandmete kasutamisel: esiteks ei ole registreerimis-kaartide täitmisel läbi viidud kutseeritlust tehnilise, majanduslise ja ühiskondlise põhimõtte järele, vaid need ristlevad omavahel; ja teiseks puuduvad meil vastavad andmed kogu rahva rühmitusest tööharude järele, mida alles

*) Esialgsed andmed, mitte lõpulikult kontroleeritud.

***) Ainult viimase 6 kuu kohta ja ilma sõjaväelastest enesetapjateta.

****) Ilma sõjaväelasteta.

rahvalugemise materjaalide läbitöötamine võimaldab. Kuid siiski, töökäigus oli ilma suuremate raskusteta võimalik rühmitada kõiki olevaid andmeid enesetapjate kohta viimaste ühiskondlise kuuluvuse järele, ja nii saavutatud resultaadid osutuvad väga huvitavatena.

Tab. 8. Enesetapjad Eestis 1 juulist 1921 — 31 dets. 1922. elukutse järele.

Asukoht	Mõisa- ja talupidajad, asunikud	Põllutöölised ja kalamehed	Tööstus- ja kaubandusettevõtjad	Väikekaupmehed	Tehniline personaal	Kontori- ja kants.ametn. ning teenijad (ka majateen.)	Käsitöölised	Lihhtöölised	Riigi- ja omavalitsuse ametnikud (ka poliitseinikud)	Riigi- ja omaval. asutuste teenijad	Vabakutselised ja muud ühisk. alal tegevad isikud	Sõjaväelased	Õpilased	Perenaised	Ilma ametita (ka kurjategijad)	Selgusetata ja märkimata
Tallinn . . .	—	1 ¹⁾	1	2	3	3 ²⁾	10	15	6 ³⁾	2	2	2	1	4	6 ⁴⁾	5
Tartu . . .	1	—	—	—	1	—	3	4	3	—	—	2	3	—	3 ⁵⁾	3
Narva . . .	—	1	—	2	—	2 ²⁾	—	7	—	1	—	—	—	—	—	1
Muud linnad	—	—	—	2	—	—	6	2	5	—	1	2	1	2	1	—
Maal . . .	20	54 ⁶⁾	2	5 ⁷⁾	1	1	14	15	2 ⁸⁾	—	—	2	2	11	9 ⁹⁾	5
Kokku:	21	56	3	11	5	6	33	43	16	3	3	18 ¹⁰⁾	7	19	19	14
% kogu enesetapjate arvust 277	7,6	20,2	1,1	3,9	1,8	2,1	11,9	15,5	5,8	1,1	1,1	6,5	2,5	6,9	6,9	5,1

Sellest tabelist näeme, et kõige suuremal arvul enesetapmisi ette on tulnud põllu-, käsi- ja lihhtöölise seas, kokku tervelt 47,6%, kuigi nende arv kogu rahvaarvust võrdlemisi väiksema protsendi välja teeb; kui sellele protsendile veel juurde arvata osa perenaisi, kes kahtlemata tööliste perekondadest pärit võivad olla, samuti ka osa selgusetuid, kes tööliste hulka võivad kuuluda, siis tõuseb tööliste-enesetapjate protsent tublisti üle viiekümne. Kuid ka osa ülejäänuid kuuluvad oma ühiskondlise seisukorra poolest tööliste ja käsitöölise hulka: nimelt suur osa tööst.-kaub. ettevõtete ja riigi-, omavalit. asutuste ametnikka, kõik teenijad ühes majateenijatega; see kõik tõstab veelgi kehva sissetulekuga enesetapjate arvu. Iseloomulik on selle juures, et ka kaubanduslisel alal tegutsevatest enesetapjatest valdav osa väikekaupmehed on. Nii võime õigusega järelduse teha, et enesetapmise peateguriks on olnud töötavate rahvakihide vilets majandusline seisukord ja võib olla ka parema tuleviku lootusetus ja elupettumus. Selle oletuse teist poolt võib ehk valgustada teataval määral enesetapmise motiivide analüüs, mis artikli lõppu jääb, kuna enesetapjate majanduslise viletsuse iseloomustuseks tabeli toome nende varanduslike seisukorra kohta.

Tab. 9. Enesetapjate varandusline seisukord.

Asukoht	Jõukus	Keskpär.	Varanduseta ja kehvad	Varandusl. seis teadmata
Tallinn	3	16	37	5
Tartu	—	3	17	1
Narva	—	—	17	—
Muud linnad . . .	1	5	14	1
Maal	4	52	82	4
Sõjaväelased . . .	—	—	—	15 ^{*)}
Kokku:	8	76	167	26
% kogu arvust 277	2,9	27,4	60,3	9,4

¹⁾ 1 aednik, ²⁾ 3 majateenijat, ³⁾ 1 poliitseinik, ⁴⁾ 1 kurjategija,

⁵⁾ 1 kapitaalilist elav, ⁶⁾ 1 kalamees, ⁷⁾ 1 kaltsukorjaja, ⁸⁾ 1 poliitseinik, ⁹⁾ 2 koguk. hoolekandealust, 1 kapitalilist elav;

¹⁰⁾ Sõjaväelased on võetud terve riigi kohta, kuna nende elukoha kohta andmed puuduvad. 1922 a. oli 15 sõjav. enesetap., 1921 a. G. käesolevas tabelis on võetud 1921 a. arvust pool s. o. kolm juhtumist.

^{*)} 3 sõjaväelast on sattunud asukoha järele liigitamisel kas jõuk., keskpär., ehk varanduseta enesetapjate hulka.

Tähendab, tervelt 60,3% enesetapjatest olid varanduseta või kehvad, kes on sunnitud omale ainult tööga ülespidamist teenima. Et aga tööd kerge leida pole ja töötasu sagedasti väiksem on, kui perekonna ülespidamiseks tarvis läheb, siis on võimalused suured, et inimene kas otsekohe või haiglasse seisukorda sattumise teel elust põgeneb,

Tähelepanu teenib võrdlemisi suur kooliõpilaste enesetapmise %/o. Et 1922 a., nii kui hiljem näeme, alla 15 aasta vanuseid (nimelt 9 aastane poiss) ainult üks enesetapja oli, 15—20 a. vanuseid aga 8 poissi ja 6 tüdrukut, siis on meil põhjusi järeldada, et tab. 8 õpilased-enesetapjad kuuluvad peaaegjalikult keskkooli õpilaste hulka, keda 1922 a. ligi 24 tuhat oli.

Eriliselt nimetame sõjaväelasi-enesetapjaid, keda 1922 a. Eestis 15 oli. See teeb 100.000 mehe kohta arvatult 107 juhtumist. A. Brosch'i *) väljaarvamise järele oli aastasaja alguks enesetapjaid sõjaväelasi 100.000 mehe kohta:

Venemaal	13	Saksamaal	26
Prantsusmaal	18	Indias	30
Inglismaal	23	Austrias	105, kusjuures tähendama peab,

et peaaegu kõigis maades, võrreldes eelmiste aegade, sõjaväelaste-enesetapjate vähenemist võis tähele panna. Kahjuks pole meil võrdluseks pealesõjaaegseid andmeid sõjaväelaste-enesetapjate kohta L-Euroopas, eriti aga teistes uutes väikeriikides.

Samuti pole meil võimalik võrrelda Eesti sõjaväelaste-enesetapjate suhtarvu 20—25 a. vanuste enesetapjate suhtarvuga samavanuste noortemeeste koguarvust. Üldiselt on kindlaks tehtud, et sõjaväelaste seas enesetapmine alati sagedam on, kui samavanuste tsiviilnoortemeeste seas, viimaste seas jälle sagedam, kui üle 25 a. meeste juures (Mayr, Engel).

7. Enesetapmised soo järele.

Üldiselt on kindlaks tehtud, et naiste seas igal pool, välja arvatud India, tuntavalt vähem enesetapmisi ette tuleb, kui meeste seas. Selle nähtuse põhjused näivad pesitsevat osalt sugude erinevuses, peaaegjalikult aga naise erinevas ühiskondlises seisukorras, mis Euroopa riikides pehmemdab, Indias aga süvendab tähtsamaid enesetapmist tekitavaid mõjusid. Täielikku selgust aga on selles küsimuses raske saavutada, sest et üksikute riikide, koguni üksikute riigiosade järele, naisenesetapjate suhe meesenesetapjatega väga kõikum on —1901-5 a. vahel Euroopas 21,3 (Belgia) kuni 48,6 (Serbia), kuna Jaapanis 63,1 ja Indias 1907 a. 171 (Agra ja Oudh'i ühendatud provintsis koguni 293,3) naisenesetapjat 100 meesenesetapja kohta tuleb.

Eesti enesetapjate üldise rühmitusega sugude järele tutvunesime meie juba eelpool tab. 1. Seal nägime kõigepealt, et naisenesetapjate arv, ajajooksul tugevasti kasvades, teistsugu kõikumusi ilmutab, kui meesenesetapjate arv. Nii on, näit., 1905 a. vabadusliikumine naisenesetapjate üldarvu tõstnud, samuti ka 1915 a. sõjaaeg, — mõlemad ajad, mil naine iseseisvalt tegutsema hakkas. Pole huvitusetu siin toodud nähtustele kõrvu seada eelpool mainitud Dr. Deibitsch'i väidet, et ka Venemaal 1920-1921 a. naisenesetapjate vahetõrje meesenesetapjatega võrreldes kõrgem oli (1,7 : 3), kui enne sõda (1 : 4). Kui ka Eesti naisenesetapjad suhtarvude peale üle viia, siis saame kõigi olevate andmete ulatusel järgmise pildi:

Tab. 10. Naisenesetapjate suhe meesenesetapjatega Eestis.

Andmete ulatus	Aastad	Enesetap. abs. arv		100 meesenesetapja kohta naisi
		M.	N.	
Endises Eesti kubermangus	1863.	15	1	6,6
	1889	25	5	20,0
	1894—1896	63	7	11,1
	1898—1900	67	9	13,5
	1901—1903	71	7	9,4
	1904—1906	65	5	7,7
	1907—1909	83	19	22,9
	1910—1912	118	18	15,2
	1913—1915	111	33	29,7
Praeguses P.-E. Kogu Eestis ilma sõjav. Sõjaväelastega	1922	97	27	28,8
		131	47	35,9
		146	47	32,2

*) A. Brosch Die Selbstmörder mit besonderer Berücksichtigung der militärischen Selbstmörder u.s.w. Leipzig-Wien 1909.

Selgub, et aastasaja algul, s. o. sel ajal, kui L-Euroopas kõige väiksem naisenesetapmiste arv oli 21,3 100 meesenesetapja kohta, Eestis naisenesetapjate arv meestega võrreldes kõigest ühe kümnendiku välja tegi. Sarnast väikest naisenesetapjate arvu leiame väga harva, näituseks üksikutes Shveitsi kantonides möödunud aastasaja teisel poolel. Kuid lühikese ajaga on Eesti naised enesetapmise suhtes L-Euroopa õdedele järele jõudnud, eriliselt Eesti iseseisvuse ajal; 35,9 juhtumist 100 meesenesetapja kohta, — igatahes õigem suhtarv kui 32,2, — on juba sagedus, mis L-Euroopas aastasaja algul harva ette tuli, kuid käesoleval ajal nähtavasti „normi“ piirides seisab: sest naisenesetapjaid oli 100 meesenesetapja kohta Inglismaal 1921 a. 33,5, Hispaanias 1920 a. — 36,8, Daanis 1920 a. — 40,3, Rootsis 1917 a. — 32,2, Soomes 1919 a. 32,8 jne.

Siiski, vähe on üldise naisenesetapjate suhtarvu kasvamise konstateerimisest. Kõigi eelpool Eesti enesetapmiste kohta selgunud asjaoludel huvitab meid loomulikult küsimus, kas on naisenesetapjate arv tõusnud igal pool ja kõigi rahvakihtide juures ühtlasi või võib siin ka erilisi kalduvusi näha. Neid küsimusi aitavad selgitada tabelid 11 ja 12.

Tab. 11. Naisenesetapjate suhtarv enesetapjate elukoha järele 1922 a.

	Enesetap. abs. arv		100 meesenesetapja kohta naisenesetapjaid
	M.	N.	
Tallinn	30	11	36,6
Narva	6	3	50,0
Tartu	9	6	66,6
Teised linnad	7	3	42,8
Maakonnad	78	24	30,8
K o k k u	130	47	36,1

Tabel näitab vahet linna ja maa vahel, ent siiski mitte liiga suurt, — nähtus, mida ka sellekohased eriuurimused L-Euroopa kohta selgitanud on (A. Wagner).

Tab. 12. Naisenesetapjate arv 100 meesenesetapja kohta Eestis 1922 a. ühisk. kihtide järele (ilma sõjaväel.).

	Enesetapjate absol. arv.		100 meeseneset. koht. naisenesetapjaid	Märkused
	M.	N.		
Põllupidajad	17	—	0,0	1 asunik
Põllutöölised	30	9	30,0	1 kalur
Tööst. ja kauband. ettev.	3	—	0,0	
Välkekaupmehed	6	—	0,0	1 kaltsukorjaja
Tehnil. person	4	—	0,0	
Kontori- ja kants. ametn. ja eraettev.	2	1	50,0	1 majateenija
Käsitöölised	17	4	23,5	
Lihttöölised	29	6	20,7	
Riigi- ja omaval. ametn.	5	2	40,0	1 politehnik
Riigi- ja omaval. teen.	2	—	0,0	
Vabakutselised harit.	1	—	0,0	
Õpilased	2	3	150,0	
Perenaised	—	12	—	
Ilma ametita	6	5	83,3	1 kapitaalset elav 1 kurjategija 1 koguk. hooleal.
Selgusetata	6	5	83,3	
Kokku	130	47	36,1	

Silmapaistev on tabelis naisenesetapjate täieline puudumine põllupidajate, kaub.-tööst. ettevõtjate, tehnilise personaali ja haritlaste rühmas, kuna see võrdlemisi kõrge on mitmet liiki tööliste, õpilaste ja ilma ametita (ühes selguset.) juures. Seletatav võib see olla asjaoluga, et viimastes rühmades ka naised suurel ulatusel meeste kõrval isetegevatena toimivad ja kõiki eluraskusi otsekohe enese õladel kannavad, kuna see esimeste juures hoopis teisiti on—naised saavad oma ülespidamist igatahes rahuldaval määral oma meestelt. Teiseks võib siin tegemist olla ka tööala märkimise selgusetusega—osa perenaisi-enesetapjaid kuulub arvatavasti niisugasti taluperenaiste kui ka teiste jõukamate kihtide perekonnaliigete hulka. Asjaolu, mis selgete tulemuste saavutamist raskendab.

Eelpool majanduslike teguri allakriipsutamise ja enesetapmiste suhtes ei ole mitte öeldud, et inimesed surma otsivad otsekohe ja ainult vaesuse pärast. Kuid vaesus on tegur, mis inimesi eestkätt sunnib alaliselt pingul olema, ennast ülemäära vaevama, tihti lootusetu, elurõõmuta meeleolu loob,—mis kõik pinnaks on konkreetsete enesetapmispõhjuste tekkimiseks. Et ka jõukatest kihtidest enesetapjaid on, näitab, et ka teised tegurid peale vaesuse inimese olemisele raskusi sünnitavad ja teda vaestega ühele seisukohale asetavad. Sest mida intensiivsemalt inimene on sunnitud eluvõitlusest osa võtma ja mida vähem temal selle juures on eeldusi, (kas materiaalseid või ideelisi) võidule pääsemiseks, seda suuremad on eluvõitlusest loobumise, s. o. enesetapmise võimalused. Peale eelpool selgitatud asjaolude tuleb see tõde kõige selgemini ilmsiks enesetapmiste vaatlemisel vanaduse ja perekondlike seisude järele.

8. Enesetapmised Eestis vanuse ja perekondlike seisude järele.

Vanuse järele märgitud enesetapjad eraisikud 1 juulist 1921 a.—31 dets. 1922 a. ja sõjaväelased 1921 ja 1922 a. jagunevad viieaastaste vanusrühmade järele järgmiselt:

Tab. 13.

	Eraisikud enesetapjad I/VII 1921—31/XII 1922		Sõjaväelased enesetap. 1921 ja 22 a. jooksul
	M.	N.	
Kuni 15 a. . .	1	—	—
15 — 20 . .	11	6	1
20 — 25 . .	25	24	13
25 — 30 . .	16	8	2
30 — 35 . .	19	7	3
35 — 40 . .	22	3	—
40 — 45 . .	6	3	1
45 — 50 . .	17	4	—
50 — 55 . .	17	5	—
55 — 60 . .	14	5	—
60 — 65 . .	13	2	—
65 — 70 . .	10	3	—
70 — 80 ja van.	12	4	—
Selgusetu	2	—	1
Kokku	185	74	21

See tabel näitab juba kindlakujuulist enesetapmise kõikumist vanuse järele, erinevalt kumbagi soo juures. Et alla 15 aastaseid enesetapjaid kõigest 1 juhtumine oli, siis jätame selle vaatluse alt välja. 15—20 aastaste enesetapjate hulgas oli meeste ülekaal naistest suhtes: 100 mehe kohta 54,5 naist, mis tuntavalt madalam on, kui eelpool antud üldine suhtarv (100 : 35,9); seletatav võib see olla sellega, et tüdrukud varem valmivad. See mõju väljendub iseäranis 20—25 aasta vanuste juures (suhe: 100 : 96), mil mõlemal sool näib olevat kõige raskem omale eluväljavaateid leida*) — majanduslikult kui ka ideeliselt ja seksuaalselt. Selle järele langeb

*) Eriliselt leiab valgustust nende aastaste enesetapmiste sagedus enesest, põhjuste selgitamise juures.

25—30 a. vahel mõlema soo juures enesetapm. sagedus, et meestel jälle tõusta kuni 40 aastani, naistel aga langeda kuni 45 a., s. o. umbes hädaohtliku vanuse kätte jõudmiseni. See kõikumine Eestis mõlema soo juures 20—40 aastani on kokkukõlas enesetapmise kõikuvusega ka teistes maades ja näib seaduspärasuse ilmet kandvat. Erineb ainult meesenesetapjate arv, 40—45 a. vahel, kuna pärastine seisukord mõlema soo juures järjest kasvavana jälle kokkukõlas on. Tõsi, absoluutsed arvud näitavad enesetapmiste kahanemist ühes vanuse kasvamisega, ent meie ei pea unustama, et vanuse tõusuga vastavates aastates inimeste koguarv tuntuvalt kahaneb. Ideaalne enesetapmiste sageduse jälgimine aastate järele nõuab suhtarvude saavutamist iga vanusastmes olevate isikute, eraldi mõlema soo arvu järele, mida aga sellekohaste andmete puudumise tõttu teha ei saa.

Vanemates aastates enesetapmiste sageduse kasvamine on väga tähelepanuväärne, sest, nii kui hiljem enesetapmise põhjusi vaadeldes näeme, mängib vanade enesetapjate juures suurt osa elutüdimus, haigused ja ka vaesus ja puudus, mis väheneva eluenergia juures kõik eluvõitlusest loobumiseks mõjuvad tegurid on. Kuid siiski on vanusastmete järele enesetapm. kõikumise reeglipärasuste selgitamiseks puht-individaalse arenemise ja eluvõitluseks kohanemistingimuste konstateerimisest vähe. On veel erilised konkreettingimused, mida silmas peame pidama: eeskätt nimelt perekondlised suhted. Üldiste perekondliste vahekordade mõju meie andmete puudumisel valgustada ei saa, küll aga sellevastu abielu mõju.

Käsitada olevad andmed võimaldavad liigitada kõiki enesetapjaid vallalisteks, abielus olevateks, leskedeks ja lahutuiks. Et aga keskelt läbi võetult iga nimetatud rühm omal enamusel teatavas vanusastmes ette tuleb, siis on vajalik abieluvuse mõju selgitamiseks enesetapmiste juures silmas pidada ka iga eelnimetatud rühma liikmete vanusastmeid. Alljärgnevas kombineeritud tab. 14. on kõik tsiviil-enesetapjad abieluvuse ja vanuse järele rühmitatud.

Tab. 14. Enesetapjate perekondline seis.

	Vallaline		Abielus		Lahutatud		Lesk		Märkimata	
	m.	n.	m.	n.	m.	n.	m.	n.	m.	n.
alla 15 a. vanad .	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15—20	11	6	—	—	—	—	—	—	—	—
20—25 *)	25	18	1	6	—	—	—	—	1	—
25—30 *)	14	5	3	3	—	—	—	—	—	—
30—35	10	3	7	3	—	—	1	1	1	—
35—40	8	—	14	3	—	—	—	—	—	—
40—45	—	—	5	3	—	—	1	—	—	—
45—50	3	—	11	2	—	—	2	2	1	—
50—55	6	1	11	4	—	—	—	—	—	—
55—60	4	1	9	1	—	—	1	3	—	—
60—65	2	1	10	—	—	—	1	1	—	—
65—70	—	—	6	2	1	—	3	1	—	—
70 ja vanemad .	2	2	4	—	—	—	6	2	—	—
märkimata	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Kokku:	87	37	82	27	1	—	15	10	3	—

Arvud peegeldavad juba eriuurimistes konstateeritud tõsiasja, et abielu enesetapmiste peale tuntavalt vähendavana mõjub, eriliselt meeste suhtes, ja vastupidi leseks jäämine enesetapmist eriliselt tõstab. Väga huvitav on vallaliste enesetapjate arvuline kõikumine toodud tabelis. Nende hulka kuuluvad loomulikult kõik enesetapjad vanaduses, mil abieluline harva ette tuleb, s. o. kuni 20 aastani, — ja ülekaalulval määral 20—30 aastaste seas, iseäranis meeste juures, kus ka abieluline palju harvemini ette tuleb, kui naiste juures. Peale 30 a. vanuste vallaliste juures väheneb enesetapmine järjest, suurel määral muidugi sellevanuste vallaliste inimeste arvu vähenemise tõttu, kuid siiski, nähtavasti, ka muil põhjusil; sest raske on lugeda täiesti juhuseks, — kas väiksete arvude kõikuvuse või vastavas vanaduses vallaliste inimeste täielise puudumise tõttu, — et 40—45 a. vanapoiste ja 35—50 a. vanatüdrukute hulgas ühtegi

*) 20—30 a. hulgas on 3 sõjav. sattunud, keda nende perekondluse teadmatus tõttu võimata on kõrvaldada.

enesetapmist ette ei tulnud. Seda enam, et hilisemais vanadustes vanapoiste ja -tüdrukute enesetapmine silmnähtavalt tõuseb.

Kuigi L-Euroopas kogutud suurearvuliste andmete najal selgub vallaliste enesetapjate kasvamine ühes vanusega, on ka sääil märgatavad mõningad Eesti andmetele vastavad kõikumised. Nii leiame Rootsisis 1901—1907 vahel, et 100.000 vallalise kohta oli vallalisi enesetapjaid: 25—30 a. vanuseid, —s. o. 5 aastases rühmas—mehi 32,2 ja naised 7,5, 30—40 a., s. o. 10 a. rühmas aga mehi 57,2 ja naised 8,5, mis teeb pooleks jagatult: mehi 28,6 ja naised 4,2. Samuti huvitav on Daani arvustik, kus 100.000 vallalise kohta oli vallalisi enesetapjaid:

Tab. 15.

Vanusaste	Mehi	Naisi
20 — 25	28	12
25 — 30	47	11
30 — 35	69	13
35 — 40	77	11
40 — 45	115	29
45 — 50	121	34
50 — 55	148	40
55 — 60	186	16
60 — 65	110	15
65 — 70	106	23
70 — 75	114	33
75 — 80	—	47

Toodud tabelis vallaliste naisenesetapjate arvu langemine 35—40 a. vanuste juures, samuti ka 55—65 a. juures ning vallaliste meesenesetapjate arvu langemine 65—70 a. juures lubab väidata, et ka Eesti vallaliste enesetapjate arvu kõikumine vanadusastete järele teatava seaduspärasuse väljendus võib olla. Et abielus naisenesetapjate arv Eestis, võrreldes mees-tega, palju suurema arvuga algab, on seletatav naiste varasema abiellumisega; samuti teenib tähelepanu abielus naisenesetapjate puudumine kõrges vanaduses. Põhjalikumalt aga, nagu öeldud, perekondluse mõju enesetapmistele päle Eestis suhtarvude puudumisel jälgida ei saa, iseäranis aga lahutatute ja leskede suhtes. Kuid tab. 14. aset leidnud arvud näivad üldiselt täiesti vastavad olevat väitele leskede erilise kalduvusest enesetapmiseks.

9. Enesetapjate rühmitus hariduse järele.

Juba eelpool näitasime hariduse ja kultuurilise arenemise mõju selgitamise tähtsust enesetapmistele sageduse küsimuses. Et haridus ja kultuuriline arenemine enesetapmist soodustavad, on väljaspool igasugust kahtlust, kui silmas peame enesetapmistele sagedust üksikutes riikides ja vastavalt nende üldkultuurilist arenemisastet.

Kultuurilise arenemise mõju enesetapmistele sageduse peale selgitab meile suurel määral enesetapmistele ühiskondlike tegurite jälgimine. Siin aga on vajalik vaadata, kuidas mõjub enesetapmistele peale otsekohene hariduse omandamine. Tõsi, enesetapjate tõelist vaimlist arenemist kindlaks teha on raske, ja sellepärast peame piirduma nende ametliku hariduse vaatlemisega, mis ainult piiratud määral üldist vaimlist arenemist peegeldab.

Käsitatava poolteise aasta jooksul Eestis enese elu võtjad jagunevad haridusliselt järgmiselt:

Tab. 16.

	Absoluutne arv		‰ ‰	
	M.	N.	M.	N.
Kõrgem haridus	4	—	2,1	—
Keskkooli "	15	18	8,0	24,4
Alg- "	157	46	83,6	62,1
Kirjaoskamata	4	8	2,1	10,8
Märkimata	8	2	4,2	2,7
	188 *)	74	100,0	100,0

*) Teiste hulgas on ka kolm sõjaväelast. Teiste sõjaväelaste kohta puuduvad andmed hariduse üle.

Täpseks haridusmõju hindamiseks on jällegi vajalikud arvud kogu rahva jaotusest hariduse järele, aga need puuduvad kahjuks praegu. Kuid, kui silmas peame, et kõrgema hariduse omajaid meesenesetapjaid 2,1⁰/₀, keskkhariduse omajaid koguni 8,0⁰/₀, mis kokku 10,1⁰/₀ kõrgist meesenesetapjatest teeb, siis näib see vastavat hariduse enesetapmist tõstva mõju väitele.

Ainult mõne asjaolu peale on tab. 16 juures veel vaja tähelepanu juhtida; need on: kõrgema haridusega naisenesetapjate puudumine, siis keskkharidusega ja eriti kirjaoskamata naisenesetapjate ülekaal vastava haridusega meesenesetapjatest. Loodetavasti leiame nendele nähtustele selgituse jällegi vastava haridusega rahva arvu selgitamisest, sest kõrgema haridusega naised on meil veel tõesti väga vähe, kuna vastupidised rühmad, eeskätt naiste juures, ülekaalus on.

Tab. 17. Enesetapjate jaotus usu järele.

	Enesetap. absoluut. arv			0/0 0/0		
	M.	N.	Kokku	M.	N.	Kokku
Luth. usulisi	159	62	221	84,6	88,8	84,2
Greeka õigeusul.	23	12	35	12,2	16,2	13,4
Juudiusulisi	1	—	1	0,5	—	0,4
Lahkusulisi	2	—	2	1,1	—	0,8
Märkimata	3	—	3	1,6	—	1,2
	188	74	262	100,0	100,0	100,0

Mis toodud tabelis silma paistab, on gr. õigeusuliste naisenesetapjate prots. kõrgus; luth. usul. naisenesetapjaid on 39,0 ja gr. õigeusulisi 52,2 100 vastavusulise meesenesetapja kohta. Et tavaliselt naised usklikumad, kui mehed, ja usulikkuse enesetapmisi vähendav mõju üldiselt väljaspool kahtlust on, nii kui see ka lahkusuliste juures ilmsiks tuleb, siis nõuab osutatud nähtus erilist selgitust, mida aga siin andmete puudusel võimata on anda.

11. Eesti enesetapjate jagunemine rahvuse järele.

Et rahvuste kohta Eestis enam-vähem ligidased andmed käsitada on, siis võime siin juba suhtarvusiid saavutada ja enesetapmiste sagedust üksikute rahvuste juures valgustada, — kuigi muulaste väikene protsent enesetapmiste väikse koguarvu juures saavutatud tulemuste väärtust alandab.

Tab. 18. Enesetapjad Eestis rahvuste järele 1922 a.

Rahvused	Enesetapjate abs. arv			1000 inimese kohta kokku
	M.	N.	Kokku.	
Eestlased	118	37	155	15,4
Venelased	7	5	12	18,0
Sakslased	5	3	8	40,0
Muud rahvused	3	2	5	23,2
Kokku	133 *)	47	180	16,2

Muulaste seas on suhteliselt rohkem enesetapmisi, kui eestlaste seas, — vähesel määral venelaste, kõige rohkem aga sakslaste juures. See pilt oleneb muidugi suurel määral sellest, kui palju kedagi muulastest linnas või maal elab, sest, nii kui eelpool nägime oli enesetapmiste sagedus suuremates Eesti linnades 30 juhtumise ümber 100.000 inimese kohta. Et kõigist muu-

*) Selles arvus on 2 sõjaväelast teadmata rahvusest, mispärast keskmine 100.000 elaniku kohta kõrgem on kui tab. 1.

lastest linnades elab: venelasi umbes 28,5^o/_o, sakslasi aga 84,5^o/_o ja teisi 67,5^o/_o, siis on tabeli arvud osalt mõistetavad. Kuid sakslaste-enesetapjate protsent, mis tuntavalt üle linnaelanikkude-enesetapjate maksimaalarvu tõuseb, osutab erilist põhjust. Ja meie ei eksi vist mitte, kui selleks loeme paljude sakslaste—linnaelanikkude rasket majanduslist seisukorda viimastel aastatel ja erilist seda rõhutatud meeoleolu, mis nende seas valitseb.

12. Enesetapmised Eestis aastaegade ja nädalapäevade järele.

Enesetapmiste sageduse erinevus aastaegade, nädalapäevade ja kuude järele moodustab erikirjanduses tähtsa probleemi; iseäranis huvitab uurijaid just erinevus kuude järele, mis veel lahendajaid ootab. Üldiselt on igalpool konstateeritud, et suvel, eestkätt just kevade tulekuga (märtsist maini) enesetapmiste sagedus tuntavalt tõuseb. On siin tegemist otsekohe soojuse ehk õigem kliima mõjudega, või pikemate päevade tõttu suurema ühiskondlise elutegevuse, või koguni kevadel erilisel esiletungiva seksuaalsuse mõjuga, jäägu praegu lahtiseks; kuid üks on kindel, et kevade tulekuga inimesed ühes kõige loodusega intensiivsemalt elavad, enam tundelikud ja kärsitumad on ja nii igapidi kergemini sisemistele konfliktidele alluvad, mille tagajärjeks enesetapmine võib olla. Kui konstateeritakse, et ühes kevade tulekuga ka vaimuhaiguste sagedus ning ühes sellega vaimuhaiguste tõttu enesetapmiste arv suureneb, siis on ka see kokkukõlas öelduga, sest et vaimuhaigused suurel määral neistsamust allikaist võrsuvad, kui enesetapmisedki.

Enesetapmisi Eestis 1922 a. kuude järele, seotises soo ja vanusliste rühmitustega, iseloomustab alljärgnev tabel.

Tab. 19. Enesetapmised vanuse ja soo järele üksikutel kuudel.

Kuud	Alla 15 a.		15—20		20—25		25—30		30—40		40—50		50—60		60—70		70 ja üle selle		Märkimata vanad.		Kokku		Üldse	
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.		
	Jaanuvar . .	—	—	1	1	2	2	1	1	—	—	3	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—		9
Veebruar . .	—	—	—	2	2	—	2	—	3	—	—	1	3	—	—	—	—	1	—	—	—	10	4	14
Märts . . .	—	—	1	2	—	1	—	—	—	—	—	1	5	1	—	—	1	1	—	—	—	7	6	13
Aprill . . .	—	—	—	—	1	1	—	1	3	—	3	—	—	1	2	—	2	—	—	—	—	11	3	14
Mai	—	—	—	—	2	3	3	1	7	—	3	1	4	—	3	—	—	—	—	—	—	22	5	27
Juuni . . .	—	—	1	1	3	1	2	—	2	—	3	—	1	1	4	—	1	—	—	—	—	17	3	20
Juuli . . .	1	—	1	—	2	1	—	—	2	1	—	1	1	1	2	—	1	—	—	—	—	10	4	14
August . . .	—	—	2	—	1	—	—	—	2	1	1	—	—	1	3	1	—	—	1	—	—	10	3	13
September .	—	—	1	—	1	2	—	1	3	1	1	—	2	1	1	—	1	—	—	—	—	10	5	15
Oktoober . .	—	—	1	—	1	3	2	—	2	1	—	1	2	—	1	1	—	—	—	—	—	9	6	15
November . .	—	—	—	—	3	1	1	1	1	—	—	1	1	1	2	—	1	—	—	—	—	9	4	13
Detsember .	—	—	—	—	1	1	—	1	2	—	1	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	7	2	9
Kokku:	1	—	8	6	19	16	11	6	27	4	15	6	22	7	19	2	8	2	1	—	—	131	49	180*)

Toodud tabeli puuduseks on vähene enesetapjate üldarv, mis vanusrühmadele aastaegade suhtes juhusliku ilme annab. Kuid siiski võime mõndagi huvitavat tähele panna. Kuni 20 aasta vanuste enesetapjate juures ei näi kevade mingsugust erilist mõju avaldanud olevat, kuna see 20 a. ja vanemate, eriti just meeste juures selgesti silma paistab. Iseäranis üllatav on suve mõju üle 60 a. vanade meesenesetapjate juures. Vastavalt öeldule näeme ka kõigi vanusrühmade kokkuvõttest, et meesenesetapjate juures soojade kuude mõju, nii kui kõrgema enesetapmiste arvuga maades, seaduspärasena esineb, kuna naiste juures kõikumisi märgata on.

*) Selles arvus ka 2 sõjaväelast.

Mis aga selle juures tähelepanu väärrib, on see, et naisenesetapjate arvu kõikumine kahe aastaaja, kevade ja sügise ümber koondub. Sellepärast kujuneb kõigi enesetapjate arvustik kuude järele ka kahe kõrguspunktiga—suurem kevadel (mais-juunis) ja väiksem sügisel (septembris-oktoobris). Veerandaastate järele kujuneb 1922 a. enesetapjate arv järgmiselt: I v. 40, II v. 61, III v. 42 ja IV v. 37, mis näitab, et Eestis kevadkuudel enesetapmine talvekuudest enam kui viiekümne protsendi võrra kõrgem on. Et sarnane suur vahe mitte üksnes karedail põhjamaadel, vaid ka lõunas, näit. Itaalias, ja pehme merekliimaga Daanis ette tuleb, siis võib küll arvata, et siin mitte otsekohe temperatuurivahega tegemist pole, vaid suve kaudse mõjuga.

Nüüd vaatame, kuidas jagunevad enesetapmised Eestis nädalapäevade järele. Kuigi midu päevad kõik sarnased, on inimeste ühiskondlikud korraldused ja harjumused nad väga erinevateks teinud—inimese elu kõigub 7-päevases rütmis, mille juures puhkepäev kordumise murdepunktiks on. Sellepärast on väga huvitav jälgida, kuidas mõjub nädaline eluringkäik sarnase elulise nähtuse peale, kui enesetapmine.

Sellest seisukohast ettevõetud eriuurimised näitavad, et jällegi peaaegu seaduspärase järjekindlusega niihästi mees- kui naisenesetapjate arv kõige suurem on nädala algul pärast puhkepäeva. On siin tegemist üksnes murranguga, mida läbi elada tuleb üle minnes puhkepäeva ülevmeelolust argipäeva eluraskustesse ja muredesse, või mõjub puhkepäev rasketes majanduslistes tingimustes elavatele inimestele oma erakorraliste kuludega seisukorda raskendavana. jäägu siin lahtiseks.

1 juulist 1921—31 detsembrini 1922 a. Eestis ettetulnud enesetapmistest on päev üles märgitud 258 juhtumise kohta. Neid soo ja koha järele rühmitades saame järgmise tabeli:

Tab. 20. Enesetapmised nädalapäevade järele.

Nädalapäevad	L i n n a d e s			M a a l			K o k k u		
	M.	N.	Kokku	M.	N.	Kokku	M.	N.	Kokku
Esmaspäev.	12	8	20	17	2	19	29	10	39
Teisipäev	12	8	20	13	9	22	25	17	42
Kolmapäev	13	5	18	10	2	12	23	7	30
Neljapäev	14	4	18	12	5	17	26	9	35
Reede	7	6	13	19	7	26	26	13	39
Laupäev	14	1	15	16	8	24	30	9	39
Pühapäev	10	4	14	15	5	20	25	9	34

Saadud pilt pole kaugeltki sarnane, kui oleme harjunud nägema L.-Euroopa riikide enesetapjate arvustikus. Tõsi, üldises kokkuvõttes on teisipäevane enesetapjate arv nädala jooksul kõige suurem, kuid mitte palju, ja päälegi ei ole enesetapjate arvu langemine nädala kestes sugugi järjekindel—reedel-laupäeval on see sama kõrge kui esmaspäeval. Üksikasjalisemalt vaadeldes näeme aga, et nädala algusel kõrgem enesetapjate arv ainult naiste, eestkätt just linnas elavate juures täiel määral ilmsiks tuleb, kuna meesenesetapjate arv palju kõikumavam on. Tõsi, suur osa sellest nähtusest langeb nähtavasti väikeste arvude juhulikkuse arvele, kuid võimata pole ka, et kõne all olev seduspärasus eestkätt just linnaelanikkude kohta maksev on, nii kui see toodud tabelis ilmsiks näib tulevat.

13. Enesetapmiste põhjused.

Kuivõrd tähtis on jõuda selgusele enesetapmiste põhjuste kohta, sedavõrd raske on see. Ei ole mingit võimalust otsekohe ühe ehk teise enesetapja kohta ütelda, mis ajas teda enesetapmisele: ei kadunu enese ega teiste lähedaste väljendused võimalda seda. Asi seisab selles, et enese elu võtmise tõsised põhjused väga keerulised ja kaudsed võivad olla ja enamasti ka on, mida selgitada võib teataval määral üksiku isiku suhtes ainult üksikasjalise biograafilise jälgimise, hulkade suhtes aga masseliste arvude abil eriuurimine. Tavalikult aga kujuneb asi nii, et iga üksiku enesetapmise põhjusena esineb kõige lähem, tihti juhuslik asjaolu, mis,

kuigi teatavat osa sündmuse tekitamises etendab, seks sugugi mitte küllaldane ei ole. Siiski, vaatamata sellepeale, peetakse sarnaste lähemate juhuslikult märgitud põhjuste, ehk nagu neid nimetatakse, motiivide või ajede vaatlemist ülitähtsaks, sest see võimaldab ikkagi pilku heita enesetapja eluvõitlusse ja seega lähemale astuda nähtuse selgitamisele.

Enesetapmise ajede statistika nõuab kõige suuremat ettevaatust ja peab võimaldama orienteerimist, kas on registreeritud ajed tõelised sündmuse eeldused või ainult arvatavad. Kahjuks ei võimalda käsitada olev materjaal sarnast selgitust enesetapmiste suhtes Eestis mitte; vaid meie peame võtma toodud andmeid nii, nagu nad meile esinevad registreerimislehtedel, ja võime katset teha nende kaudu valgustada küsimusi, mis eelpool tarvilikku selgitust ei leidnud, ainult tingimisi.

1 juulist 1921—31 dets. 1922 a. Eestis ettetulnud enesetapjate eluvõtmise motiivide kohta võimaldab ülevaadet järgmine tabel.

Tab. 21. Enesetapmise põhjused.

	Enesetapjate absoluut arv*)			% ^o % ^o		
	M.	N.	Kokku	M.	N.	Kokku
Kehaline haigus	24	5	29	13,0	6,8	11,2
Närvi- ja vaimuhaigus.	27	23	50	14,6	31,1	19,2
Liigjoomine ja jooanud olek	37	—	37	20,0	—	14,2
Vilets. majand. seisukord	6	2	8	3,2	2,7	3,0
Hingeline vapustus						
„ varanduse kaotuse puhul	4	—	4	2,2	—	1,5
„ muil juhtumistel	1	—	1	0,5	—	0,4
Kartus ja häbi.						
„ kuriteo pärast vastutusele võtm. eest	9	2	11	4,8	2,7	4,2
„ muil juhtumistel	—	2	2	—	2,7	0,8
Õnnetu armastus	10	9	19	5,4	12,2	7,3
Perekondlised põhjused	15	6	21	8,1	8,1	8,1
Kangekaelsus	—	2	2	—	2,7	0,8
Ushullustus	1	1	2	0,5	1,3	0,8
Elutüdimus	15	10	25	8,1	13,5	9,6
Teadmata	36	12	48	19,5	16,2	18,5
Kokku:	185*)	74	259*)	100	100	100

Seda tabelit vaadeldes peame konstateerima, et osa ajesisid, nagu õnnetu armastus, hingeline vapustus, ushullustus, kui nad mitte oletused ei ole, lähemateks enesetapmise põhjusteks võivad olla, — kuigi selle juures silmas peame pidama, et iga enesetapja isiku juures sarnaseks katastroofiliseks mõjumiseks juba teatavad eeldused peavad leiduma. Teised ajed, nagu haigused, joomine, karistuse kartus, perekondlised põhjused jne. on juba kaudsema iseloomuga ja jätavad enesetapmise põhjuste otsimiseks suurema, kuigi ebamäärasema vabaduse.

Võrdlemisi suure protsendi enesetapmiste kohta puuduvad meil igasugused võimalused ajede selgitamiseks; ent see osa, mille kohta orienteerumine võimalik, pakub palju huvitavat. Kõige pealt peame tunnistama silmapaisvat vastolu käesolevate ajede andmete ja nende tulemuste vahel, mida saavutasime enesetapjate vaatlemisel elukoha, elukutse ja varanduslise seisuga järele: nimelt, toodud tabelis esineb väga väikesel määral vilets majandusline seisukord enesetapm. ajena. Kuid see ei vähenda selle teguri mõju, mis võib olla kaudne. Suurel protsendimääral esinev kehaline ja vaimline haigus, joomine, kuritegevus, perekondl. vastolud ja osalt ka elutüdimus tekivad ikka kõige soodsamini just ainelise puuduse pinnal, mis teataval määral selgub ka allpool ajede vaatlemisel enesetapjate elukutse järele.

Teiste maade enesetapmise motiividega võrreldes, võib Eesti kohta iseloomustavaks pidada, et üldises enesetapjate arvus haiguste, eriti vaimuhaiguste protsent palju väiksem on.

*) Ilma sõjaväelasteta.

Kuna vaimuhaigus enesetapm. ajena möödunud aastasaja viimasel veerandil Saksamaal, Prantsusmaal, Itaalias jne. 35% ümber kõikus ja käesoleva aastasaja algul koguni tõsis, esineb see Eestis kõigest 20% ümber. Selle vastu aga on Eesti enesetapjate juures suur elutüdimuse protsent. Samuti on võrdlemisi suur õnnetu armastuse ja perekondliste lahkelide protsent. Kui suurel määral nende motiivide esiletõstmises läbielatud sõja- ja revolutsioonijad mõjuvad on, on andmete puudusel raske selgitada, kuid fakt iseenesest olgu allakriipsutatud.

Eriiselt tähelepanu vääriline on aga alkoholi osa Eesti enesetapjate juures. Sarnasel protsendimääral leiame alkoholi harva enesetapmise motiivide seas. Kuid ka see, et naiste seas mitte ühegi juures alkoholi enesetapmise ajena ei nimetata, teenib allakriipsutamist. Tõsi, joomatõbi on igalpool eestkätt meeste pahe, kuid siiski oli näit. Daanis möödunud aastasaja lõpul 15—17% meesenesetapjate juures 2,5—5% naisenesetapjaid tema olvrivid.

Jättes lugeja jälgida sugude erinevust enesetapmise ajede suhtes, vaatame, missuguses rippuvuses on ajed enesetapja asukohaga. Et siin eraldi kõne alla võivad tulla kolm suuremat linna—Tallinn, Tartu ja Narva—ning vahekord linna ja maa vahel, siis anname ülevaate saamiseks järgmise protsentides arvatud tabeli.

Tab. 22. Enesetapmise sagedus protsentides linnades ja maal ajede järele.

	L i n n a d					Maakonnad
	Tallinn	Tartu	Narva	Muud linnad	Linnad kokku	
Kehaline haigus	4,9	9,5	18,7	10,0	8,5	12,7
Närvi- ja vaimuhaigus.	8,2	28,5	12,5	—	11,0	26,2
Liigjoomine ja joob. olek.	19,7	4,8	18,7	20,0	17,0	12,2
Vilets majand. seisukord	3,3	4,8	12,5	—	4,2	2,1
Hingeline vapustus:						
Varand. kaotuse puhul	1,6	—	—	—	0,9	2,1
Muil juhtumistel	—	—	—	—	—	0,7
Kartus ja häbi:						
Kuriteo eest. vastut. võtm.	1,6	—	—	20,0	4,2	4,3
Muil juhtumistel	1,6	—	—	—	0,9	0,7
Õnnetu armastus	8,2	—	12,5	5,0	6,8	7,8
Perekondl. põhjused	11,5	4,8	18,7	5,0	10,2	6,4
Kangekaelsus	1,6	—	—	—	0,9	0,7
Ushullustus	—	—	—	—	—	1,4
Elutüdimus	13,1	9,5	6,4	15,0	11,8	8,5
Teadmata	24,7	38,1	—	25,0	23,6	14,2
	100	100	100	100	100	100

Kuna maal esimesel kohal on haigused ja ette tuleb ushullustus, on linnades esimesel kohal liigjoomine, võrreldes maaga kahekordses arvus vilets majand. seisukord, ning silmapaistval kohal perekondlised põhjused ja elutüdimus. Tõsi, see võrdlus ei ole täpne, sest et teadmata ajede protsent linnas palju suurem on kui maal. Kuid siiski tundub, et saadud tulemustel tõsiolude tabavus ei puudu.

Ajede vahekordi üksikutes linnarühmitustes vaadeldes paistab silma, et kõige puhtamal kujul väljendab üldist linnade pilti Tallinn, kus esimesel kohal seisab liigjoomine, siis elutüdimus ja perekondlised põhjused, kuna haigused võrdlemisi väikeses protsendis esinevad. Tallinnale järgneb Narva, kus liigjoomise kõrval silmapaistval kohal on haigused, iseäranis kehalised, siis samuti suured on vilets. majand. seisukord ja perekondlised põhjused. Ka väike-linnad ei jää teistest taha liigjoomise ja elutüdimuse poolest. Ainult Tartu näib iserada käivat, — kui siin saadud arvude peale pole mõjunud suur teadmata ajede protsent, — sest tervelt 28,5% enesetapjate juures on tegemist närvi- ja vaimuhaigusega, kuna selle vastu liigjoomine väikeses protsendina esineb.

Elukoha järele enesetapmise ajede eristumise pilti täiendab eristumine enesetapjate tööala järele, nii kui näitavad alljärgnevad tabelid.

Tab. 23. Enesetapmise põhjused tööala järele.

Enesetapmise motiivid	Talupidajad	Tööl. ja kalam.	Tööst. ja kaub.	Väikekaupm.	Tehnil. person.	Kont. ja kants.	Käsitöölised	Lihitöölised	Riigi- ja omav.	Riigi- ja omav.	Vabakutselised	Õpilased	Perenaised	Ilma ametita	Selgusetu
	omanik.	ettev.	teen.	ametr.	ametr.	ametr.	ametr.	ametr.	ametr.	ametr.	ametr.	ametr.	ametr.	ametr.	ametr.
(abs. arvudes)															
Kehal. haigus	6	6	—	1	—	1	1	6	1	—	—	1	1	4	—
Närvi- ja vaimuhaig.	7	12	2	1	1	—	4	4	—	—	—	2	11	4	3
Liigjoom. ja purjus olek.	3	4	—	2	3	—	10	10	—	—	1	—	—	2	3
Vilets majand. seisukord	—	2	—	—	—	1	1	1	1	—	—	—	—	2	—
Hingel. vapust. varanduse kaotusel	1	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Muil juhtumistel	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kartus ja häbi kuritöö pärast vastut. võtm.	2	1	—	1	—	—	3	—	2	—	1	—	—	1	1
Muil juhtumistel	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Õnnetu armast.	—	6	—	—	—	2	2	5	5	—	—	—	1	1	2
Perekondl. põhjused	—	4	—	1	—	—	3	5	1	2	—	—	2	1	2
Kangekaelsus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—
Ushullustus	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—
Elutüdimus	2	5	1	1	1	2	1	4	2	—	—	—	—	2	1
Teadmata	—	11	—	3	—	—	8	13	4	—	1	3	1	1	3
Kokku	21	56	3	11	5	6	33	43	16	3	3	7	19	19	14

Suhtarvudes.

Kehaline haigus	28,5	10,7	—	9,1	—	16,6	3,0	14,0	6,3	—	—	14,3	5,2	21,0	—
Närvi-, vaimuhaigus	33,4	21,5	66,7	9,1	20,0	—	12,1	9,3	—	—	—	28,6	58,1	21,0	21,4
Liigjoom. ja purjus olek	14,3	7,1	—	18,1	60,0	—	30,3	23,3	—	—	33,3	—	—	10,5	14,3
Vil. maj. seisukord	—	3,6	—	—	—	16,6	3,0	2,3	6,3	—	—	—	—	10,5	—
Hingel. vapustus:															
Varand. kaotuse puhul	4,8	1,8	—	9,1	—	—	—	—	—	33,3	—	—	—	—	—
Muil juhtumistel	—	1,8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kartus ja häbi:															
Kurit. pärast vastut. võtm.	9,5	1,8	—	9,1	—	—	9,1	—	12,5	—	33,1	—	—	5,3	7,1
Muil juhtumistel	—	1,8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Õnnetu armastus	—	10,7	—	—	—	33,4	6,1	—	31,1	—	—	—	5,2	5,3	14,3
Perek. põhjused	—	7,1	—	9,1	—	—	9,1	11,6	6,3	66,7	—	—	10,5	5,3	14,3
Kangekaelsus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14,3	—	5,3	—
Ushullustus	—	3,6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Elutüdimus	9,5	8,9	33,3	9,1	20,0	33,4	3,0	9,3	12,5	—	—	—	—	10,5	7,1
Teadmata	—	19,6	—	27,3	—	—	24,3	30,2	25,0	—	33,4	42,8	5,2	5,3	21,5
Kokku	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Eelpool ilmsiks tulnud maa enesetapmiste ajede iseloom peegeldub täiel määral ka talupidajate ja põllutöölise juures—esimesel kohal on haigused, eeskätt vaimu- ja närvihaigu-

sed, teisel kohal põllupidajatel liigjoomine, põllutöölistel aga elutüdimus, mis viimased linnaelanikkudele lähemale viib. Tööstus- ja kaubandusettevõtte pidajate juures on iseloomulikult konstateeritud kahte liiki ajesisid—närvi- ja vaimuhaigused ja elutüdimus, kuna väikekaupmeeste juures ilmsiks tuleb suurem mitmekesisus liigjoomisega esimesel kohal. Tehnilise personaali juures on ka eestkätt liigjoomisega tegemist, nii kui seda võime konstateerida käsi- ja lihttöölaliste juures. Et liigjoomine enesetapmise ajena nii silmapaistval kohal seisab just tööliste seas, siis peab selleks erilise põhjus olema. Seda leida ja selgitada olgu eriuurimuse aineks asjast huvitatuile; siin aga tähendaksime, et joomisajade uurimine äärmiselt vajalik täiendus on enesetapmise tõsiste põhjuste selgitamisel. Sarnane uurimus selgitaks joomispahe ühiskondlisi tingimusi, mis väga ühtlased on enesetapmise omadega. Võibki ju paljude joodikute suhtes joomist isesuguseks enesetapmise vormiks lugeda, sest tihti juuakse, et põgeneda reaalsest elukibedustest. Et rasked elutingimused ühes joomisega ka perekondlist elu rikuvad, siis on loomulik leida tööliste juures enesetapmise ajena silmapaistval kohal ka perekondlisi põhjusi. Riigi- ja omaval. ametnikkude juures domineerib huvitavalt õnnetu armastus, samuti ka teataval määral kants.- ja kontori ametnikkude juures — millele seletuse leidmine raske näib olevat. — Ülejäänud rühmitustest on vajalik veel peatada õpilaste ja perenaiste juures, sest mõlemil seisab silmapaistval kohal närvi- ja vaimuhaigus, mis väga sümptomaatiline on. Peale närvide esineb perenaiste juures teisel kohal usuhullustus, mis ka üldiselt närvidega on seotud. Õpilaste juures on aga veel nimetatud kangekaelsus, — omapärane enesetapja vanemate ehk sugulaste seletus, mis igatahes katastroofi tõsiseid ajesisid kas teadlikult või arusaamise puudusel varjab.

Eraldi teistest avaldame sõjaväelaste enesetapmiste ajade tabeli, mis sisaldab andmeid kahe, 1921 ja 1922 a. kohta. Kuid need on veel puudulikud, kui tsiviil-enesetapjate andmed, sest enam kui poole kohta on põhjused teadmata. Sellepärast ei peata meie pikemalt tabeli vaatlemise juures.

Tab. 24. Sõjaväelaste enesetapmise põhjused.

Meelesegadus	9
Õnnetu armastus	1
Karistuse kartus vastuhakkamise eest	2
Varguse ja kroonuvara raiskamise eest	3
Rahaline kitsikus tehtud võlgade tõttu	1
Teadmata põhjusel	12
	21

14. Enesetapmise täidesaatmise viisid.

Et iga enesetapmine tingitud on inimese iseduse laadi ja elukäiku moodustavatest teguritest, siis on loomulik, et ka enesetapmise viisid väga erinevad, kuid ka teatavaid rühmalisi kalduvusi ilmutavad. Mitmed viisid, näit. eneseuputamine, on rippuv koguni välistest põhjustest, aastaegadest, sellepärast peab vaatluse alla võtma andmed tervete aastate järele ja võimalikult kuude viisi jaotatult. Samuti võib jälgida enesetapmise viisi enesetapjate soo, vanaduse ja asukoha järele, mis kõik teatavaid erinevusi esile võib tuua. Et meil aga käsitada on ainult ühe terve aasta (1922) andmed, mis oma arvu poolest üksikasjaliseks uurimiseks puudulikkudena tunduvad ja enesetapmise viisi küsimus ise rohkem teoreetilise tähendusega on, siis piirdume siin enesetapmise viiside vaatlusega ainult sugude järele maal ja linnades.

Tab. 25. Enesetapmise viisid.

	Arvudes									‰ ‰								
	Linnades			Maal			Kõiki kokku	Linnades			Maal			Linnades ja maal kokku				
	M.	N.	Kokku	M.	N.	Kokku		M.	N.	Kokku	M.	N.	Kokku	M.	N.	Kokku		
Poomine.	28	7	35	48	11	59	94	52,8	30,5	46,0	60,0	45,9	56,8	57,1	38,4	52,2		
Mahalaskmine . . .	12	4	16	23	4	27	43	22,6	17,4	21,1	28,7	16,7	25,9	26,3	17,0	23,9		
Terariist. tapmine	2	1	3	—	1	1	4	3,8	4,3	3,9	—	4,2	1,0	1,5	4,2	2,2		
Uputamine	3	1	4	4	3	7	11	5,7	4,3	5,3	5,0	12,3	6,7	5,3	8,5	6,1		
Kihvtitamine . . .	5	8	13	3	4	7	20	9,4	34,9	17,1	3,7	16,7	6,7	6,0	25,6	11,1		
Rongi alla heitmine	3	2	5	1	—	1	6	5,7	8,6	6,6	1,3	—	1,0	3,0	4,2	3,4		
Märkimata	—	—	—	1	1	2	2	—	—	—	1,3	4,2	1,9	0,8	2,1	1,1		
Kokku:	53	23	76	80	24	104	180	100	100	100	100	100	100	100	100	100		

Selgub, et enesetapmise viisidest Eestis esimesel kohal on poomine, teisel—mahalaskmine, kolmandal — kihvtitamine, ja uputamine — neljandale kohale on jäänud, kuna teistes L-Euroopa riikides aastasaja pöörangul, välja arvatud Itaalia (kus teisel kohal mahalaskmine ja kolmandal uputamine oli), teisel kohal seisis uputamine, kolmandal mahalaskmine ja kihvtitamine väga väikse ‰ moodustab. Oleks huvitav selgusele jõuda, millest on tingitud Eestis kõrge mahalaskmise ja kihvtitamise protsent. Sugude järele vaadates selgub, et kihvtitamine eeskätt naiste juures ilmsiks tuleb, nii kui see ka mujal konstateeritav on, kuid Eestis siiski väga kõrgel protsendimääral. Ka uputamine ja terariista tarvitamine tuleb naiste juures sagedamini ette, kuna jälle poomine ja mahalaskmine enim meeste enesetapmise viis näib olevat. Kuid selle juures on jällegi huvitav konstateerida, et meesmahalaskjate ülekaal naistest Eestis palju väiksem on kui mujal, ja samuti uputamise juures naiste ülekaal meestest. Näib, kui oleks Eesti naised mehelikumad enesetapmise vahendi valikul, kui nende L-Euroopa õed.

Vaadeldes linna ja maa vahetust, näeme, et maal enam kui linnas on tarvitatud poomist, mahalaskmist ja ka uputamist, kuna linnas sellevastu palju sagedam on terariista ja kihvti tarvitamine ning rongi alla heitmine. Iseäranis on huvitav vaadelda, kuidas linna ja maa erinevused sugude juures ilmsiks tulevad. Sagedasem poomine maal tuleb ilmsiks rohkem naiste juures, kuna mahalaskmine aga jälle meeste juures. Uputamise juures on vahetust vastupidine—linnas on ülekaal meeste, maal aga naiste pool, kihvtitamine on maal ka naiste juures suuremas ülekaalus kui linnas; kuna rongi alla heitmist maal naiste seas käsitataval aastal sugugi pole ette tulnud, on linnades rongi alla heitvaid naisi rohkem kui mehi.

H. Reiman.

LE SUICIDE EN ESTONIE.

Pour la statistique des suicides en Estonie nous disposons de données à partir de 1863. De 1863 à 1897 ces données sont fragmentaires; à partir de cette époque elles sont complètes (1897—1915) et se rapportent à l'ancien gouvernement d'Estonie, comme province de l'empire de Russie, et à partir de la proclamation de l'indépendance à la totalité du territoire de la République. Ce n'est cependant que pour le temps du 1 juillet 1921 jusqu'au 31 décembre 1922, que des données plus exactes ont été recueillies d'une façon plus détaillée par le Bureau Central de Statistique. Le tab. 1 donne un aperçu des cas de suicides pour les deux sexes de 1863—1922.

Il en appert que le nombre des suicides a augmenté en Estonie au courant des années 1921 et 1922, comparativement aux années d'avant-guerre. La comparaison des chiffres illustrant le mouvement du suicide dans les différentes subdivisions du pays au courant de chaque année (tab. 4, 5 et 6) fait voir que la majorité des cas se rapporte aux centres industriels tels que Tallinn et l'arrondissement de Viru.

Cette constatation est confirmée par les données concernant la profession et la situation matérielle des suicidés, qui prouvent que la majeure partie des victimes appartient à la catégorie des salariés à paye insuffisante dans les villes comme dans les campagnes.

Le chiffre des suicides de femmes était particulièrement insignifiant au commencement du siècle (à peine 10⁰/₀); tandis qu'en 1922 il substituait déjà 35,9⁰/₀.

Le mouvement du suicide, la courbe d'après l'âge, les conditions familiales et le degré d'instruction démontrent l'influence des mêmes presque facteurs que ceux constatés par la statistique de l'Europe occidentale.

Le chiffre des suicidés par nationalités fait voir que parmi les allogènes le suicide est plus fréquent que parmi les Estoniens.

Dans l'influence des saisons de l'année et des jours de la semaine, se manifestent les mêmes principes que ceux constatés par la statistique du suicide dans l'Europe occidentale. Ce qui mérite une attention particulière ce sont les points culminants que représentent les époques transitoires de l'année du printemps à l'été et de l'été à l'automne, dont l'influence sur la femme se manifeste par une recrudescence des cas de suicide. Ainsi le chiffre des suicides est de 26,1⁰/₀ pour mai—juin, 16,7⁰/₀ pour septembre—octobre, 15⁰/₀ pour juillet—août du total des suicides pour l'année 1922.

Les suicides de femmes constituent: pour mai—juin 16,3⁰/₀; pour septembre—octobre 22,4⁰/₀; pour juillet—août 14,3⁰/₀; pour janvier—février 16,3⁰/₀; pour mars—avril 18,4⁰/₀; pour novembre—décembre 12,3⁰/₀.

Parmi les motifs ayant poussé au suicide la première place appartient aux maladies—30,4⁰/₀, ensuite viennent: l'abus des spiritueux—14,2⁰/₀; le dégoût de la vie—9,6⁰/₀; des raisons de famille—8,1.

Pour ce qui concerne le genre de mort choisi par les suicidés, l'Estonie diffère sensiblement des autres pays de l'Europe occidentale. Ainsi le chiffre des noyés est relativement peu élevé—6,1⁰/₀; celui des suicidés au moyen d'une arme à feu, par contre est fort considérable—23,9⁰/₀; ont eu recours au poison—11,1⁰/₀. Il en est de même pour l'écart existant dans le choix par les deux sexes du genre de mort: au moyen d'une arme à feu—26,3⁰/₀ de suicides hommes pour 17,0⁰/₀ de femmes, noyés—hommes 5,3⁰/₀, femmes 8,5⁰/₀.

Si nous avons procédé à cette analyse au regard de l'insignifiance du chiffre global des suicidés, c'est pour marquer une certaine tendance, nous réservant d'élucider définitivement la question quand nous disposerons d'un nombre plus considérable de données.

